

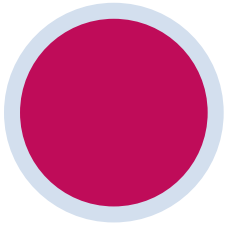
Bestuurs- verslag

2016

Theologische Universiteit Apeldoorn

Theologische Universiteit Apeldoorn

Denken om te dienen

Inhoudsopgave

1. WOORD VOORAF	5
2. VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT	6
3. ALGEMEEN	8
3.1 Organisatiestructuur	8
3.2 Elementen van het gevoerde beleid	11
3.3 Relatie kerken en werkveld	13
3.4 Klachtenregeling	14
3.5 Toekomst TUA	14
4. PERSONEEL	16
5. STUDENTEN	19
5.1 Studentenwerving	19
5.2 In- en uitstroom	20
5.3 Leeftijdsopbouw	22
5.4 Werkkring alumni	22
6. ONDERWIJS	24
6.1 Opbouw studie en onderwijsintensiteit	24
6.2 Studiesucces	24
6.3 Excellentietraject	26
6.4 Kwaliteitszorg	26
6.5 Docentprofessionalisering	26
6.6 Studentenoordeel over de opleiding	26
6.7 Profileringsfonds	27
7. ONDERZOEK	28
7.1 Organisatie onderzoek	28
7.2 Onderzoeksoutput	29
7.3 Promoties TUA	29
7.4 Publicaties in eigen beheer	29
7.5 Conferenties onderzoeksgroepen	29
8. VALORISATIE	30
8.1 Algemeen	30
8.2 Valorisatie-output	30
8.3 Bijzondere bijeenkomsten	31
8.4 TUA Connect en TUA INzicht	32
8.5 AKZ+	32
8.6 PEP-cursussen	33
8.7 Activiteiten studentenvereniging PFSAR	33
9. INTERNATIONALISERING	34
9.1 Beleid	34
9.2 Buitenlandse studenten	34
9.3 Holland Scholarship	34
9.4 Officiële internationale contacten	34
9.5 Georganiseerde internationale congressen	35
10. BIBLIOTHEEK	36
11. HUISVESTING EN ICT	37
12. FINANCIËN	38
12.1 Jaarverslag	38
12.2 Balans per 31 december 2016	43
12.3 Staat van baten en lasten over 2016	44
12.4 Kasstroomoverzicht over 2016	45
12.5 Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	46
12.5.1 Waarderingsgrondslagen	46

12.5.2 Resultaatbepaling	47
12.5.3 Kasstroomoverzicht	47
12.6 Diverse toelichtingen op de jaarrekening	48
12.7 Toelichting op de resultatenrekening.....	51
12.8 Verantwoording notitie helderheid	57
12.9 Bestuurs- en controleverklaring.....	58
12.10 Overige gegevens.....	61
13. BIJLAGEN	62
1. Samenstelling bestuur en personeel	62
2. Samenstelling onderzoeksgroepen	64
3. Samenstelling diverse universitaire gremia	66
4. Overzicht onderzoeksoutput	67
5. Relatie onderwijs en onderzoek	82
6. Promotiebegeleiding.....	86
7. Colleges, symposia en andere bijeenkomsten	88
8. Nevenactiviteiten en vertegenwoordigingen van de hoogleraren/docenten	92
9. Lijst van gebruikte afkortingen	95

Woord vooraf

De Theologische Universiteit Apeldoorn (TUA), uitgaande van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, biedt hierbij het Bestuursverslag 2016 aan. Hierin legt zij verantwoording af over het gegeven onderwijs, het gedane onderzoek en de besteding van de financiële middelen.

De universiteit wil vanuit een christelijke levensovertuiging meebouwen aan een gezonde en goed functionerende samenleving. Om dat te bereiken, worden aan de universiteit mensen opgeleid en gevormd die een plaats kunnen innemen in kerkelijke gemeenten, scholen en maatschappelijke instellingen.

2016 was een bewogen jaar voor de universiteit. Op 20 juni is op 56-jarige leeftijd mw. dr. A. Drint overleden. Vanaf 1994 doceerde ze Hebreeuws en Aramees. Op 5 september hebben we haar herdacht en aan de familie een herinneringsboek aangeboden. Op de rouwkaart schreef de familie: 'Zij is in de haven van Gods heerlijkheid binnengelopen'.

Als bijzonder hoogleraar trad in het afgelopen jaar prof. dr. A. de Muynck aan. Hij werd hoogleraar op de leerstoel 'Christelijke pedagogiek', die door Driestar educatief aan de TUA gevestigd is.

Het afgelopen jaar was ook een jaar waarin er weer een nieuwe generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken geopend werd, waar ook gesproken wordt over de TUA. In de oktoberzitting verleende de generale synode emeritaat aan prof. dr. G.C. den Hertog. De synode benoemde twee nieuwe hoogleraren: prof. dr. A. Huijgen voor systematische theologie en prof. dr. M.J. Kater voor praktische theologie. Als universitair hoofddocent voor Nieuwe Testament werd dr. M.C. Mulder benoemd. Drs. H. de Waard werd docent Hebreeuws en Aramees en dr. D.J. Steensma per 1 januari 2017 docent Ethiek. Het rectoraat ging eind 2016 na drie jaar over van prof. dr. H.G.L. Peels naar prof. dr. H.J. Selderhuis. Op meerdere fronten dus een wisseling van de wacht.

De TUA was gastheer van drie internationale conferenties, met als thema's respectievelijk Karl Barth, 'Just peace / just war?' en John Owen. Goed om met collega's over de grenzen heen van gedachten te wisselen over onderwerpen die ook voor vandaag actualiteit hebben.

Veel tijd en energie is samen met de partners geïnvesteerd in de uitwerking van het plan voor een Gereformeerde Theologische Universiteit. Begin november werd het plan gepresenteerd. De verwachting is dat voorjaar 2017 de besluitvorming door de synodes kan plaatsvinden.

In november werd de TUA-bachelor voor het vijfde jaar op rij tot topopleiding uitgeroepen door de redactie van de Keuzegids Universiteiten. Ook de master scoort al jaren goed in de Keuzegids. In 2016 stond deze opnieuw bovenaan in de lijst met (beroepsgerichte) masters op het gebied van theologie en religiewetenschappen.

Al met al mogen we terugzien op een vruchtbaar en gezegend jaar waarin de werkzaamheden op het terrein van onderwijs, onderzoek en valorisatie aan de TUA goede voortgang mochten vinden.

31 mei 2017,
het college van bestuur,

ir. W.J.A. Hanekamp,
voorzitter college van bestuur

prof. dr. H.J. Selderhuis
rector/bestuurder

2

Verslag raad van toezicht

De raad van toezicht oefent binnen de Theologische Universiteit Apeldoorn de taken en bevoegdheden uit die volgens de Wet Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) tot de verantwoordelijkheid van deze raad behoren. De generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland benoemt de leden van de raad van toezicht. De verantwoordelijkheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in de formele regelingen.

De samenstelling van de raad van toezicht was in 2016 als volgt:

Drs. R.W.J. Soeters (voorzitter)
Prof. dr. ir. K. van Breugel
Mw. drs. E.J. van Dijk (secretaris)
T. Loonstra, RA
Mr. H.M. Oevermans

Leden van de raad van toezicht ontvangen geen vergoeding voor hun activiteiten (zie het overzicht op pagina 54).

De TUA volgt de governance-code 'Goed Bestuur' zoals die door de VSNU is opgesteld. De toepassing van deze code is in het verslagjaar niet veranderd.

In het verslagjaar heeft de raad van toezicht zevenmaal vergaderd in aanwezigheid van het college van bestuur. Belangrijke besluiten die genomen zijn:

- goedkeuring begroting 2017
- goedkeuring meerjarenbegroting 2017-2019 ten behoeve van de generale synode
- goedkeuring bestuursverslag en jaarrekening 2015
- benoeming nieuwe rector
- de opdracht met de huidige controlerend accountant met een jaar te verlengen

Er is verder gesproken:

- over toezicht op formele regelingen, ook t.a.v. nevenwerkzaamheden bij fulltime aanstelling
- over een update van de formele regelingen welke door de generale synode is vastgesteld op 23 november 2016
- over toezicht op tenure track in aanloop naar benoeming hoogleraren
- met de kwartiermaker voor de Gereformeerde Theologische Universiteit, prof. dr. ir. G. van Dijk
- over bestuurlijke verantwoordelijkheid in de TUA, ook in relatie met mogelijke oprichting van een Gereformeerde Theologische Universiteit om zo de continuïteit van de gereformeerde theologie opleiding te waarborgen
- over de wet normering topinkomens
- over informatieveiligheid
- over de vormgeving van het systeem van kwaliteitszorg
- over het vaststellen van het rapport voor de generale synode
- over het functioneren van de leden van het college van bestuur

De raad van toezicht heeft op basis van tussentijdse financiële rapportages toegezien op de rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen.

De geplande zelfevaluatie van de raad van toezicht kon om agendatechnische redenen bij de raad van toezicht niet plaatsvinden.

De raad van toezicht vindt het wenselijk om jaarlijks met de universiteitsraad te spreken. In 2016 kon dit, om agendatechnische redenen bij de universiteitsraad, niet plaatsvinden.

Er is enkele malen contact geweest met het moderamen van de raad van toezicht van de Theologische Universiteit Kampen.

De raad van toezicht stelt vast dat het college van bestuur naar behoren heeft gefunctioneerd en

dat het principe van onafhankelijkheid wordt geëerbiedigd.

Het college van bestuur heeft de raad van toezicht nadrukkelijk betrokken bij het proces om te komen tot een Gereformeerde Theologische Universiteit. De voortgang daarvan komt aan de orde in paragraaf 3.5.

Algeheel oordeel

De raad van toezicht constateert dat het onderwijs en onderzoek aan de Theologische Universiteit Apeldoorn in 2016 goede voortgang mochten hebben. Zij spreekt de wens uit dat de activiteiten van de universiteit, waarbij het gedachtegoed van de gereformeerde theologie centraal staat, mogen bijdragen aan een positieve ontwikkeling van onze maatschappij en het welzijn van de mensen daarin.

31 mei 2017,
namens de raad van toezicht,

drs. R.W.J. Soeters,
voorzitter

mw. drs. E.J. van Dijk
secretaris

3

Algemeen

'Denken om te dienen', dat is waar de TUA voor staat. De TUA leidt mensen op tot het ambt van predikant of tot een andere dienst in Gods Kerk en Koninkrijk en er wordt wetenschappelijk theologisch onderzoek verricht. De uitwerking van dit denken om te dienen wordt zichtbaar in het profiel van de TUA, dat beknopt verwoord is in onderstaande tabel.

Tabel 1
Profiel in steekwoorden.

Hoger doel	Gewaagd doel	Kernkwaliteiten	Kernwaarden
Waarvoor bestaat de TUA?	Waarheen gaat de TUA?	Waarin blinkt de TUA uit?	Waarvoor staat de TUA?
<p>academische vorming van theologen, met name predikanten</p> <p>denktank voor gereformeerde visie op cultuur en samenleving</p>	<p>breed gereformeerd theologisch instituut met internationale verbindingen en uitstraling</p>	<p>Bijbelonderzoek en kennis van de Reformatie en haar geschiedenis met concentratie op studie van de bronteksten</p> <p>een context waarin wetenschap en persoonlijke gelovige betrokkenheid samengaan</p>	<p>wetenschappelijke kwaliteit</p> <p>dienst aan kerk en samenleving</p> <p>confessionele grondslag én oecumenische openheid</p>

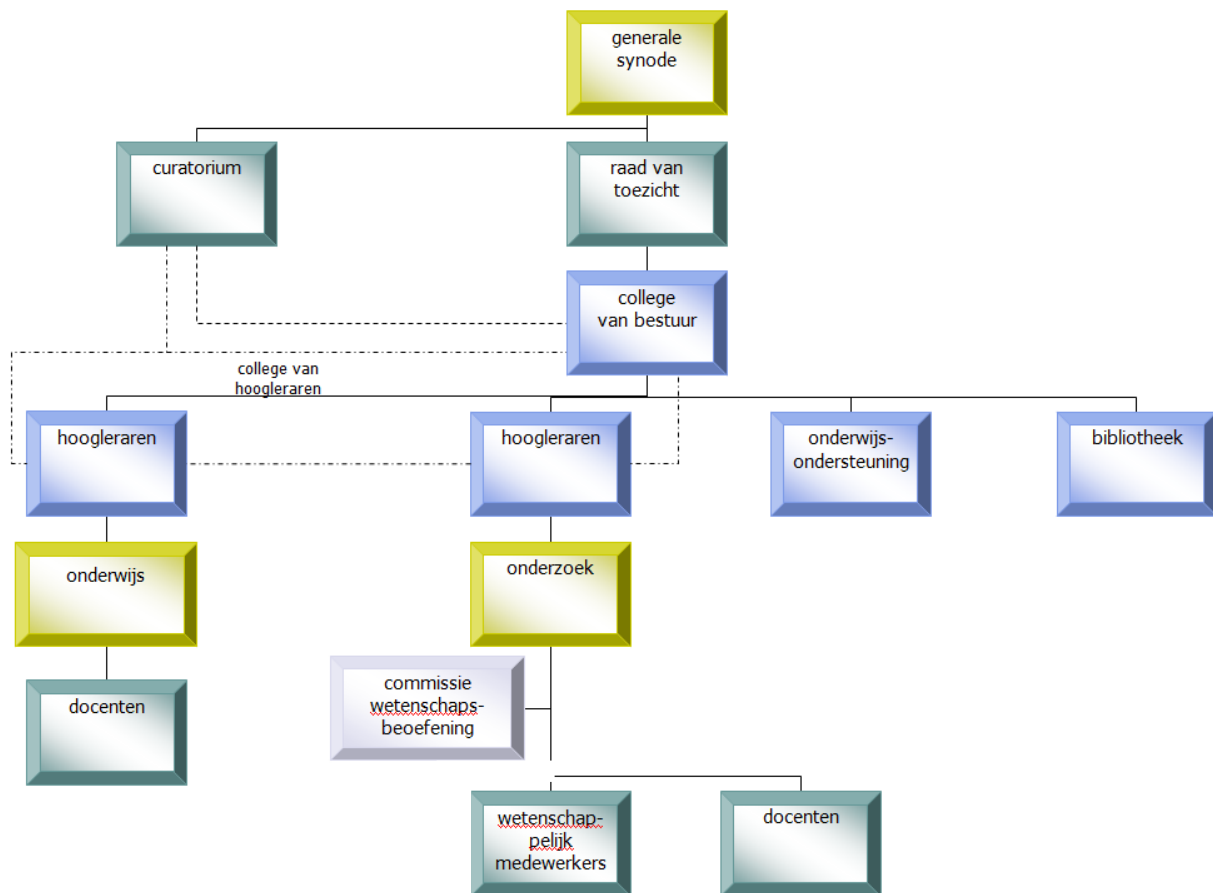
3.1 Organisatiestructuur

In het onderstaande organogram worden de relaties en verantwoordelijkheden tussen de verschillende geledingen van de TUA zichtbaar gemaakt.

Generale synode

De generale synode (GS) is de breedste kerkelijke vergadering van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) in Nederland. Zij houdt onder andere het finale toezicht op de TUA. Eens in de drie jaar komt de GS bijeen. In deze structuur leggen de raad van toezicht (RvT) en het curatorium (Cura) verantwoording af aan de GS van de CGK. De RvT benoemt het college van bestuur (CvB), bestaande uit twee personen: een algemeen bestuurder (tevens voorzitter) en een rector-bestuurder.

De benoeming van de hoogleraren geschiedt door de GS op voordracht van het Cura. De universitair (hoofd)docenten worden benoemd door het Cura, waarna achteraf goedkeuring gevraagd wordt aan de GS.

Figuur 1
Organogram TUA.

Curatorium

Het toezicht op het gereformeerd-confessionele karakter van de opleiding en op het onderwijs van de hoogleraren en docenten is in handen van het Cura. De curatoren bezoeken jaarlijks verschillende colleges waarover zij naderhand met de docent of hoogleraar doorspreken en rapporteren aan het Cura. Bij het masterexamen van de admittibale studenten is een delegatie van het Cura aanwezig. De werkzaamheden van de curatoren betreffen verder het toelaten van studenten die predikant willen worden tot het ambt (admissie-examen) en het begeleiden van de studenten die via dit examen zijn toegelaten tot de opleiding voor predikant in de CGK. Daarnaast verlenen zij aan studenten preekconsent en beroepbaarstelling in de CGK. Het Cura vergadert acht tot tien keer per jaar gedurende een of meer dagdelen. Contacten met de studenten worden onderhouden in de wandelgangen, via de mail en tijdens de huisbezoeken die curatoren afleggen bij hen die zich voorbereiden om predikant te worden in de CGK.

Het Cura bestaat uit negen predikanten uit de CGK, waarvan acht benoemd door de vier particuliere synoden en één door de GS. Het Cura rapporteert jaarlijks in een verslag aan de particuliere synoden en driejaarlijks aan de GS.

Raad van toezicht

De RvT bestaat uit vijf leden die benoemd worden door de GS en komt ongeveer vijf keer per jaar bijeen. De RvT legt verantwoording af aan de GS. Over de werkzaamheden van de RvT is gerapporteerd in hoofdstuk 2 van dit verslag.

College van bestuur

Het CvB bestaat uit een algemeen bestuurder (tevens voorzitter) en de rector. De RvT benoemt, op voordracht van het college van hoogleraren en universitair hoofddocenten (Coho), de rector. Het rectoraat wordt in principe bij toerbeurt vervuld door een van de hoogleraren. Beide bestuurders zijn integraal verantwoordelijk voor de gehele organisatie, maar binnen deze integrale

verantwoordelijkheid dragen zij afzonderlijk de eerste verantwoordelijkheid voor bepaalde taken. Voor de rector betreft dat alle zaken die betrekking hebben op identiteit, onderwijs en onderzoek. Hij voert deze taak uit in overleg en in nauwe samenwerking met het Coho. De algemeen bestuurder is verantwoordelijk voor alle overige zaken, zoals onderwijsondersteuning, facilitair beleid en financiën. Het CvB vergadert in de regel tweewekelijks.

College van hoogleraren en universitair hoofddocenten

Het Coho komt circa acht keer per jaar bijeen onder leiding van de rector. Het Coho is verantwoording schuldig aan het CvB en het Cura en brengt adviezen uit aan deze gremia. Het Coho is belast met

- a) de dagelijkse leiding van het onderwijs en het onderzoek aan de universiteit;
- b) de coördinatie en onderlinge afstemming van de werkzaamheden van de hoogleraren;
- c) het gevraagd en ongevraagd adviseren van en functioneren als klankbord voor het CvB met betrekking tot de aangelegenheden van onderwijs en onderzoek;
- d) de vaststelling van uitvoeringsregels ten aanzien van onderwijs en onderzoek.

Elke hoogleraar en universitair hoofddocent is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het hem toegewezen wetenschapsgebied en voor de inhoud van het te geven onderwijs op dat terrein. De hoogleraren vormen het college voor promoties in de zin van de Wet Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW).

Examencommissie

De examencommissie (ExC) wordt gevormd door een hoogleraar, een universitair docent, een docent vanuit de Nederlands Gereformeerde Predikantenopleiding (NGP), een externe deskundige en de studieadviseur, aangevuld met een ambtelijk secretaris. De ExC is bevoegd om getuigschriften en vrijstellingen te geven. Zij behandelt instroomverzoeken van (buitenlandse) studenten, klachten over toetsen en is verantwoordelijk voor de kwaliteitsbewaking van examens en toetsen. De ExC komt vier tot vijf keer per jaar in vergadering bijeen en heeft daarnaast veelvuldig overleg per mail. De ExC rapporteert jaarlijks in een verslag aan het CvB over de werkzaamheden.

Opleidingscommissie

De opleidingscommissie (OC) evalueert het onderwijs en doet voorstellen voor verbetering van structuur, kwaliteit en studeerbaarheid van de opleiding. Zij adviseert met betrekking tot het studentenstatuut en de onderwijs- en examenregeling (OER) en de jaarlijkse controle hierop. Zij adviseert het Coho en is verantwoording verschuldigd aan het CvB. De OC telt vier studenten, twee leden van het onderwijsgevend personeel, de beleidsmedewerker onderwijs en de studieadviseur. De rector is bevoegd de vergaderingen bij te wonen. De OC komt in principe vier tot zes keer per jaar bij elkaar.

Universiteitsraad

De TUA heeft een medezeggenschapsraad (universiteitsraad, kortweg UR) die functioneert volgens de richtlijnen in de WHW. De UR adviseert het CvB onder andere over samenwerking met andere instellingen of het onderwijskundig beleid. De UR heeft instemmingsrecht als het gaat om bijvoorbeeld het profileringsfonds of het kwaliteitsbeleid en kan wijzigingen vaststellen in het OER. De UR rapporteert jaarlijks in een verslag aan het CvB over de werkzaamheden.

College van beroep voor examens

Klachten die te maken hebben met beslissingen over tentamens en examens, toekenning van studiepunten en toelating tot examens kunnen bij het college van beroep voor examens worden neergelegd. Het college heeft in 2016 niet hoeven te vergaderen.

Regeling wetenschappelijke integriteit

Binnen de TUA rust op alle betrokkenen bij het onderwijs en onderzoek een eigen verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de wetenschappelijke integriteit. De algemene beginselen van professioneel wetenschappelijk handelen dienen daartoe te allen tijde te worden nageleefd. In de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening (VSNU 2005, aangepast in 2012) is een uitwerking gegeven aan deze beginselen die ook door de TUA worden onderschreven en gelden als

richtlijnen voor de universiteit.

De TUA onderschrijft tevens de Notitie Wetenschappelijke Integriteit, over normen van wetenschappelijk onderzoek en een Landelijk Orgaan voor Wetenschappelijke Integriteit (LOWI) door VSNU, KNAW en NWO in 2001 gezamenlijk uitgebracht.

Elk van de levensbeschouwelijke universiteiten heeft een eigen klachtenregeling wetenschappelijke integriteit vastgesteld. Deze regelingen voorzien naast een vertrouwenspersoon per universiteit in een procedure die zodanig is ingericht dat een klacht wordt voorgelegd aan een commissie voor wetenschappelijke integriteit. De levensbeschouwelijke universiteiten (naast de TUA zijn dat de Theologische Universiteit Kampen (TUK), de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) en de Universiteit voor Humanistiek (UvH)) hebben daartoe in gezamenlijkheid een commissie geïnstalleerd, die is samengesteld uit hoogleraren van de vier levensbeschouwelijke universiteiten. De commissie stelt naar aanleiding van de klacht een onderzoek in en adviseert het college van bestuur van de instelling waarbinnen de klacht aan de orde is gesteld.

Binnen de klachtenprocedure wordt de mogelijkheid geopend dat – ingeval een klager of beklagde het niet eens is met (een voornemen tot) een besluit van het CvB op grond van een advies aan het bestuur van de gezamenlijk ingestelde commissie wetenschappelijke integriteit – de klager of beklagde een klacht kan indienen bij het LOWI. Het LOWI brengt daarop advies uit aan het college van bestuur van de betreffende instelling.

Klachtenregeling

De student die zich in zijn belangen benadeeld acht, heeft diverse rechtsbeschermingsmogelijkheden. De student kan een klacht indienen, bezwaar maken of in beroep gaan tegen een genomen beslissing van een orgaan van de universiteit dan wel het ontbreken ervan. Dat kan op grond van de WHW en daarop gebaseerde regelingen. De TUA heeft een klachtenloket in de vorm van een e-mailadres ingericht waar studenten een kwestie schriftelijk kunnen voorleggen. Afhankelijk van aard en inhoud van het geschil of de klacht, wordt deze behandeld door het orgaan dat daartoe bevoegd is. Zie voor verdere informatie over de klachtenregeling hoofdstuk 3.4.

3.2 Elementen van het gevoerde beleid

Met het oog op de aansturing en monitoring van de werkzaamheden die nodig zijn om uitvoering te geven aan het in tabel 1 geschetste profiel, vindt er het nodige overleg plaats. Onderstaand een impressie van items die op verschillende tafels aan de orde gekomen zijn. De samenstelling van het Cura staat in bijlage 1, terwijl die van de OC, de ExC en de UR in bijlage 3 te vinden is.

Tabel 2

Aantal vergaderingen in 2016 per gremium.

Gremia	Aantal vergaderingen
Raad van toezicht (RvT)	7
Curatorium (Cura)	9
College van bestuur (CvB)	19
College van hoogleraren en UHD's (Coho)	7
College van docenten (Codo)	2
Examencommissie (ExC)	4
Opleidingscommissie (OC)	7
Universiteitsraad (UR)	11
Theologische Universiteit Kampen (TUK)	1
Regiegroep GTU	11
Overleg Netwerk Levensbeschouwelijke Universiteiten (NLU)	1

Curatorium

Belangrijke onderdelen van de taken van het Cura vormen de gesprekken met studenten die opgaan voor een admittie-examen, de proponentsexamens (voor het verlenen van preekconsent) en de beroepbaarstellingen. Verder is het Cura intensief betrokken bij de begeleiding van de admittiale studenten. In het voorjaar heeft een evaluatie van het toetsmodel voor preekvoorstellen van admittiale studenten plaatsgevonden. In 2016 is ook uitgebreid vergaderd over de plannen voor een Gereformeerde Theologische Universiteit (GTU).

College van bestuur

De aard van de onderwerpen op de agenda van het CvB is zeer divers: van operationeel over personele invulling van colleges tot strategisch over toekomstige samenwerking met anderen. De agenda is onderverdeeld in primaire processen, organisatie & beheerszaken en externe contacten. Ook dit jaar heeft het CvB een besluitenlijst bijgehouden. Begin 2016 heeft het CvB besloten om de agenda met stukken niet meer te printen, maar over te gaan op digitaal verzenden en gebruiken hiervan.

College van hoogleraren en UHD's

Belangrijkste agendapunten zijn (onderzoeksvoorstellen van) scripties, de voorbereidingen op promoties (inclusief het promotievoorstel) en zaken die betrekking hebben op (de aanvraag van) het preekconsent of de beroepbaarstelling. Andere onderwerpen die de aandacht van het college vragen zijn de invulling van de integratiecolleges, themadagen, TUA-dagen en conferenties en de vorm en inhoud van onderwijs en onderzoek. In 2016 is daarnaast gesproken over de invulling van de vacatures Hebreeuws, Nieuwe Testament en Ethiek, de oprichting van een bijzondere leerstoel christelijke pedagogiek, plannen voor een GTU, een eigen predikantsmaster en de regelingen met betrekking tot de kerkelijk docent. Ook is er overleg geweest met de NGP-docenten.

College van docenten

Tijdens de twee bijeenkomsten met alle docenten kwam aan de orde: onderwijsevaluaties, de implementatie van een elektronische leeromgeving, het excellentietraject, het privacybeleid, het onderwijzen en beoordelen van academische vaardigheden en de plannen ten aanzien van de GTU.

Examencommissie

In totaal werden in 2016 bij de ExC 44 verzoeken ter behandeling ingediend, hetzelfde aantal als in 2015. Daarvan hadden negentien verzoeken betrekking op het aanvragen van vrijstelling van vakken, colleges of werkstukken. Tweemaal werd goedkeuring verleend aan een vakkenpakket voor de masterfase. Elf studenten uit de bachelorfase kregen toestemming om alvast vakken in de masterfase te volgen. Twee studenten vroegen uitstel van het Bindend Studie Advies (BSA). Eveneens twee studenten vroegen toelating tot het excellentietraject. De overige acht verzoeken hadden betrekking op andere, meer individuele vragen.

Naast de beoordeling van de ingekomen verzoeken, heeft de commissie de presentiepercentages per collegeblok gecontroleerd en steekproefsgewijs tentamens, bachelorscripties en masterscripties beoordeeld. Onderwerpen die meerdere malen ter tafel lagen, waren het Bindend Studie Advies (BSA) en de Leerlijn Academische Vaardigheden.

Opleidingscommissie

De OC heeft vier keer regulier vergaderd (en daarnaast drie keer over de nieuwe predikantsmaster voor de GTU) en onder andere aandacht besteed aan het aanbod van keuzevakken en het onderwijzen en beoordelen van academische vaardigheden. Jaarlijks terugkomende agendapunten zijn de wijzigingsvoorstellen van het OER en Studentenstatuut, vergelijking met andere theologische instellingen en de uitkomst van evaluaties als de vakevaluaties en jaargesprekken.

Universiteitsraad

De UR heeft acht keer vergaderd. De voorzitter van het CvB heeft met de UR gesproken over de meerjarenbegroting, de begroting van 2017, de update Formele Regelingen TUA, de Strategische agenda OCW 2015, de Handleiding Algemene Stage, het OER en Studentenstatuut, het Bestuursverslag van 2015, het GTU-hoofdlijnenrapport 'Winst in Meervoud', het conceptdocument 'Arbo-verzuimbeleid', het Kiesreglement UR, het document 'Risico Inventarisatie en Evaluatie', de

inzet van studenten als ondersteuning van de beheerder, het reglement Profileringsfonds TUA, het eindrapport van de Regiegroep 'Samen verder in Zijn dienst', en de vergoeding voor studentleden UR. Daarnaast heeft de UR van de TUA drie keer met de UR van de TUK vergaderd in verband met het GTU-proces.

De lijnen met de UR zijn kort en overleg verloopt in een plezierige sfeer. Wel is er zo nu en dan sprake van een aftasten welke plaats de UR exact inneemt in de organisatievorm van de universiteit. Dit speelt met name als het om samenwerking met andere instellingen gaat, omdat de beslissingsbevoegdheid vanwege het kerkelijke karakter van de universiteit daarvoor bij de GS ligt.

Nederlands Gereformeerde Predikantenopleiding (NGP)

Met de NGP zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het curriculum. Het CvB van de TUA heeft in het afgelopen jaar niet formeel vergaderd met het bestuur van de NGP. Dit was niet nodig, gezien de frequente contacten met twee NGP-bestuursleden in de Regiegroep voor de GTU. De samenwerking met de NGP verloopt overigens goed. Jaarlijks vindt er overleg plaats tussen het Coho en de kerndocenten van de NGP.

Theologische Universiteit Kampen (TUK)

Omdat de CvB's van de TUA en de TUK elkaar in het kader van de planvorming voor een GTU regelmatig ontmoeten, is er slechts één keer een formele combi-CvB-vergadering geweest. Waar nodig zijn bilateraal zaken afgestemd.

Regiegroep Gereformeerde Theologische Universiteit

Intensief was het overleg om de plannen voor een GTU nadere uitwerking te geven. In de loop van de tijd zijn de onderdelen identiteit, curriculum bachelor, wetenschap, valorisatie, bestuursstructuur, personeel, financiën en vestigingsplaats een- en andermaal aan de orde geweest. Daarbij is gebruikgemaakt van werkgroepen die deelfacetten nader hebben uitgewerkt. De regiegroep heeft uiteindelijk de tekst voor deze onderdelen vastgelegd.

Netwerk Levensbeschouwelijke Universiteiten (NLU)

Naast de TUA maken ook de TUK, de PThU en de UvH deel uit van dit netwerk. Er is tweemaal overlegd. Agendapunten waren de aanpassingen in de Wet normering topinkomens, de prestatieafspraken en het datamanagementbeleid.

3.3 Relatie kerken en werkveld

De opleiding bereidt studenten voor op het predikantschap, met name – maar niet uitsluitend – binnen de CGK en de Nederlands Gereformeerde Kerken (NGK). Daarnaast zijn afgestudeerden werkzaam op andere plekken in de samenleving. Dit betreffen functies in bijvoorbeeld het (godsdienst)onderwijs, de zending, het Bijbelvertaalwerk, het jeugdwerk, het pastoraat en het evangelisatiewerk. De universiteit rekent het tot haar verantwoordelijkheid deze toekomstige beroepskrachten in de gelegenheid te stellen een academische opleiding te volgen, gevoed door fundamenteel theologisch onderzoek.

Relatie met de kerken

Met name met de CGK bestaat een langdurige relatie. Er is een sterke verbondenheid tussen kerk en universiteit. Dit wordt onder andere zichtbaar in een structurele financiële bijdrage van het kerkverband. Binnen de achterban van deze kerken is hiertoe grote bereidheid. Bijdragen vanuit de kerken worden gedeeltelijk aangewend voor specifiek kerkelijke uitgaven. Het surplus wordt toegevoegd aan het private deel van het eigen vermogen.

Op 9 april vond de tweede TUA-ambassadeursdag plaats. Ervaringen werden gedeeld en de ambassadeurs zijn bijgepraat over de ontwikkelingen rondom plannen voor de GTU. De ambassadeurs zijn benoemd om de schakel te vormen tussen de universiteit en de plaatselijke kerken. De TUA kent een kring van TUA-vrienden. TUA-vrienden geven aan dat ze zich onder andere financieel betrokken voelen bij de TUA. Daar stelt de TUA kortingen voor bijeenkomsten en publicaties tegenover. Naast TUA-vrienden kent de TUA een groep bibliotheekdonateurs. Zij steunen de TUA-bibliotheek met een periodieke gift. Ook ontvangt de TUA - voor algemene doeleinden, voor het uitgeven van *TUA Connect* of specifiek voor de bibliotheek - giften vanuit haar (kerkelijke) achterban. Een blijk van de verbondenheid die er is en waar we zuinig op zijn.

Relatie met het werkveld

Er wordt een hartelijke relatie onderhouden met het werkveld. Het werkveld wordt betrokken bij het onderwijs wanneer de studenten het land in gaan om voor te gaan in kerkdiensten en wanneer zij een catechese- of gemeentestage doen in een van de kerkelijke gemeenten of een korte, oriënterende stage doen gericht op de beroepspraktijk. Indien relevant, worden deskundigen gevraagd een bijdrage te leveren aan de colleges vanuit hun eigen praktijk.

Alumni

De universiteit onderhoudt goede contacten met haar alumni. Zij blijven o.a. betrokken bij de universiteit via de maandelijkse nieuwsbrief die zij ontvangen. Daarin worden zij geïnformeerd over activiteiten aan de TUA en uitgenodigd voor congressen en symposia die aan de TUA worden gehouden. Ook worden ze uitgenodigd voor de cursussen en studiedagen die georganiseerd worden door AKZ+, het Kennisplein voor geloof, kerk en theologie dat uitgaat van de Theologische Universiteiten van Apeldoorn en Kampen en VIAA in Zwolle. Verder is de TUA betrokken bij zogenaamde PEP-cursussen (Permanente Educatie Predikanten) van de TUK voor de predikanten van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), waar ook predikanten van de CGK aan deel kunnen nemen.

3.4 Klachtenregeling

De student die zich in zijn belangen benadeeld acht, heeft diverse rechtsbeschermingsmogelijkheden. Deze zijn samengevat in één document dat op de website staat. In een covernotitie is de procedure rondom een klacht kort toegelicht. De student kan een klacht indienen, bezwaar maken of in beroep gaan tegen een genomen beslissing van een orgaan van de universiteit dan wel het ontbreken ervan. Dat kan op grond van de WHW en daarop gebaseerde regelingen. De TUA heeft een klachtenloket in de vorm van een e-mailadres ingericht waar studenten een kwestie schriftelijk kunnen voorleggen.

Klachten die te maken hebben met beslissingen over tentamens en examens, toekenning van studiepunten en toelating tot examens kunnen bij het college van beroep voor examens worden neergelegd. Het college heeft in 2016 niet hoeven te vergaderen.

De geschillencommissie van de TUA heeft vastgesteld dat zich over het afgelopen kalenderjaar 2016 geen geschillen hebben voorgedaan.

Ook de klachtencommissie seksuele intimidatie hoefde niet bij elkaar te komen. Bij de vertrouwenspersoon zijn eveneens geen meldingen binnengekomen.

We zijn blij dat er geen aanleiding was om van de klachtenregeling gebruik te maken.

3.5 Toekomst TUA

Onder leiding van prof. dr. ir. G. van Dijk hebben vertegenwoordigers van de beoogde participanten het overleg om te komen tot een concreet plan voor de GTU voortgezet. Dragende partijen zijn de TUA, de TUK en de NGP. Ook het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond (GB) heeft geparticipeerd in de planvorming.

Op 24 maart zijn de hoofdlijnen van het plan, uitgewerkt in het rapport 'Winst in meervoud', gepresenteerd aan alle gremia van de diverse instellingen. Van de geboden gelegenheid om opmerkingen te maken c.q. vragen te stellen, is in ruime mate gebruikgemaakt. Duidelijk werd dat het aanvankelijke idee voor een coöperatie toch op problemen stuit. Professor Van Dijk heeft in een notitie voor de Regiegroep een en ander nader op een rij gezet. Op basis daarvan heeft de Regiegroep ervoor gekozen om over te stappen naar het verenigingsmodel. Hierna zag professor Van Dijk zijn rol als kwartiermaker beëindigd.

Op 7 november is dit finale plan gepresenteerd aan het personeel en de pers. Om te komen tot een oplegnotitie voor de GS was er bij de gremia behoefte aan een verduidelijking van de consequenties van het verenigingsmodel voor de band met de kerken en de positie van de eigen predikantsmaster. De besturen van de TUK, TUA en NGP hebben vervolgens een toelichtende notitie geschreven, waarvoor ook deskundigen geraadpleegd zijn.

Dit proces heeft veel tijd gevraagd van het CvB en van anderen die betrokken waren bij werkgroepen die deelfacetten nader hebben uitgewerkt. Binnen de TUA-gremia was het GTU-plan een onderwerp dat voortdurend op de agenda stond en waarover ook diverse extra vergaderingen

belegd zijn. De meningen waren en zijn verdeeld. Al met al is het duidelijk dat na al dit voorwerk de GS van de CGK voor een ingrijpend besluit komt te staan.

De verwachting is dat bespreking van het GTU-plan in de GS van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en die van de CGK en in de landelijke vergaderingen van de NGK voorjaar 2017 zal plaatsvinden.

4

Personeel

Personeelsbestand

In de personeelsformatie aan de TUA zijn over 2016 enkele wijzigingen te vermelden.

Overleden:

- Mw. dr. A. Drint (20 juni, 0,50 fte, docent)

Einde tijdelijk dienstverband:

- Mw. E.L. Maljaars-de Pagter MA (per 1 april, 0,10 fte, communicatiemedewerker)

In dienst getreden:

- K.J. de Jong (per 1 juni, 0,11 fte, tijdelijke ondersteuning bibliothecaris; per 16 december verhoogd naar 0,21 fte)

Per 1 september voor een periode van vijf jaar in dienst van Driestar educatief als bijzonder hoogleraar Christelijke pedagogiek aan de TUA:

- prof. dr. A. de Muynck (0,4 fte)

Uitbreiding en wijziging van de aanstelling:

- Dr. M.C. Mulder (per 1 september, van 0,45 naar 0,80 fte, en van universitair docent naar universitair hoofddocent met vaste aanstelling)
- Drs. H. de Waard (per 1 september, van 0,6 naar 0,7 fte, en van wetenschappelijk medewerker naar docent)

Omzetten van de aanstelling:

- prof. dr. A. Huijgen (per 1 november, van universitair hoofddocent naar hoogleraar)
- prof. dr. M.J. Kater (per 1 november, van universitair hoofddocent naar hoogleraar)

Op 1 oktober 2016 bedroeg de totale personeelsformatie 15,87 fte.

Tabel 3

Personeelsformatie in fte's per 1 oktober.

	2016				2015
	M	V	Totaal fte	%	Totaal fte
Hoogleraren	3,0	0,0	3,0	18,9	3,0
Universitair hoofddocenten	2,8	0,0	2,8	17,7	2,0
Universitair docenten	2,24	1,04	3,28	20,6	3,53
Aio's	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wetenschappelijk medewerkers	0,6	0,4	1,0	6,3	1,6
Student-assistenten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ondersteunend personeel	2,90	2,89	5,79	36,5	5,78
Totale formatie	11,54	4,33	15,87	100	15,91

In vergelijking met 2015 is de personele omvang met 0,04 fte heel iets afgenomen. Het aantal personen dat werkzaam is binnen de TUA bedraagt 26.

Naast de universitair docenten maakt de universiteit voor onderdelen van de studie die specifieke vakkennis vragen, gebruik van gastdocenten. Per 1 juli is afscheid genomen van dr. T.E. van Spanje.

De leeftijdsopbouw van het personeel zag er in 2016 als volgt uit:

Tabel 4

Leeftijdsopbouw personeel per 1 oktober 2016.

	20-30		31-40		41-50		51-60		61 e.o.		Totaal	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
Hoogleraren							2		1		3	
Universitair hoofddocenten			1				2				3	
Universitair docenten			1	1			4	2	1		6	3
Aio's												
Wetensch. medewerkers	1			1							1	1
Student-assistenten												
Ondersteunend personeel	2	1		1	1		2	2			5	4
Totaal	4		5		1		14		2		26	

De gemiddelde leeftijd van het personeel is 43,1 jaar.

Werkdruk

De GS 2010 heeft er nadrukkelijk op aangedrongen om de werkdruk voor hoogleraren te verlichten.

Naast het beschikbaar stellen van extra menskracht is ook meer dan eens een beroep gedaan op de hoogleraren om prioriteiten te stellen wat betreft hun werkzaamheden.

In tabel 5 staat een overzicht van deze nevenactiviteiten op basis van de ontvangen gegevens ten behoeve van het bestuursverslag 2016.

Begin 2014 zijn twee hoogleraren met emeritaat gegaan. Deze zijn niet meegenomen in onderstaande telling voor 2014. De twee universitair hoofddocenten zijn daar vanaf 2014 wel in opgenomen. Eind 2016 zijn deze door de GS benoemd tot hoogleraar. In 2016 is er op een van de disciplines een universitair hoofddocent benoemd. Deze is vanaf 2016 ook meegenomen in de telling van nevenactiviteiten. Een gedetailleerd overzicht van de nevenactiviteiten is opgenomen in bijlage 8. Als het om een bezoldigde nevenactiviteit gaat, is dit expliciet aangegeven.

Tabel 5

Nevenactiviteiten hoogleraren en universitair hoofddocenten.

Nevenactiviteiten hoogleraren	2012	2013	2014	2015	2016
Nevenfuncties ¹	35	39	32	39	51
Lidmaatschappen ²	8	8	16	10	10
Redactielidmaatschappen ³	20	18	15	20	22
Totaal	63	65	63	69	83

Het blijft lastig om nevenactiviteiten goed te wegen. Er is immers een verschil in tijdsbeslag tussen de verschillende activiteiten. Bovendien maken de hoogleraren werkweken van meer dan 40 uur. In sommige gevallen is sprake van een betaalde nevenfunctie.

Het totaal aantal nevenactiviteiten is in 2016 gestegen. De belangrijkste verklaring hiervoor zijn de nevenactiviteiten (7) van de nieuwe universitaire hoofddocent. Doordat in 2016 een van de

¹ Onder 'nevenfunctie' is te verstaan dat iemand echt 'in functie' is, m.a.w. dat er diensten verwacht worden in de zin van advisering, organisatie, input schriftelijk werk, etc. Dit geldt ook als de nevenfunctie 'slapend' is (bijv. maar één vergadering per jaar). Het kan gaan om een wetenschappelijke, kerkelijke of andere nevenfunctie.

² Onder 'lidmaatschap' is te verstaan dat iemand deel uitmaakt van een al dan niet wetenschappelijke vereniging, maar daar 'afnemer' is en geen functie bekleedt die tijd kost. Het kan gaan om een wetenschappelijk lidmaatschap of een lidmaatschap anderszins.

³ Wetenschappelijk of anderszins.

hoogleraren geëmeriteerd is, zal het aantal nevenactiviteiten naar verwachting in 2017 weer minder zijn.

Ontwikkelgesprekken

Najaar 2016 zijn er ontwikkelgesprekken geweest met de medewerkers.

Ziekteverzuim

In tabel 6 staat het verloop van het ziekteverzuim. Dit percentage wordt berekend door het aantal verzuimde kalenderdagen te delen door het aantal beschikbare kalenderdagen. Daarop vindt een correctie plaats als de werkzaamheden gedeeltelijk hervat zijn.

Tabel 6

Verzuimoverzicht.

Jaar	Percentage
2013	0,49
2014	0,25
2015	1,52
2016	5,69

Het verzuim was in 2016 veel hoger dan wat aan de TUA gebruikelijk is. Dit heeft te maken met drie medewerkers die langdurig uitgevallen zijn: een docent vanwege een ongeneeslijke ziekte, een docent vanwege een burn-out en iemand van het ondersteunend personeel vanwege een operatie naar aanleiding van een sportblessure. Deze oorzaken waren niet gerelateerd aan de werkomstandigheden op de TUA. Het overige ziekteverzuim op de TUA is relatief laag en veelal kortdurend.

Bij de hoogleraren heeft slechts incidenteel een ziekmelding van hooguit enkele dagen plaatsgevonden.

Ontslag

Er zijn geen lopende zaken ten aanzien van ontslagprocedures of uitkeringen na ontslag.

Sabbatical

Geen van de hoogleraren heeft dit jaar gebruikgemaakt van een sabbatical.

Jubileum

1 januari 2016 was drs. B.J. Dikken 25 jaar aan de TUA verbonden als universitair docent godsdienstwetenschap, waarvan tevens 15 jaar als docent missiologie.

5.1 Studentenwerving

De studenten van de TUA zijn afkomstig uit diverse protestantse kerkverbanden. De vooropleiding en de leeftijd van de studenten variëren sterk. Deze gegevens zijn uitgangspunt voor de activiteiten ten behoeve van de werving van nieuwe studenten. Activiteiten die daartoe in 2016 zijn ondernomen:

- De promotiefilm van de TUA is vertoond aan diverse groepen die een bezoek aan de TUA brachten (CGK Aalten en CGK Sliedrecht). Ook tijdens voorlichtingen die we mochten geven op Scholengemeenschap Pieter Zandt in Kampen en tijdens een gemeenteavond bij de CGK in Ermelo is de film vertoond. Daarnaast 3x tijdens de HGJB-kerstconferentie. Verder is de film vindbaar via Google en op youtube vrij te bekijken. In totaal zijn onze twee films, bestaande uit een korte introductiefilm en de langere promotiefilm, in 2016 ruim 1.100 keer bekeken. Studentenwerving is het allereerste doel van deze films. Een kort spotje naar aanleiding van deze films is op 55 schermen vertoond op de EO jongerendag.
- Een brochure over de opleiding wordt uitgedeeld en toegezonden aan belangstellenden.
- De TUA plaatst advertenties in de landelijke, regionale en plaatselijke christelijke en kerkelijke pers en in programmaboekjes van evenementen waar christelijke jongeren komen. In 2016 waren dit: *De Wekker* (2x), *Onderweg* (1x), de nieuwsbrieven van het LCJ (12x Nieuwsflits en 6x Youthmail) en het CGJO (4x Outline en 4x digitale nieuwsbrief), *EH Magazine* (van de Evangelische Hogeschool, 2x), *Ad Rem* (de studentenkrant van de Christelijke Hogeschool Ede, 3x), *Daniël* (jongerenblad Gereformeerde Gemeenten, 2x), *Kompas* (jongerenblad voor reformatorische jongeren, uitgaande van Om Sions wil (1x), *PIT* (hervormd-gereformeerd jongerenblad, 2x), seizoensboek Dabar (1x), programmaboekjes EO jongerendag en Opwekking (beide 1x) en Opwekking conferentiemagazine (1x), conferentiegids LCJ (2x) en magazine HGJB-kerstconferentie (1x), programmaboek BID-avonden HGJB (1x). Ook heeft een advertentie van de TUA gestaan in de glossy 'Bonhoeffer'.
- De TUA staat met digitale banners op websites waar veelal christelijke jongeren komen. In 2016 waren dit de websites van Refoweb, stichting Jij daar!, het LCJ, Refolution (CGJO) en het Hervormd Jeugdwerk (alle een heel jaar).
- Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd gebruik te maken van free-publicity, zoals nieuwsberichten op websites, en het aankondigen van activiteiten in agenda's op internet en op print. Ook gebeurt het dat de TUA vermeld wordt in een tweet of een Facebookbericht.
- De TUA was met een stand present op het LCJ jeugdappel 16+ in Aalsmeerderbrug, het HJW jeugdappel 16+ in Doorn en tijdens het symposium 'Kind en geloof' in Gouda.
- Een belangrijke doelgroep bevindt zich in de bovenbouw van middelbare scholen en het streven is daarom om hier zoveel mogelijk toegang te vinden. In 2016 heeft in dit kader een voorlichting plaatsgevonden op Scholengemeenschap Pieter Zandt (Kampen). Op enkele andere middelbare scholen was een afspraak gemaakt, maar hier bleek uiteindelijk toch onvoldoende belangstelling voor te zijn.
Ook op de Evangelische Hogeschool is de TUA present geweest met een voorlichting over theologie studeren.
- Tweemaal per jaar worden flyers en posters verzonden naar scholen binnen het christelijk voortgezet onderwijs en de kerkenraden van de CGK en NGK: in het najaar en in het vroege voorjaar. In 2016 is middels de helft van deze posters en flyers speciaal aandacht gevraagd voor de mogelijkheid om een dag mee te komen lopen op de TUA en zo te ervaren hoe het is om theologie te studeren. De andere helft van de posters legde de nadruk op voor de TUA karakteristieke punten.
- Van de mogelijkheid om een dagje mee te lopen met de colleges, gevolgd door een gesprek met de studieadviseur, wordt regelmatig gebruikgemaakt. In 2016 ontvingen we in dit kader rond de 25 belangstellenden voor de opleiding.

- Ook via de jongerenorganisaties LCJ, CGJO en HJW worden flyers onder jongeren verspreid op landelijke activiteiten, catecheselessen etc.
- De website van de TUA wordt goed bijgehouden, waarbij rekening gehouden wordt met de toegankelijkheid voor en informatiewensen van belangstellenden.
- In 2015 zijn in de plaatselijke CGK-gemeentes ambassadeurs aangesteld. Zij vormen de schakel tussen de universiteit en de kerken. Een van de zaken waarin zij de TUA van dienst kunnen zijn, is het attenderen op de studie aan de TUA.
- Onze beste ambassadeurs zijn echter de studenten zelf. Uit enquêtes onder eerstejaarsstudenten blijkt dat mond-tot-mondreclame uiteindelijk de grootste rol speelt in het vinden van de TUA.

Daarnaast zijn er zaken die niet allereerst studentenwerving op het oog hebben, maar dit indirect wel als neveneffect kunnen hebben:

- Het relatiemagazine *TUA Connect* (oplage ruim 30.000) verschijnt drie keer per jaar en wordt verstuurd naar alle adressen van CGK-leden en andere relaties van de TUA.
- Het studentenmagazine *TUA INzicht*, dat ook buiten de TUA abonnees kent en met name verdiepende artikelen biedt, geeft een indruk van de onderwerpen die leven bij de studenten.
- Maandelijks wordt een digitale nieuwsbrief verzonden naar de predikanten van de CGK en NGK en naar kerkenraden van de CGK, alumni, TUA-vrienden, TUA-ambassadeurs, relaties van de TUA en verdere belangstellenden. Voor deze nieuwsbrief worden wekelijks nieuwe aanmeldingen ontvangen. In totaal wordt deze momenteel aan ruim 1.700 mensen toegezonden.
- Er wordt een twitteraccount bijgehouden met korte berichten over nieuws en activiteiten aan de TUA. De TUA heeft eind 2016 ruim 1.300 volgers. In 2016 zijn 140 berichten verzonden of (sporadisch) getweet.
- Ook wordt een Facebookpagina bijgehouden. Deze pagina bevat in principe dezelfde berichten als op twitter gepubliceerd worden, maar dan in uitgebreidere vorm. Tevens kan hier makkelijker worden gereageerd. De pagina werd eind december gevolgd door 640 personen. In 2016 zijn 157 facebookberichten geplaatst of gedeeld.
- In 2016 is doorgedaan met het tweewekelijks publiceren van een blog. Deze wordt bijgehouden door met name studenten en medewerkers van de TUA. Weliswaar is het eerste doel hiervan niet studentenwerving, maar het kan hierin wel degelijk een rol spelen. Op Facebook en twitter worden de blogs door derden onder hun volgers gedeeld, wat het bereik vergroot. De bijdrages gaan over zaken als interessante colleges, stages, symposia, etc., alles vanuit het gezichtspunt van de auteur. Dit geeft een beeld van wat er aan de TUA zoal gebeurt en kan mensen interesseren voor een theologiestudie. De blogs worden honderden keren per stuk gelezen, al kan de belangstelling voor het ene of andere onderwerp sterk wisselen.
- In 2015 zijn theologen van de TUK en de TUA een theologenblog begonnen dat gepubliceerd wordt op de websites van het Reformatoisch Dagblad en het Nederlands Dagblad. Wekelijks schrijven medewerkers van onderzoeksgroep BEST een blog over theologie en actualiteit. Wellicht nog meer dan voor het TUA-blog geldt dat dit blog niet zo zeer studentenwerving als oogpunt heeft, maar dat er wel potentiële studenten bereikt kunnen worden die via dit medium de relevantie van theologie leren zien.
- In 2016 is door TUA-studenten een spellenbox ontwikkeld. De opbrengst van de verkoop van deze spellendoos is voor de Israëlstudiereis 2017. Tijdens het spelen van de twee spellen doorloopt de speler een theologiestudie aan de TUA en maakt zo kennis met allerlei aspecten van het studentenleven in Apeldoorn. Studentenwerving is ook bij deze spellen niet het doel, maar het interesseren van mensen voor een studie aan de TUA kan zeker een neveneffect zijn.

5.2 In- en uitstroom

Per 1 oktober 2016 was het totaal aantal ingeschreven (voltijd)studenten 95, zie tabel 9. De TUA mocht 15 nieuwe studenten verwelkomen in de bachelor⁴.

De meeste bachelorstudenten stromen in met een vwo-diploma als hoogst genoten vooropleiding

⁴ Van wie er 3 een hbo-einddiploma als vooropleiding hebben.

(tabel 7). Studenten die zijn ingestroomd met een hbo-einddiploma staan niet vermeld in deze tabel omdat zij ook niet meegerekend worden bij de rendementberekeningen. Ditzelfde geldt voor studenten die de studie aan de TUA als tweede inschrijving zijn gestart naast een andere studie.

In onderstaande tabellen is de instroom uitgesplitst: de instroom in de bachelor, in de master en de instroom van studenten die op contractbasis losse vakken volgen aan de TUA, de zogenaamde contractanten.

Tabel 7
Bachelorinstroom (voltijd) per cohort uitgesplitst naar vooropleiding.

Cohort	Vwo	Hbo-propedeuse	Buitenland	Overig ⁵	Totaal
2011	5	0	0	4	9
2012	7	2	0	2	11
2013	11	6	2	0	19
2014	13	5	0	0	18
2015	4	2	0	1	7
2016	4	3	1	4	12

Tabel 8
Masterinstroom (voltijd) per cohort uitgesplitst naar vooropleiding.

Cohort	Bachelor TUA	Bachelor elders behaald	Totaal
2011	9	3	12
2012	8	1	9
2013	12	3	15
2014	7	0	7
2015	10	0	10
2016	5	0	8

Het totaal aantal voltijd bachelor- en masterstudenten in de achtereenvolgende jaren zag er als volgt uit:

Tabel 9
Aantallen studenten per 1 oktober.

Studiejaar	Bachelor totaal	Master totaal	Man	Vrouw	Totaal
2011	59	45	89%	11%	104
2012	55	33	83%	17%	88
2013	59	44	83%	17%	103
2014	71	44	83%	17%	115
2015	62	38	82%	18%	100
2016	65	30	80%	20%	95

Daarnaast kent de TUA studenten die op contractbasis losse vakken volgen, de zogenaamde contractanten. Veelal gaat het om een aanloop naar een voltijdstudie. Onderstaande tabel geeft een indruk van om hoeveel mensen dit gaat. Behalve contractanten zijn er tweede inschrijvers, die in eerste instantie bij een andere universiteit staan ingeschreven, maar daarnaast bij de TUA (een deel van) de studie volgen. Deze studenten zijn niet in de cijfers meegenomen. Doorgaans gaat het om rond de tien personen.

⁵ Deze groep bestaat uit studenten met een WO-propedeuse, WO-bachelor of WO-master.

Tabel 10

Instroom contractanten per cohort.

Cohort	Totaal instroom	Totaal aantal contractanten
2011-2012	24	36
2012-2013	22	38
2013-2014	5	32
2014-2015	9	35
2015-2016	5	31
2016-2017 ⁶	3	26

Uitstroom

In 2015-2016 studeerden 12 bachelorstudenten af en 15 masterstudenten. Meer gedetailleerde informatie over de uitstroom is te lezen in hoofdstuk 6.2.

5.3 Leeftijdsopbouw

De grootste groep studenten – 33,7% – is geboren tussen 1990 en 1994. 80% van de studenten is man. De gemiddelde leeftijd van de studenten is 28,8 jaar.

Tabel 11

Leeftijdsopbouw voltijdstudenten per 1 oktober 2016.

Geboortejaar	M	V	Totaal
1995 of later	16	8	24
1990-1994	27	5	32
1985-1989	12	1	13
1980-1984	8	1	9
1975-1979	8	0	8
1970-1974	3	0	3
1965-1969	0	1	1
1964 of eerder	2	3	5
Totaal	76	19	95

5.4 Werkkring alumni

In 2016 studeerden 14 masterstudenten af. Van hen zijn 4 personen predikant geworden binnen de CGK, 3 anderen zijn ook beroepbaar binnen deze kerken, maar zijn begin 2017 nog niet als predikant aan een gemeente verbonden (een van hen is docent godsdienst en klassieke talen, een ander verricht aan theologie gerelateerde werkzaamheden, waaronder het geven van catechese, en de derde heeft een eigen bedrijf). 3 van de alumni begonnen aan een promotietraject, 1 persoon werkt als pastoraal werker en catecheet, 1 is als zendeling werkzaam en 1 afgestudeerde is docent klassieke talen. Verder heeft 1 van deze oud-studenten naar eigen wens een niet-theologische werkring.

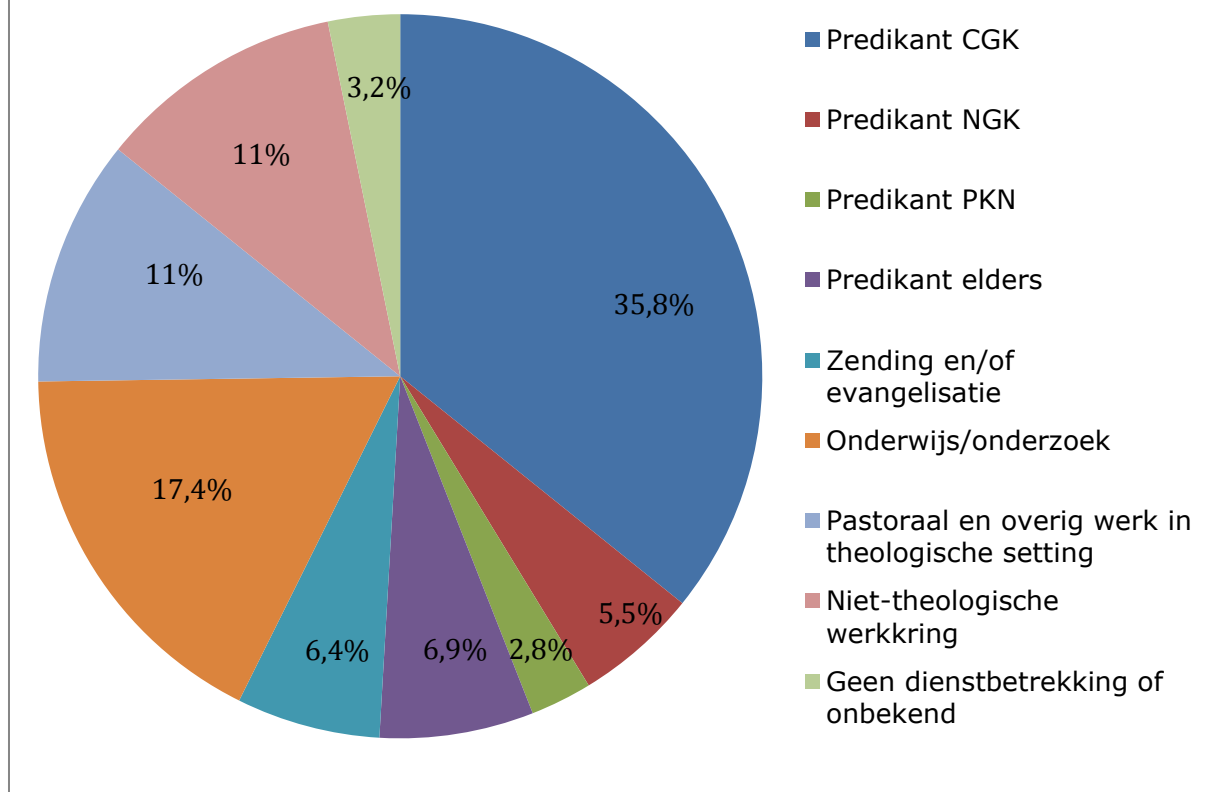
Om een beeld te geven van het beroepenveld van de alumni, is onderstaand figuur opgenomen. Van de 109 studenten die tussen 2006 en 2016 afstudeerden, werd ruim de helft predikant (51%), het grootste deel in de CGK (35,8% van het totaal). Een aanzienlijk deel van onze alumni in de afgelopen 10 jaar vindt een werkplek in onderwijs en onderzoek (17,4%).

De bescheiden groep 'geen dienstbetrekking of onbekend' bestaat voornamelijk uit mensen die ook geen werk zochten of zoeken, bijv. omdat ze vooralsnog voorrang gaven aan de zorg voor het gezin.

Concluderend kunnen we zeggen dat het arbeidsperspectief na een studie aan de TUA goed tot zeer goed is.

⁶ Gegevens tot eind december 2016. Later in het studiejaar 2016-2017 zijn ook nog contractanten ingestroomd.

Werkkring alumni 2006-2016

Figuur 2
Werkkring afgestudeerden 2006-2016.

Terugblikkend zien we de laatste jaren verschuivingen in de werkkring van onze alumni. In de periode 1990-1999 werd 68% van de afgestudeerden predikant (43% in de CGK). Voor de daarop volgende periode 2000-2009 ligt dat wat anders: 58% werd predikant (38% in de CGK)⁷. In de periode vanaf 2009 zijn deze percentages zeker niet gestegen, maar blijven ze enigszins stabiel.⁸ De meeste groei wordt gezien bij de groepen 'onderwijs en onderzoek' en 'pastoraal werk en overig werk in theologische setting'.

⁷ Bron: Jaarverslag 2009.

⁸ In de tien jaar voorafgaand aan 2010 tot en met 2016 werd, steeds een jaar verder schuivend, respectievelijk 54%, 54%, 50%, 49%, 51%, 56,5% en 51% van de afgestudeerden predikant (respectievelijk 35%, 35%, 31%, 31%, 34%, 37,6% en 35,8% van het totaal aantal afgestudeerden werd dat in de CGK). In absolute aantallen gaat het achtereenvolgens (van 2001-2011 steeds een jaar opschuivend tot 2006-2016) om 59, 55, 54, 57, 62 en 56 personen die predikant werden (39, 34, 34, 38, 41 en 39 personen in de CGK).

6

Onderwijs

6.1 Opbouw studie en onderwijsintensiteit

De studie theologie aan de Theologische Universiteit Apeldoorn bestaat uit een driejarige bachelor theologie (een undergraduate fase van 180 EC) die de basis vormt voor een driejarige master theologie (een graduate fase van 180 EC).

3 jaar Master	1 jaar specialisatie 2 jaar verdieping
3 jaar Bachelor	theologische en kerkelijke vakken, inclusief klassieke talen

Figuur 3
Opbouw theologiestudie aan de TUA.

Bij het totaal aantal contacturen gaat het om colleges, gesprekken, tentamens en andere gezamenlijke activiteiten voor het eerste studiejaar. Bij het bepalen van het aantal contacturen zijn de gegevens uit de studiegids als uitgangspunt genomen en gedeeld door 40 weken.

Tabel 12
Gemiddeld aantal contacturen eerste studiejaar per week per cohort in klokuren.⁹

Cohort	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A-jaar	12,28	12,8	12,5	12,9	12,3	12,2

6.2 Studiesucces

De vwo-instroom¹⁰ is dermate klein dat uitstroom van één student al grote invloed heeft op het uitstroompercentage (tabel 13). De uitstroom in het eerste jaar is heel wisselend, maar gemiddeld vrij laag. Dit is mede te danken aan het intakegesprek dat met elke student gevoerd wordt, aan de curriculumopbouw en aan een strak gehanteerd BSA- en begeleidingsbeleid. De TUA streeft naar een maximaal uitstroompercentage van 15% in het eerste studiejaar. Van de uitgestroomde studenten zijn de meesten vervolgens ingestroomd in een hbo-opleiding en enkele studenten zijn een andersoortige bacheloropleiding gaan volgen aan een andere universiteit.

Tabel 13
Uitstroom na 1, 2 en 3 jaar van bachelorstudenten met vwo-vooropleiding (cumulatief per cohort).

Cohort	Omvang cohort (absoluut)	Uitstroom Na 1 jaar	Na 2 jaar	Na 3 jaar	Selectiviteit 1ste jaar
2011	5	0%	0%	0%	2011
2012	7	0%	14%	14%	2012
2013	11	9%	18%	18%	2013
2014	13	15%	15%	X	2014
2015	4	0%	X	X	2015
2016	4	X	X	X	2016

⁹ Gebaseerd op gegevens uit de Studiegids.

¹⁰ De overige instroom is hier buiten beschouwing gelaten.

Het bachelorrendement¹¹ van cohort 2013 na 3 jaar is bijzonder laag, zie tabel 14. Het rendement na 4 jaar van cohort 2012 is ook niet hoog. Dit is deels te wijten aan het feit dat er na het eerste jaar nog studenten zijn uitgestroomd zonder diploma, zie tabel 14.

Tabel 14 a en b

Bachelorrendement vwo-instroom en totale instroom¹².

Cohort	Bachelorrendement vwo-instroom					
	omvang her-inschrijvers (absoluut)	percentage her-inschrijvers t.o.v. totale cohort	na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar	na 6 jaar of meer
2008	5	100%	40%	100%	100%	100%
2009	4	100%	75%	100%	100%	100%
2010	15	94%	47%	67%	67%	73%
2011	5	100%	80%	80%	80%	X
2012	7	100%	43%	57%	X	X
2013	10	91%	10%	X	X	X

Cohort	Bachelorrendement totale instroom					
	omvang her-inschrijvers (absoluut)	percentage her-inschrijvers t.o.v. totale cohort	na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar	na 6 jaar of meer
2008	9	100%	44%	100%	100%	100%
2009	6	86%	50%	83%	83%	83%
2010	23	92%	39%	57%	57%	61%
2011	9	100%	78%	78%	89%	X
2012	11	100%	45%	55%	X	X
2013	15	94%	20%	X	X	X

Master

Uitstroom en rendement

Vrijwel alle studenten die beginnen aan de masteropleiding, maken deze ook af. Vanaf 2008 hebben slechts 8 studenten de opleiding verlaten zonder diploma. De masteropleiding wordt door de meeste studenten binnen 4 of 5 jaar afgerond, zie tabel 15.

Tabel 15

Masterrendement.

Cohort	Masterrendement totale instroom				
	Absoluut aantal studenten	na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar	na 6 jaar of meer
2008	10	10%	70%	80%	90%
2009	2	100%	100%	100%	100%
2010	7	43%	71%	71%	86%
2011	12	50%	75%	83%	X
2012	9	22%	78%	X	X
2013	15	53%	X	X	X

¹¹ Van herinschrijvers na 1 jaar. De uitgestroomde studenten van het eerste jaar zijn dus niet meegerekend.

¹² Excl. instroom met hbo-einddiploma.

6.3 Excellentietraject

De TUA heeft sinds september 2015 een door het Sirius Programma goedgekeurd excellentietraject. Via dit traject worden studenten die bovengemiddeld presteren, en die dit qua beschikbare tijd voor studie ook aankunnen, uitgedaagd om iets extra's te doen in de vorm van een minor van 15 EC. De studieadviseur en docenten stimuleren studenten die bovengemiddeld scoren hieraan mee te doen. In 2016 zijn 4 studenten gestart met een excellentietraject, enkele anderen hebben de optie in overweging.

6.4 Kwaliteitszorg

De evaluaties werden in 2016 volgens de evaluatiesystematiek uitgevoerd. Alle vakken werden schriftelijk geëvalueerd en de uitkomsten werden aan betrokkenen doorgegeven. Ook werd met alle studenten per jaargroep het studiejaar 2015-2016 mondeling geëvalueerd.

In 2017 zal een interne audit gehouden worden ter voorbereiding op de externe onderwijsvisite in 2020. Ook zal in 2017 de vijfjaarlijkse enquête onder alumni gehouden worden. De volgende paragrafen vermelden de kwaliteitszorg met betrekking tot docentprofessionalisering en de (externe) Nationale Studenten Enquête.

6.5 Docentprofessionalisering

Op 31 december 2015 had 77% van de docenten zijn/haar BKO (basis kwalificatie onderwijs)-certificaat behaald. In 2016 is de didactische coaching van docenten doorgegaan. Met enkele docenten zullen afspraken gemaakt worden in het kader van verdere specialisering op het gebied van didactiek en/of toetsing in het kader van toekomstige SKO (senior kwalificatie onderwijs).

6.6 Studentenoordeel over de opleiding

Bij de Nationale Studenten Enquête (NSE) 2016¹³ werd de TUA bijzonder positief beoordeeld. Het algemeen oordeel dat studenten los van de overige vragen over de studie aan de TUA kunnen geven, kwam uit op 4,56 (waar maximaal 5,00 gehaald kon worden), dat is nog hoger dan in 2015. Ook de sfeer op de opleiding (4,78) en de mate waarin onze studenten hun studie zouden aanbevelen aan anderen (4,66) kwamen nog hoger uit dan het voorgaande jaar. Weekblad *Elsevier* concludeerde dat de bachelor aan de TUA de meest tevreden studenten heeft van alle universitaire bachelors in heel Nederland.

Bij de NSE 2016 werd alleen op het onderdeel huisvesting wat lager gescoord dan bij de NSE 2015. De TUA scoort op een groot aantal deelgebieden significant hoger dan het landelijk gemiddelde. Op een aantal onderzochte aspecten is dat zelfs significant hoger dan de eigen score in 2015: het niveau van de opleiding, de didactische kwaliteit van de docenten en de duidelijkheid van de criteria waarop toetsen beoordeeld worden.

Tabel 16
Gemiddelde scores NSE.

NSE	Gemiddelde score aan de hand van vragen die alle jaren gesteld zijn
2011	3,89
2012	4,06
2013	3,91
2014	4,01
2015	3,97
2016	4,12

Bovenstaande tabel toont de gemiddelde score van de NSE in de afgelopen jaren. Doordat de NSE in de loop der jaren diverse vragen heeft toegevoegd en/of gewijzigd, is er bij het berekenen van

¹³ Respons 56 studenten (57,1%).

de gemiddelde scores van de jaren na 2011 voor gekozen alleen die vragen mee te rekenen die ook al in de NSE 2011 voorkwamen. De TUA streeft hierbij naar het handhaven van een gemiddelde score van 4,00. De score van 2016 ligt daar ruim boven. De scores van de NSE 2011 zijn duidelijk verbeterd, met gemiddeld over de jaren 2011-2016 een score van 3,99. De uitslag van de enquête is voor de TUA wel reden om over te gaan tot verbeteracties. Een voorbeeld daarvan is de communicatie ten aanzien van roosterwijzigingen e.d., waaraan afgelopen jaar meer aandacht gegeven is. Dat resulteerde in een stijging in score op de NSE van 4,35 in 2014 naar 4,56 in 2015 naar 4,68 in 2016.

6.7 Profileringsfonds

De TUA kent een profileringsfonds waarop studenten een beroep kunnen doen in geval van ernstige studievertraging ten gevolge van overmachtssituaties, bestuurslidmaatschap studentenvereniging, deelname aan de universiteitsraad. In 2016 is hier geen gebruik van gemaakt.

7.1 Organisatie onderzoek

De nauwe samenwerking tussen de TUA en de TUK op het terrein van het onderzoek krijgt concreet gestalte in het gemeenschappelijke onderzoeksprogramma, waarbinnen de onderzoekers in de verschillende vakgebieden gezamenlijk hun werk verrichten.

Het onderzoek is, naast het onderwijs, een van de primaire taken aan een universiteit en heeft als zodanig zelfstandige betekenis. Tegelijk is er een nauwe relatie tussen onderwijs en onderzoek: het onderwijs stimuleert tot verdergaand onderzoek, onderzoek komt het onderwijs ten goede. In bijlage 5 wordt per medewerker aangegeven hoe het eigen onderzoek een plek krijgt in het onderwijs, of en op welke wijze de studenten participeren in het onderzoek en wat de interactie tussen onderzoek en onderwijs uitwerkt voor het onderzoek.

De drie onderzoeksprogramma's waarbinnen in 2016 gewerkt werd, zijn in 2012 opgezet en lopen tot 2017. Binnen deze programma's participeren interdisciplinaire onderzoeksgroepen met een eigen programma voor 2012-2017:

- Biblical Exegesis and Theology (BEST): *Who Is Like You Among the Gods? The One and Three in a Pluralistic Context.*
- Early Modern Reformed Theology (EMRT): *Early Modern Reformed Theology.*
- Reformed Traditions in Secular Europe (RTSE): *Reformed Traditions in Secular Europe.*

De samenstelling van de drie onderzoeksgroepen is opgenomen in bijlage 2.

De leiders van de drie onderzoeksgroepen komen samen in de commissie wetenschapsbeleid (CWB). De samenstelling van de CWB is als volgt:

- Prof. dr. H.G.L. Peels, programmaleider BEST en prof. dr. A. Huijgen, adjunct-programmaleider BEST.
- Prof. dr. E.A. de Boer, programmaleider EMRT.
- Prof. dr. S. Paas, programmaleider RTSE.

De bijeenkomsten van de CWB werden als regel bijgewoond door de beide rectores. Daarnaast was de onderzoekcoördinator, drs. G.D. Harmanny, aanwezig. In 2016 heeft de CWB tweemaal vergaderd.

In tabel 17 is per onderzoeksgroep de onderzoeksinzet van de TUA over 2016 beschreven.

Tabel 17

Onderzoeksinzet in fte's per 31 december 2016.

	Tenured staff	PhD-candidates	Totaal
BEST	0,60	0,40	1,00
EMRT	0,40	0,00	0,40
RTSE	0,80	1,20	2,00
Overig	0,10	0,40	0,50
Totaal	1,90	2,00	3,90

7.2 Onderzoeksoutput

Een gespecificeerd overzicht van de onderzoeksoutput per medewerker is te vinden in bijlage 4 van dit bestuursverslag. Een totaaloverzicht van de output over 2016 staat in tabel 18.

Tabel 18
Onderzoeksoutput 2016.

Categorie	Aantal	Toelichting
Wetenschappelijke publicaties: artikelen non-refereed	3	Artikelen over een resultaat van wetenschappelijk onderzoek gericht op het forum van onderzoekers. Hieronder vallen non-refereed artikelen, hoofdstukken in (congres)bundels, inleidingen op (her)-publicaties.
Wetenschappelijke publicaties: artikelen refereed	3	Artikelen die onderworpen zijn aan een proces van kritische, onafhankelijke evaluatie door één of meer experts in het onderwerp, genaamd 'referees'.
Wetenschappelijke publicaties: boeken	1	Boeken over een resultaat van wetenschappelijk onderzoek gericht op het forum van onderzoekers. Academische oraties en monografieën.
Wetenschappelijke publicaties: hoofdstuk in boek	8	-
Wetenschappelijke publicaties: dissertaties	1	Publicaties waarop de graad van doctor is verkregen aan de universiteit.
Wetenschappelijke publicaties: non-refereed congresbijdrage	1	Een volledige versie van een artikel als onderdeel van een verzameling van wetenschappelijke artikelen gepubliceerd in de context van een congres. Het artikel is niet onderworpen aan een proces van kritische evaluatie.
Vakpublicaties: artikel in tijdschrift	7	Publicaties over een resultaat van wetenschappelijk onderzoek, gericht op professioneel geïnteresseerden.

7.3 Promoties

In 2016 vond aan de TUA één promotie plaats:

- C.T. de Groot, *"Erasmus Sarcerius' Pastorale (1559) en de vorming van predikanten in de zestiende eeuw"*, promoveerde op 14 december 2016. Promotor was prof. dr. H.J. Selderhuis.

7.4 Publicaties in eigen beheer

In de serie *Apeldoornse Studies* verschenen in 2016:

- Prof. dr. G.C. den Hertog, *De kracht blijkt pas in zwakheid. Dietrich Bonhoeffers reactie op het ontmythologiseringsprogramma van Rudolf Bultmann*
- Prof. dr. A. de Muynck, *Tijd voor verlangen. Persoonsvorming als toetssteen voor bevindelijke pedagogiek*

7.5 Conferenties onderzoeksgroepen

Onderzoeksgroep RTSE van TUK en TUA hield in 2016 twee studiedagen. De eerste vond op 21 januari plaats rondom het thema 'Een kleine eeuw Barth-receptie in Nederland'. Op 24 juni volgde een studiedag over 'Just peace / Just war'.

Meer informatie over deze conferenties staat in bijlage 7.

8.1 Algemeen

In het Hoofdlijnenakkoord van de VSNU met staatssecretaris Zijlstra (december 2011) werd 'valorisatie', volgens de brede definitie uit het Valorisatieprogramma, opgevat als 'het proces van waardecreatie uit kennis, afkomstig uit alle disciplines, door kennis geschikt en beschikbaar te maken voor economische en maatschappelijke benutting en te vertalen in producten, diensten, processen en nieuwe bedrijvigheid'. In deze lijn heeft de TUA met haar expertise op het gebied van theologie en levensbeschouwing een waardevolle eigen inzet voor kerk en samenleving. Zowel vanuit de TUA in het algemeen als door de brede uitwaaiing van functies van individuele docenten in kerk en samenleving is sprake van een grote kennisvalorisatie op allerlei niveaus. In dwarsdoorsnee is het volgende te noemen:

- Docenten delen hun kennis en inzicht in kerkelijke deputaatschappen, adviescommissies voor de synodevergadering en leiden zeer frequent kerkdiensten verspreid over geheel Nederland.
- Docenten nemen deel aan redacties van populariserende tijdschriften en leveren daaraan bijdragen; idem aan landelijke dagbladen via artikelen en interviews; idem aan optredens in de media (tv, radio, blogs). Zo schrijven theologen van de TUK en de TUA (medewerkers van onderzoeksgroep BEST) wekelijks een theologenblog over theologie en actualiteit, dat gepubliceerd wordt op de websites van het *Reformatorisch Dagblad* en het *Nederlands Dagblad*.
- Docenten zijn met hun expertise aanwezig in diverse adviesraden en fora in het bredere kerkelijke en maatschappelijke leven, studentenwerk, de zorg, media.
- Het verzorgen van cursussen/trainingen voor ambtsdragers en gemeenteleden. Er is op verzoek van de GS 2013 een voorstel geformuleerd voor de opzet van permanente educatie van de predikanten binnen de CGK. De opzet hiervan is ontwikkeld langs drie lijnen: geestelijke groei, persoonlijke vorming en theologische, vakinhoudelijke kennis. De GS 2016 heeft ingestemd met dit plan.
- Docenten verzorgen lezingen, workshops etc. aan tal van studentenverenigingen, politieke kringen en maatschappelijke verbanden.
- De TUA is betrokken bij Refo500 (prof. dr. H.J. Selderhuis is daarvan de directeur), een wereldwijd netwerk van universiteiten, steden en verenigingen ten behoeve van kennisvalorisatie over Reformatie en reformatorische theologie.
- Op de TUA-website staat een lijst met mogelijke lezingen door docenten voor het bredere publiek.

Door de directe band tussen universiteit en kerkelijk achterland is een permanente kennisvalorisatie als structureel onderdeel van de TUA-werkzaamheden permanent gegarandeerd.

8.2 Valorisatie-output

Een gespecificeerd overzicht van de onderzoekoutput per medewerker is te vinden in bijlage 4 van dit bestuursverslag. Een totaaloverzicht van de output over 2016 treft men aan in tabel 19.

Tabel 19
Valorisatie-output 2016.

Categorie	Aantal	Toelichting
Populariserende publicaties: boeken	4	Boeken over een resultaat van wetenschappelijk onderzoek, gericht op het bredere publiek.
Populariserende publicaties: hoofdstuk in boek	8	-
Populariserende publicaties: bijdrage aan dagblad, weekblad, kerkblad of tijdschrift	22	Meditaties, artikelen en columns in CGK-kerkbladen, artikelen, ingezonden stukken, columns, recensies en interviews in kranten, artikelen, columns, recensies en interviews in tijdschriften die geen theologisch karakter dragen
Andere resultaten: recensies	11	Een boekbespreking is een beschrijving, kritische analyse en evaluatie van de kwaliteit, de intentie en de significantie van een boek. Het is gericht op het doel, de inhoud en de autoriteit van een boek.
Andere resultaten: redactie boek	14	Redactie van een boek.
Andere resultaten: redactie tijdschrift	10	Redactie van een tijdschrift.
Andere resultaten: bijdrage aan tv of radio	10	Een uitgezonden interview of een bijdrage in een internationaal, nationaal of regionaal televisie – of radioprogramma.
Andere resultaten: overig (herdrukken, vertalingen etc.)	10	

8.3 Bijzondere bijeenkomsten

Aan de TUA werden ook in 2016 diverse bijeenkomsten georganiseerd die toegankelijk waren voor een breder publiek. Te noemen zijn:

RTSE-studiedag 'Een kleine eeuw Barth-receptie in Nederland'

Samen met de Vorbereitungsausschuss van de Nederlandse Barthtagung hield onderzoeksgroep RTSE op 21 januari een studiedag onder de noemer 'Een kleine eeuw Barthreceptie in Nederland'. Aanleiding was het in 2014 verschenen boek van dr. Susanne Hennecke, *Karl Barth in den Niederlanden. Teil I.*

Studiedag 'Reformatie en Israël'

Deputaten Kerk en Israël van de CGK organiseerde op 11 mei samen met de TUA in het kader van het Refo500 Bijbeljaar een studiedag over de wijze waarop in de Reformatie de Bijbelteksten over Israël gelezen werden en wat dat voor ons Bijbellezen en onze omgang met Israël betekent. Zes deskundigen behandelden het thema in lezingen en workshops.

RTSE-studiedag 'Just peace / just war?' (zie ook 7.5)

Georganiseerd door onderzoeksgroep RTSE werd op 24 juni een studiedag gehouden met als titel 'Just peace / just war?'. Behalve voor vaktheologen, ethici, mensen uit de kring van politiek, leger en internationaal recht was de dag ook interessant voor militairen die de realiteit van de nieuwe oorlogen soms al aan den lijve ondervinden en predikanten die voor de vraag staan hoe uitgezonden militairen en hun gezinnen te begeleiden en ook de gemeente te helpen de vragen die hier spelen moedig en gelovig onder ogen te zien. Ook (andere) christenen die zich uitgedaagd weten door de vragen rond oorlog en vrede en daarover wilden nadenken, waren deze dag van harte welkom. De voertaal van deze wetenschappelijke conferentie was Engels.

Internationale conferentie 'John Owen: Between Orthodoxy and Modernity'

In samenwerking met vier andere universiteiten (uit Schotland en de VS) werd aan de TUA in het

kader van Refo500 van 31 augustus tot en met 2 september een conferentie gehouden over de puritein John Owen en diens relatie tot de moderniteit. Vijftien sprekers behandelden verschillende theologische thema's die door Owen op een systematische manier zijn doordacht en vastgelegd.

Open TUA-dag 'Gij zult Mijn getuigen zijn'

Vanwege de band met de kerken en andere relaties van de TUA is besloten om tweejaarlijks een open TUA-dag voor belangstellenden te organiseren (niet te verwarren met de TUA-themadagen die ook tweejaarlijks worden gehouden). In 2016 werd in dit kader op zaterdag 12 november een open TUA-dag gehouden voor iedereen die betrokken is bij de TUA en/of geïnteresseerd is in het thema 'Gijlieden zult Mijn getuigen zijn' (morgenbijeenkomst) en die meer wilden weten over waar onze hoogleraren en docenten in hun theologisch onderzoek zoal mee bezig zijn (middagbijeenkomst). Er waren lezingen en workshops door diverse docenten en hoogleraren van TUA en NGP. Ook was het mogelijk om aan het CvB vragen te stellen over de plannen voor een GTU. De TUA kon zich deze dag verheugen in een grote belangstelling.

Een uitgebreid overzicht van aan de TUA of (mede) door de TUA georganiseerde bijeenkomsten is te vinden in bijlage 7.

8.4 TUA Connect en TUA INzicht

Vanuit de TUA verschijnt drie keer per jaar het relatiemagazine *TUA Connect* en eveneens drie keer per jaar het studentenmagazine *TUA INzicht*.

De volgende personen hebben in 2016 deel uitgemaakt van de redactie van *TUA Connect*: de studenten Gertia van Loo-Wolf (die eind augustus afstudeerde) en Anja de With-Hoekman en de medewerkers J.E. Bulten, prof. dr. M.J. Kater, mw. J.M. Vierbergen-Hakvoort en mw. J.W. van der Zande-de Roo. Externe deskundige is de journalist J. Visscher.

Het blad verschijnt in een oplage van 30.400.

Onderwerpen die in 2016 onder andere aan bod zijn geweest: de vakken Symboliek, Persoonlijke en praktische vorming en Oriëntatie Oude Testament, de studiedagen 'Barth-receptie in Nederland', 'Reformatie en Israël' en 'De theologie van John Owen', de open TUA-dag, de integratiecolleges over 'Jullie zullen mijn getuigen zijn', de themadagen over 'Wat is reformatorisch? Actuele thema's gelezen vanuit Luther', de Reformierte Sommeruniversität over 'Christliche Hoffnung im Horizont der Reformierten Theologie', de inauguratie van prof. dr. A. de Muynck, het nieuwe A-jaar, de opnieuw verrassende positie van de TUA in de Keuzegids, de plannen om in 2017 een studiereis naar Israël te houden en de spellenbox die t.b.v. die reis in 2016 ontwikkeld is, de diesviering en een verenigingsweekend van studentenvereniging PFSAR, dispuut ZEH, de plannen voor een GTU, de vriendenkring- en donateursactie enz. Daarnaast bevat het blad interviews met onder andere predikanten en andere oud-studenten, meditatie door studenten, berichten over afgeronde examens enz.

In 2016 hebben de volgende studenten deel uitgemaakt van de redactie van *TUA INzicht*: Hilde Bom en Esther Staller (hoofdredactie), Suzanne van Bart, Dominik de Bruijne, Maria Grisnich, Alieke van Kruistum, Evert Meijer en Henrian de Mots (redactie). De redactie werd ondersteund door de volgende medewerkers: mw. J.M. Vierbergen-Hakvoort (eindredactie) en dr. M.J. Kater en mw. J.W. van der Zande-de Roo (adviseurs).

Van *TUA INzicht* verschenen in 2016 drie nummers. Deze hadden respectievelijk als centraal thema 'Gerechtigheid', 'Religie & Oorlog' en ten slotte 'Puriteinen'.

Het magazine verscheen in een oplage van 450 exemplaren.

8.5 AKZ+

Samen met de TUK en Hogeschool VIAA te Zwolle biedt de TUA colleges aan belangstellenden aan over thema's vanuit de theologie die van betekenis zijn voor het leven en denken van alledag. Hierdoor wordt werk uit het onderwijs en onderzoek aan de drie instellingen (en uit hun bredere netwerk) beschikbaar gemaakt voor geïnteresseerden uit de brede achterban. Dit gebeurt onder de noemer AKZ+.

In 2015 is AKZ+ gestart met een nieuwe aanpak: alle colleges waren voortaan door abonnees middels livestream te volgen en later op de website terug te kijken. Tegelijk werden de tarieven verlaagd. Achterliggende gedachte was dat theologie bereikbaar moet zijn voor iedereen, dus ongeacht het tijdstip, de locatie of het tarief. Deze aanpak was succesvol wat het aantal belangstellenden betreft, de animo voor de live colleges liep echter sterk terug.

Daarom is AKZ+ in 2016 overgegaan op een systeem van 'opname en montage vooraf' van videocolleges. Van deze videolessen van ca. twintig minuten wil AKZ+ er tenminste vijftig per jaar publiceren.

In 2016 vond tevens de ontwikkeling en lancering plaats van een compleet nieuwe website, onder een nieuw motto: 'Weetwatjegeloof.nl', een nieuwe en moderne online leeromgeving.

Eind 2016 stonden zo'n 25 verschillende cursussen met in totaal ca. 175 videolessen online. Circa 500 abonnees hadden toegang tot deze lessen. Daarnaast werden bijeenkomsten over de volgende onderwerpen gehouden:

- Kampvuurkerk? Positieve verhalen over de kerk
- Lijden en liturgie. Plaats geven aan gebrokenheid in de eredienst
- Apologetiek
- Geloof overbrengen in een sceptische tijd (n.a.v. Tim Kellers *Preken*)
- Geloven in God zonder bewijs. De betekenis van Alvin Plantinga voor filosofie, theologie en kerk
- Poëzie en theologie

Een overzicht van data en sprekers is te vinden in bijlage 7 van dit bestuursverslag.

8.6 PEP-cursussen

De TUA is betrokken bij zogenaamde PEP-cursussen (Permanente Educatie Predikanten) van de TUK voor de predikanten van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), waar ook predikanten van de CGK aan deel kunnen nemen. Elk jaar worden een aantal cursussen van meerdere dagen en enkele studiedagen aangeboden, afwisselend per vakgebied. Voor dit post-academisch onderwijs bestaat veel belangstelling. De GS van de CGK heeft ingestemd met een voorstel voor permanente educatie ten behoeve van CGK-predikanten. Een commissie vanuit de TUA heeft opdracht gekregen het voorstel verder uit te werken

8.7 Activiteiten studentenvereniging PFSAR

De TUA kent een actieve studentenvereniging. In 2016 was het studentencorps PFSAR (Per Fidem Studiumque Ad Rostra: 'door geloof en studie naar het preekgestoelte') 112 jaar oud. Gedurende het hele cursusjaar worden activiteiten georganiseerd, lezingen, Bijbelstudie, studiekringen, sport en spel. Er zijn enkele dispuuten met elk weer geheel eigen activiteiten. Zo doet het dispuut ZEH (Zending, Evangelisatie en Hulpverlening) naast de standaard activiteiten ook klussen voor mensen die dat zelf niet kunnen via stichting Present in Apeldoorn.

Het jaarthema in 2015-2016 was 'Samen één', met als thema voor een lezingenserie 'Grenzeloos?!'. Voor het studiejaar 2016-2017 is als thema 'Geleerd en gelovig' gekozen.

Tabel 20
Lezingen voor PFSAR in 2016.

Datum	Spreker	Onderwerp
21 januari	Dr. A. Niemeijer	Zorgethiek en beleid
17 maart	Prof. dr. G. Glas	Grenzen aan de mens
3 november	Dr. J.C.W.J. Beenakker	Verbinding wetenschap en geloof
14 december	Dr. ir. G.J.E. Rutten	Over de aard en oorsprong van natuurwetten, in relatie tot het bestaan van God (Dieslezing)

9.1 Beleid

De TUA onderhoudt contacten met verschillende buitenlandse instellingen, onderzoeksorganisaties en individuele wetenschappers. Regelmatig nemen hoogleraren, docenten en wetenschappelijk medewerkers deel aan internationale congressen. In 2016 is doelgericht verder gewerkt aan de realisering van samenwerkingsovereenkomsten (Memorandum of Understanding, kortweg MoU) met een aantal instellingen in het buitenland. Naast de al eerder gesloten MoU's met de North-West University, Zuid-Afrika (2005), en met Westminster Theological Seminary Philadelphia, USA (2014) en Chongshin University, Seoul, Zuid-Korea (2015). Voor de nabije toekomst staat een MoU met Calvin Seminary, Grand Rapids, USA, in de planning.

Studenten worden gestimuleerd (internationale) symposia en congressen bij te wonen. Wanneer studenten enige tijd in het buitenland willen studeren, verleent de TUA hulp bij het vinden van informatie over passende buitenlandse opleidingen. Onder bepaalde voorwaarden wordt ook financiële ondersteuning verleend door de universiteit.

9.2 Buitenlandse studenten

Per 1 oktober 2016 stonden vijf *Zuid-Koreanen* als student aan de TUA ingeschreven. Daarnaast werd promotiebegeleiding gegeven aan drie studenten uit *Zuid-Korea*, twee uit *Duitsland*, een uit de *Verenigde Staten* en een student uit *Japan*. De TUA onderneemt geen wervingsacties in het buitenland om de opleiding te promoten, degenen die zich aanmelden, komen geheel op eigen initiatief. De TUA heeft in het buitenland een goede naam als een instelling voor klassiek-gereformeerde theologie met een groot accent op de bijbelse vakken en de kerkgeschiedenis. Gezien de werkdruk van de hoogleraren zijn we genoodzaakt om op verzoeken van met name studenten uit Zuid-Korea terughoudend te reageren. Wanneer de studieresultaten en de aanbevelingen vanuit het thuisland daartoe aanleiding geven, wordt de student geaccepteerd.

De TUA is door de IND erkend als referent in de zin van artikel 2c van de Vreemdelingenwet, zowel voor de categorie onderwijs als voor wetenschappelijk onderzoek. De contacten met de IND zijn prettig en bevorderen een vlotte administratieve afhandeling voor de aanvragen. Waar mogelijk wordt door de universiteit en leden van de plaatselijke kerken geholpen bij praktische zaken, zoals het zich eigen maken van de Nederlandse taal en de gewoonten van de Nederlandse cultuur.

9.3 Holland Scholarship

De TUA doet mee aan het Holland Scholarship. In 2016 heeft zich niemand aangemeld voor een dergelijke beurs, noch een inkomende, noch een uitgaande student. Wel heeft dit jaar een masterstudent aan half jaar aan de NorthWest University in Zuid-Afrika gestudeerd met een in 2015 verkregen Holland Scholarship.

9.4 Officiële internationale contacten

Internationale contacten worden door de individuele hoogleraren onderhouden met theologische faculteiten in Zuid-Afrika (Potchefstroom, Bloemfontein, Pretoria), Frankrijk (Aix-en-Provence), de Verenigde Staten (Grand Rapids, Westminster, Yale), Japan (Kobe), Duitsland (Mainz, Bretten, Gießen, Münster, Emden) en Zuid-Korea (Kosin Presbyterian Seminary te Chon-Ahn, Chongshin University te Seoul en Habdong Theological Seminary te Suwon).

In de afgelopen jaren zijn overeenkomsten gesloten met:

- Chongshin University in Seoul (Zuid-Korea). Chongshin heeft een eigen seminarie met 1700 theologiestudenten.
- Het Seminar für Reformierte Theologie der Westfälischen Wilhelms-Universität Münster (Duitsland). Jaarlijks wordt in dit verband door beide universiteiten samen met de Johannes a Lasco

Bibliotheek Emden een Sommeruniversität georganiseerd, waarbij de drie instellingen om beurten gedurende een week als faciliterende instelling optreden. Namens de TUA zijn prof. dr. G.C. den Hertog en prof. dr. H.J. Selderhuis betrokken bij de organisatie.

- Het Institut für Europäische Geschichte in Mainz (Duitsland). Prof. dr. H.J. Selderhuis, hoogleraar kerkgeschiedenis, vertegenwoordigt de TUA in dit samenwerkingsverband met het oog op een gezamenlijk onderzoeksproject over 'Theologenbildung im Sechszehnten Jahrhundert'.
- Het Melancthonhaus in Bretten (Duitsland), met het oog op een project dat zich bezighoudt met de uitgave van de werken van Melancthon. Vanuit de TUA is prof. dr. H.J. Selderhuis voor dit project verantwoordelijk.
- Het Korea Institute for Calvin Theological Studies (KICTS) ten behoeve van de online digitale ontsluiting van de 'Calvini Opera Database'.
- Memoranda of Understanding zijn gesloten met North West University Potchefstroom (ZA) en Westminster Theological Seminary Philadelphia (USA).
- De TUA participeert in Refo500, een internationaal platform waar bijna 100 (internationale) instellingen bezig zijn met activiteiten gerelateerd aan het jubileum van 500 jaar Reformatie in 2017. In deze activiteiten worden de thema's van de 16^e eeuw benaderd vanuit hun relevantie voor vandaag. De directeur van Refo500 is de Apeldoornse hoogleraar dr. H.J. Selderhuis.
- De TUA is lid van RefoRC (Reformation Research Consortium) als een internationaal consortium binnen Refo500 waarin een aantal universitaire instellingen samenwerkt. Medewerkers van de TUA leveren een bijdrage met name op inhoudelijke bijeenkomsten, bijvoorbeeld aan de jaarlijkse RefoRC Conference.
- Johannes a Lasco Bibliotheek Emden vanwege de wetenschappelijke editie van de Acta van de synode van Dordrecht 1618/1619. De TUA participeert in dit project samen met enkele andere binnen- en buitenlandse instellingen. Professor Selderhuis heeft de algehele leiding over het project.

9.5 Georganiseerde internationale congressen

In samenwerking met vier andere universiteiten (uit Schotland en de VS) werd aan de TUA in het kader van Refo500 van 31 augustus tot en met 2 september een conferentie gehouden over de puritein John Owen en diens relatie tot de moderniteit. Vijftien sprekers behandelden verschillende theologische thema's die door Owen op een systematische manier zijn doordacht en vastgelegd. Ook de wetenschappelijke conferentie 'Just Peace / Just War?', die op 24 juni georganiseerd was door onderzoeksgroep RTSE had een international karakter (zie ook paragraaf 8.3).

Verder hebben hoogleraren en docenten van de TUA op individuele basis internationale congressen en symposia mede-georganiseerd of bijdragen hieraan geleverd in de vorm van lezingen en workshops. Voor een overzicht hiervan zie bijlage 7.

Inleiding

De TUA beschikt over een eigen wetenschappelijke bibliotheek, die ten doel heeft om studenten en docenten te ondersteunen in hun onderzoek en studie. Andere belangstellenden kunnen ook van de bibliotheek gebruikmaken.

Algemeen

De collectie en de dienstverlening van de bibliotheek zijn steeds de belangrijkste aandachtspunten. De aanschaf is gericht op de onderwerpen die binnen het onderwijs en de onderzoeksgroepen belangrijk zijn.

De bibliotheekcommissie is in 2016 niet bijeen geweest. De commissie fungeert als klankbord en komt samen wanneer daar aanleiding toe is.

Samen met de PThU (Amsterdam en Groningen) en de TUK heeft de TUA-bibliotheek een eigen repository bij de Rijksuniversiteit van Groningen. In 2016 is besloten dat wetenschappelijke TUA-publicaties in deze repository geplaatst worden in het kader van open access en duurzame vindbaarheid. Samen met TUK zullen ook de proefschriften uit eerdere jaren gedigitaliseerd gaan worden.

Collectie

De collectie heeft een omvang van 54.355 titels, hierin zijn ruim 7.176 brochures en 2.451 oude drukken opgenomen. Het aantal tijdschriften met een lopend abonnement is 117, waarvan circa 105 betaalde abonnementen.

In 2016 zijn de volgende uitgaven gedaan:

Boeken en tijdschriften	€ 28.244,-
Bindwerk	€ 880,-
Overige kosten	€ 6.539,-

Dienstverlening

De bibliotheek is op op maandag tot en met donderdag open van 8.30 tot 18.00 uur en op vrijdag van 8.30 tot 16.30 uur. In juli en augustus gelden andere openingstijden. Informatie over de bibliotheek is te vinden op de website.

Het aantal uitleningen in 2016 was 2.752 tegenover 3.263 uitleningen in 2015. De daling is mogelijk te verklaren door het aantal studenten dat aan de universiteit studeert en ook door het feit dat veel studenten de boeken ter plekke bestuderen. O.a. tentamenboeken, naslagwerken, Bijbelcommentaren en ander niet-uitleenbaar materiaal. Dit is niet in de cijfers meegenomen. De studieplekken binnen bibliotheek en leeszaal worden volledig benut. De vraag naar studieplekken neemt toe.

De TUA-collectie is ook voor andere belangstellenden toegankelijk. Een groot aantal externe leners weet de bibliotheek te vinden.

In 2016 hebben 25 nieuwe externe leners zich gemeld om als bibliotheekgebruiker ingeschreven te staan. Dit zijn o.a. leners die een theologische opleiding of cursus elders volgen.

Van het Interbibliothecair Leenverkeer (IBL) is dit jaar 61 keer gebruikgemaakt. Er werden 31 boeken en 30 artikelen aangevraagd door verschillende bibliotheekgebruikers. Deze materialen worden in het belang van promotieonderzoek, wetenschappelijk onderzoek en voor scripties van studenten aangevraagd. Bij het vinden van literatuur voorziet ook ATLA(s) duidelijk in een behoefte. Het gebruik van deze database wordt regelmatig onder de aandacht van de gebruikers gebracht.

Onderhoud

Het onderhoud van een oud gebouw vraagt om een grondige aanpak. Met een technische commissie wordt geprobeerd dit zo goed mogelijk te realiseren. Regelmatig vindt overleg over onderhoudswerkzaamheden plaats tussen de technische commissie en de algemeen bestuurder.

In 2016 zijn een paar ingrijpende verbeteringen uitgevoerd aan de gebouwen. De schoorsteen van de oude villa is ingekort en het lood op het platte dak is vervangen. Wegens lekkage was het nodig de kanteldakramen van de villa te vernieuwen, evenals een aantal nokvorsten. Bij de aanbouw is de dakbedekking vernieuwd. Waar nodig zijn de hemelwaterafvoeren aangepast en verbeterd. Verder is er veel aandacht geweest voor vervanging van verlichting, onderhoud van de cv-ketel, enzovoort.

Veiligheid en bhv

De jaarlijkse bhv-(herhalings)cursus is op 19 december 2016 gehouden. Ook een aantal nieuwe bhv'ers (hulpkrachten die van tijd tot tijd verantwoordelijk zijn voor het gebouw) hebben daar aan deelgenomen. Alle bhv'ers zijn weer gekwalificeerd.

Op de dag van de bhv-training is door de instructeurs van de brandweer ook gekeken naar toegankelijkheid en veiligheid van de gebouwen. Het vluchtplan is goed bevonden.

ICT

Het is van groot belang dat het digitale verkeer binnen de universiteit zonder problemen functioneert. Onder verantwoordelijkheid van de beheerder houdt een professioneel bedrijf de zaken in de gaten, waardoor struikelblokken doorgaans spoedig opgelost worden en het mogelijk is om in te spelen op vragen en suggesties vanuit de medewerkers en studenten. In 2016 zijn een aantal pc's in de bibliotheek, de administratie en het secretariaat wegens veroudering of defecten vervangen door nieuwe.

Elektronische Leeromgeving (ELO) en website

Na een proefperiode is met ingang van het studiejaar 2016-2017 de Elektronische Leeromgeving (ELO) 'OnderwijsOnline' in gebruik genomen. Deze ELO wordt onder andere gebruikt voor het inleveren en nakijken van opdrachten, het delen van (onderwijs)informatie en de communicatie tussen docenten en studenten.

In afwachting van de ontwikkeling van de GTU is besloten om nu geen activiteiten te ontplooiën voor een vernieuwing van de website.

12.1 Jaarverslag

Inleiding

Deze jaarrekening betreft de financiële verslaglegging 2016 van de Theologische Universiteit Apeldoorn.

Hierna volgt een korte analyse op hoofdlijnen.

Gebeurtenissen in de verslagperiode

2016 is te kenschetsen als een tussenjaar tussen twee generale synodes. In de verslagperiode wordt gewerkt op basis van besluiten die door de GS 2013 zijn genomen.

Nadat de begroting voor 2016 werd vastgesteld, werd bekend dat een anonieme gever een toezegging deed om met ingang van 2016 jaarlijks € 70.000,- te schenken aan de TUA.

In 2016 zijn voortgaande gesprekken gevoerd met de Theologische Universiteit Kampen en de Nederlands Gereformeerde Predikantsopleiding over het mogelijk oprichten van een Gereformeerde Theologische Universiteit.

Resultaat 2016 ten opzichte van budget

Het resultaat over 2016 was begroot op € 65.557,- negatief. De realisatie komt uit op een bedrag van € 167.432,- positief. Het verschil van € 232.989,- is in grote lijnen als volgt te verklaren:

- De rijksbijdrage is € 44.000,- hoger uitgevallen dan begroot.
- De collegegelden zijn enigszins (€ 18.000,-) achtergebleven ten opzichte van de begroting. Dit wordt met name veroorzaakt door een wat hogere uitstroom dan verwacht en een lagere doorstroom naar de masteropleiding.
- De overige baten zijn ongeveer € 103.000,- hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door een grote schenking van € 70.000,-.
- De personeelskosten zijn lager uitgevallen dan begroot (in totaal € 58.000,-), met name door het nog niet invullen van een onderzoeksfunctie.
- De afschrijvingen zijn lager dan de begroting (€ 10.000,-) door het doorschuiven van kleine investeringen naar de toekomst.
- De huisvestingskosten zijn ten opzichte van het budget gedaald met € 14.000,-, wat vooral wordt veroorzaakt doordat de dotatie aan de onderhoudsvoorziening naar beneden is bijgesteld met € 11.000,-.
- De overige lasten zijn over de hele linie ruim (€ 34.000,-) lager ten opzichte van het budget. Deze daling is aan de ene kant veroorzaakt door voorzichtig budgetteren en aan de andere kant door een goede kostenbeheersing.
- Financiële baten en lasten zijn € 14.000,- lager dan begroot, met name doordat de rentestand is gedaald en door een waardedaling van de effecten.

Treasurybeleid

In het jaarverslag wordt door een publieke organisatie expliciet verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid ten aanzien van de financiële middelen. De Theologische Universiteit Apeldoorn heeft in 2010 een treasurystatuut vastgesteld, dat is goedgekeurd door de raad van toezicht. Dit treasurystatuut is ondertussen bijgesteld in verband met de gewijzigde richtlijn Beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

Het accent van het treasurybeleid ligt met name op het beleggen van de financiële middelen van de universiteit. Het beleid is primair risicomijdend.

Op grond hiervan mogen de volgende beleggingen worden aangehouden: posities op langlopende spaarrekeningen, deposito's, obligaties en staatsleningen. Bij de verwerving van nieuwe beleggingen wordt alleen belegd in beleggingsvormen bij financiële instellingen die onder toezicht staan van De Nederlandse Bank en minimaal een A-rating hebben. Fondsen die in het verleden werden

aangeschaft, worden verantwoord afgebouwd en bij de obligaties wordt gekozen voor aanschaffingen die voldoen aan de rendementsdoelstelling. Alle beleggingen dienen hoofdsom gegarandeerd te zijn.

Ontwikkeling kengetallen

	<i>Realisatie 2016</i>	<i>Realisatie 2015</i>
Liquiditeit (current ratio). Definitie: vlottende activa / kortlopende schulden	8,28	6,74
Solvabiliteit 1. Definitie: eigen vermogen / totale vermogen	0,35	0,32
Solvabiliteit 2. Definitie: eigen vermogen + voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	92,3%	90,8%
Rentabiliteit. Definitie: resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door totale baten uit gewone bedrijfsvoering	6,9%	2,1%

De begrippen solvabiliteit en current ratio spelen in de beoordeling van het weerstandsvermogen van de instelling een belangrijke rol. Wijzigingen in de kengetallen worden met name veroorzaakt door investeringen, resultaat en financiering. De universiteit maakt tot op heden geen gebruik van een kredietfaciliteit. De verschillen tussen 2016 en 2015 zijn beperkt en worden vooral veroorzaakt door mutaties in het eigen vermogen.

Continuïteit

De TUA is een universiteit met een sterk eigen vermogen. Financiële continuïteit is daardoor gewaarborgd. De TUA moet als kleine instelling steunen op de inzet van een klein team mensen. Daarin is ze kwetsbaar bij eventuele uitval. Deze kwetsbaarheid kan de komende jaren verminderd worden door in te zetten op nauwere samenwerking met andere instellingen. In dat kader is de TUA bezig met een proces om bredere samenwerking wat betreft een gereformeerde academische theologieopleiding nader te verkennen.

In onderstaande overzichten wordt een verwachting uitgesproken voor de ontwikkelingen in de jaren 2017 tot en met 2019. In deze cijfers is uitgegaan van de going concern-gedachte.

Personele ontwikkelingen en leerlingaantallen

Personeel (fte per 1 ultimo)	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Management/directie	0,70	0,70	0,70	0,70
Onderwijs en onderzoek	9,38	8,98	8,98	8,98
Ondersteunend personeel	5,79	5,79	5,79	5,79
	<u>15,87</u>	<u>15,47</u>	<u>15,47</u>	<u>15,47</u>
Studenten (aantallen)				
Bachelor	65	65	65	65
Master	30	30	30	30
Contractanten	17	15	15	15

Balans

Verwachte ontwikkeling balans (in 1.000 euro)

	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Vaste activa				
Materiële vaste activa	1.675	1.621	1.567	1.513
Financiële vaste activa	127	127	127	127
Vlottende activa	3.210	3.131	3.130	3.216
Totaal activa	5.012	4.879	4.824	4.856
Eigen vermogen	1.753	1.589	1.603	1.623
Voorzieningen	2.871	2.890	2.811	2.813
Kortlopende schulden	388	400	410	420
Totaal passiva	5.012	4.879	4.824	4.856

Raming van baten en lasten

Verwachte ontwikkeling resultaat

	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Baten				
Rijksbijdragen	1.343	1.136	1.270	1.275
College- en cursusgelden	250	266	285	297
Baten werk in opdracht van derden	16	17	17	17
Overige baten	820	810	818	818
	2.429	2.229	2.390	2.407
Lasten				
Personeelskosten	1.635	1.713	1.693	1.715
Afschrijvingen	43	54	54	54
Huisvestingslasten	135	153	151	152
Overige lasten	469	507	472	472
	2.282	2.427	2.370	2.393
Saldo baten en lasten	147	-198	20	14
Financiële baten en lasten	20	34	34	34
Resultaat	167	-164	54	48

De meerjarenbegroting laat slechts geringe schommelingen zien in de inkomsten en uitgaven.

Bij deze begroting kan verder het volgende worden opgemerkt:

- Wat betreft de Rijksbijdrage is rekening gehouden met een stabiele instroom (waarbij het aantal studenten van 95 (2016) ongeveer gelijk zal blijven), 2 promoties per jaar en behoud van de ontvangen premies voor prestatieafspraken.
- De begroting van de collegegeldopbrengsten is berekend op basis van de te verwachten ontwikkeling van het aantal studenten, waarbij een inschatting is gemaakt van het aantal studenten dat instellingscollegegeld moet betalen.
- In de overige baten is begrepen de vaste bijdragen uit de kerken. Voor de verslagperiode 2017 t/m 2019 heeft de GS 2016 hiervoor een nieuwe bijdrage vastgesteld. Vooralsnog wordt deze begroot op € 576.000,- per jaar.

- Personele lasten zijn berekend op basis van gelijkblijvend personeelsbestand.
- De meerjarenbegroting houdt rekening met de kosten van een meerjaren-onderhoudsplan voor de gebouwen van de TUA.
- Naar verwachting laten de reserves en de vermogenspositie van de TUA de komende jaren geen grote verschuivingen zien.
- Vanwege het proces om bredere samenwerking wat betreft een gereformeerde academische theologieopleiding nader te verkennen, vinden er in de komende jaren geen grote investeringen plaats in de materiële vaste activa. Ook worden er derhalve geen significante wijzigingen verwacht in financieringsstructuur, huisvestingsbeleid en mutaties van reserves, fondsen en voorzieningen.

Interne risicobeheersing

De Corporate Governance Code schrijft voor dat een organisatie moet beschikken over een intern risicobeheersings- en controlesysteem. Dit systeem moet de realisatie van doelstellingen bewaken, de financiële verslaggeving betrouwbaar doen zijn en wet- en regelgeving naleven. Het college van bestuur is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitbouw van dit systeem en voor de beoordeling van de effectiviteit ervan. Het college van bestuur onderkent het belang van een goede opzet en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. Dit betekent ook dat het systeem moet kunnen meebewegen met maatschappelijke veranderingen en de steeds hogere eisen die de organisatie zelf stelt. De komende jaren zal het interne risicobeheersings- en controlesysteem daarom worden uitgebreid en gecompleteerd.

Het interne risicobeheersingssysteem van de TUA bestaat uit:

- De planning- en controlecyclus: eens per 3 jaar wordt voor de volgende 3 jaren een plan opgesteld. In dit plan worden de strategische doelstellingen en de financiering van de strategie verder uitgewerkt. Daarnaast worden jaarlijks de doelstelling voor het komende jaar en het budget vastgesteld. Periodiek (ieder kwartaal) wordt aan de raad van toezicht gerapporteerd over de operationele en financiële performance.
- De Letter of Representation: hierin wordt de betrouwbaarheid van de financiële rapportage expliciet door het verantwoordelijke management bevestigd.
- Een systeem van monitoring en rapportering, bestaand uit het uitvoeren van interne controles en rapportering daarover.

Risico's en benodigd buffervermogen

In 2015 is er door het CvB een uitgebreide analyse gemaakt om zicht te krijgen op de belangrijkste financiële risico's waaraan de organisatie wordt blootgesteld en hoe deze risico's worden beheerst. Deze analyse is in 2016 geactualiseerd.

Als belangrijkste risico's kunnen worden genoemd: dalende bijdrage Christelijke Gereformeerde kerken, langdurige uitval personeel en daling instroom en doorstroom studenten.

De TUA is een universiteit met een sterk eigen vermogen. Financiële continuïteit is daardoor op korte termijn gewaarborgd. De TUA moet als kleine instelling echter steunen op de inzet van een klein team mensen. Daarin is ze kwetsbaar bij eventuele uitval. Deze kwetsbaarheid kan de komende jaren verminderd worden door in te zetten op nauwere samenwerking met andere instellingen.

Samenwerking met anderen op het terrein van academisch onderwijs op gereformeerde basis is ook een belangrijke maatregel om de impact van andere gesignaleerde risico's te verkleinen. Dat geldt in het bijzonder wat betreft de in- en doorstroom van studenten en bij langdurige uitval van personeel. Maar ook om aan de toenemende kwaliteitseisen van de overheid te blijven voldoen is samenwerking een must. Van belang daarbij is om de band met de kerken te behouden en te versterken.

Concluderend kan gesteld worden dat samenwerking in een Gereformeerde Theologische Universiteit (GTU) bij kan dragen aan de vermindering van risico's.

Vanwege de gezonde financiële buffers (zowel m.b.t. eigen vermogen, werkkapitaal als liquide middelen) kan gesteld worden dat de continuïteit voor de komende jaren goed is gewaarborgd.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

In het kader van de WNT is de universiteit verplicht tot openbaarmaking van beloningen die het gemiddeld jaarloon van ministers te boven gaan.

Met ingang van 1 januari 2016 is deze wet gewijzigd. In het kader van deze wet is de universiteit verplicht tot openbaarmaking van beloningen die bepaalde bezoldigingsmaxima te boven gaan.

Voor deze bezoldigingsmaxima geldt een berekening op basis van het aantal complexiteitspunten.

Voor de TUA is het aantal complexiteitspunten door de raad van toezicht vastgesteld op 6, waarbij indeling in klasse B volgt. Dit resulteert in een bezoldigingsmaximum van € 117.000,-.

In 2016 werd aan een functionaris een beloning verstrekt die boven de norm van de WNT uit komt. Een en ander wordt veroorzaakt door wijziging van de WNT-norm, waardoor het norminkomen voor de TUA fors is verlaagd. Door toepassing van de overgangsregeling heeft dit verder geen consequenties.

Private activiteiten

In 2016 zijn door de universiteit geen gelden uit de rijksbijdrage aangewend voor investeringen in private activiteiten welke niet in lijn zijn met de werkzaamheden waarvoor de instelling een rijksbijdrage ontvangt van de overheid.

Apeldoorn, 1 mei 2017

Ir. W.J.A. Hanekamp, voorzitter college van bestuur

12.2 Balans per 31 december 2016

		<u>2016</u>		<u>2015</u>
	Eur	Eur	Eur	Eur
Vaste activa				
1.1 Immateriële vaste activa	-		-	
1.2 Materiële vaste activa	1.675.258		1.718.106	
1.3 Financiële vaste activa	<u>126.330</u>		<u>133.340</u>	
		1.801.588		1.851.446
Vlottende activa				
1.4 Voorraden	15.000		17.750	
1.5 Vorderingen	88.039		186.798	
1.7 Liquide middelen	<u>3.107.177</u>		<u>2.824.750</u>	
		3.210.216		3.029.298
		<u>5.011.804</u>		<u>4.880.744</u>
Passiva				
2.1 Eigen vermogen		1.752.611		1.585.179
2.2 Voorzieningen		2.871.464		2.845.894
2.3 Langlopende schulden		-		-
2.4 Kortlopende schulden		387.729		449.671
		<u>5.011.804</u>		<u>4.880.744</u>

12.3 Staat van baten en lasten over 2016

	<u>Werkelijk 2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>Werkelijk 2015</u>
	Eur	Eur	Eur
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	1.342.972	1.298.795	1.317.039
3.2 Overige overheidsbijdragen	-	-	-
3.3 College- en cursusgelden	249.717	267.295	272.675
3.4 Baten werk in opdracht van derden	16.634	16.320	16.535
3.5 Overige baten	<u>819.670</u>	<u>716.543</u>	<u>939.815</u>
<i>Totaal baten</i>	<u>2.428.993</u>	<u>2.298.953</u>	<u>2.546.064</u>
Lasten			
4.1 Personeelskosten	1.634.635	1.692.761	1.921.119
4.2 Afschrijvingen	42.848	54.348	43.446
4.3 Huisvestingslasten	135.214	149.000	139.355
4.4 Overige lasten	<u>468.697</u>	<u>502.400</u>	<u>422.050</u>
<i>Totaal lasten</i>	<u>2.281.394</u>	<u>2.398.509</u>	<u>2.525.970</u>
Saldo baten en lasten	147.599	-99.557	20.094
5. Financiële baten en lasten	<u>19.833</u>	<u>34.000</u>	<u>34.571</u>
Resultaat	<u>167.432</u>	<u>-65.557</u>	<u>54.665</u>

12.4 Kasstroomoverzicht over 2016

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	147.599	20.094
Aanpassingen voor :		
- afschrijvingen	42.848	43.446
- mutaties voorzieningen	<u>25.570</u>	<u>342.860</u>
	68.418	386.306
Veranderingen in vlottende middelen		
- voorraden	2.750	-
- vorderingen	98.759	-109.882
- schulden	<u>-61.943</u>	<u>79.104</u>
	39.566	-30.778
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	255.583	375.622
Ontvangen interest	26.843	35.191
Betaalde interest	<u>-</u>	<u>-</u>
	26.843	35.191
<i>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</i>	282.427	410.813
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-	-
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	-
Investerings in financiële vaste activa	-	-
Desinvesteringen in financiële vaste activa	<u>-</u>	<u>-</u>
<i>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	-	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Onttrekking bestemmingsfonds emeritering	-	-
Mutatie langlopende schulden	<u>-</u>	<u>-</u>
<i>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	-	-
Mutatie liquide middelen	<u><u>282.427</u></u>	<u><u>410.813</u></u>
Liquide middelen 1-1	2.824.750	2.413.937
Liquide middelen 31-12	<u>3.107.177</u>	<u>2.824.750</u>
Toe- / afname	<u><u>282.427</u></u>	<u><u>410.813</u></u>

12.5 Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De bedragen in de jaarrekening zijn in euro's vermeld, tenzij anders aangegeven.

Grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

12.5.1 Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschaffingswaarde onder aftrek van lineaire afschrijvingen naar rato van de verwachte levensduur van de activa.

De afschrijvingspercentages bedragen:

Gebouwen	2,50%
Installaties	5,00-20,00%
Inventaris	20,00%
Orgel	2,50%
Computers e.d.	33,33%

Het boekenbezit is niet geactiveerd. De aanschaf wordt direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Financiële vaste activa

Effecten zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde of lagere marktwaarde. De universiteit hanteert een treasurystatuut waarbij (voor het publiek vermogen) wordt voldaan aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten. Beleggingen vinden plaats met minimaal een hoofdsomgarantie. Voor nieuwe beleggingen geldt dat de universiteit uitsluitend nog belegt bij instellingen met minimaal een A-ranking.

Voorraden

De voorraad wordt gewaardeerd tegen kostprijs, rekening houdend met afwaardering i.v.m. eventuele incourantheid.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of-fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen. Bij verwerking van een negatief resultaat uit publieke activiteiten wordt deze ten laste van de publieke reserves gebracht voor zover het saldo van deze reserve hoger is dan € 0,-. Het restant van het negatieve resultaat wordt in dat geval gedekt uit private reserves.

Daarnaast is een aantal bestemmingsreserves opgenomen, t.w. de reserve vereveningsfonds en het profileringsfonds.

Het vereveningsfonds is in het verleden in het leven geroepen om grote schommelingen in de Rijksbijdragen af te vlakken.

Er is een profileringsfonds waarop studenten een beroep kunnen doen in geval van ernstige studievertraging ten gevolge van overmachtssituaties, bestuurslidmaatschap studentenvereniging, deelname aan de universiteitsraad.

De mutatie van de bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen geschiedt via de resultaat-bestemming.

Voorzieningen

De voorziening onderhoud gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks van jaren, rekening houdend met de hoogte van de voorziening. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is gebaseerd op het rapport meerjaren onderhouds plan (M.O.P.).

De voorziening emeritering hoogleraren wordt bepaald rekening houdend met een rekenrente van 2,0% (2015 : 2,5%) en de sterftetafel : prognosetafel AG2014.

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

Er is een jubileumvoorziening gevormd voor personeelsleden die 25 en/of 40 jaar in dienst kunnen zijn. De voorziening wordt naar rato opgebouwd tot aan de jubileumdatum. De voorziening is gewaardeerd tegen de best mogelijke schatting, rekening houdend met loonontwikkeling en blijfkans.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

12.5.2 Resultaatbepaling

De rijksbijdrage wordt toegerekend aan het jaar waarvoor zij wordt verkregen.

College- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Overige baten worden toegerekend aan het jaar waarin de leveringen en diensten hebben plaatsgevonden.

Rente wordt verantwoord in het jaar waarop zij betrekking heeft.

Met inachtneming van vorenstaande grondslagen wordt het exploitatieresultaat voorts bepaald als het verschil van de baten en lasten over het jaar.

12.5.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Het begrip geldmiddelen is gedefinieerd als het saldo van de liquide middelen conform de balans en de schulden aan bankinstellingen

12.6 Diverse toelichtingen op de jaarrekening

1.2 Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde	Cumulatieve afschrijving	Boekwaarde	Investerings- waarde	Desinves- teringen	Afschrijving	Aanschaf- waarde	Cumulatieve afschrijving	Boekwaarde
	<u>1-jan-16</u>	<u>1-jan-16</u>	<u>1-jan-16</u>	<u>2016</u>	<u>2016</u>	<u>2016</u>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-16</u>
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur
1.2.1. Gebouwen en terreinen	2.910.330	1.195.204	1.715.126	-	-	41.146	2.910.330	1.236.350	1.673.980
1.2.2. Inventaris en apparatuur	416.329	413.349	2.980	-	-	1.702	416.329	415.051	1.278
	<u>3.326.659</u>	<u>1.608.553</u>	<u>1.718.106</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>42.848</u>	<u>3.326.659</u>	<u>1.651.401</u>	<u>1.675.258</u>

1.3 Financiële vaste activa

	Boekwaarde	Investerings- waarde	Des- investeringen	Koers- resultaat	Boekwaarde
	<u>1-jan-16</u>	<u>1-jan-16</u>	<u>1-jan-16</u>	<u>1-jan-16</u>	<u>31-dec-16</u>
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur
1.3.6. Effecten					
Obligaties	133.340	-	-	-7.010	126.330
	<u>133.340</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-7.010</u>	<u>126.330</u>

Deze effecten zijn uit privaat vermogen gefinancierd.

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur

1.4 Voorraden

1.4.1. Gebruiksgoederen	<u>15.000</u>	<u>17.750</u>
-------------------------	---------------	---------------

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur
1.5 Vorderingen		
1.5.1. Debiteuren	-	-
1.5.2. Ministerie van OC&W	-	-
1.5.5. Studenten/deelnemers/cursisten	-	-
1.5.6. Overige overheden	-	-
1.5.7.1. Personeel	-	-
1.5.7.2. Overige	88.039	186.798
1.5.7. Overige vorderingen	<u>88.039</u>	<u>186.798</u>
	<u>88.039</u>	<u>186.798</u>

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur
1.7 Liquide middelen		
1.7.1. Kasmiddelen	660	1.087
1.7.2. Tegoeden bank- en girorekeningen	3.106.517	2.823.663
1.7.3. Deposito's	-	-
	<u>3.107.177</u>	<u>2.824.750</u>

2.1 Eigen vermogen

	<u>Stand per</u> <u>1-jan-16</u>	<u>Resultaat</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Stand per</u> <u>31-dec-16</u>
	Eur	Eur	Eur	Eur
2.1.1. Algemene reserve (publiek)				
Algemene reserve (publiek)	-	-	-	-
2.1.2. Bestemmingsreserve (publiek)				
Vereveningsfonds	-64.375	64.375	-	-
Profileringsfonds	70.000	-	-	70.000
2.1.3. Bestemmingsreserve (privaat)				
Bestemmingsfonds CGK theologische opleiding	1.579.554	103.057	-	1.682.611
	<u>1.585.179</u>	<u>167.432</u>	<u>-</u>	<u>1.752.611</u>

2.2 Voorzieningen

	<u>Stand per</u> <u>1-jan-16</u>	<u>Dotaties</u>	<u>Onttrekkingen</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Stand per</u> <u>31-dec-16</u>	<u>Kortlopend</u> <u>deel</u> <u>< 1 jaar</u>	<u>Langlopend</u> <u>deel</u> <u>> 1 jaar</u>
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur
2.2.1. Personeels-voorzieningen							
Voorziening emeritering hoogleraren	2.658.697	199.885	173.062	-	2.685.520	203.000	2.482.520
Voorziening jubilea	13.819	189	-	-	14.008		14.008
	<u>2.672.516</u>	<u>200.074</u>	<u>173.062</u>	<u>-</u>	<u>2.699.528</u>	<u>203.000</u>	<u>2.496.528</u>
2.2.3. Overige Voorz. onderhoud gebouwen	173.378	35.000	36.442	-	171.936	15.730	156.206
<i>Totaal voorzieningen</i>	<u>2.845.894</u>	<u>235.074</u>	<u>209.504</u>	<u>-</u>	<u>2.871.464</u>	<u>218.730</u>	<u>2.652.734</u>

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.3. Crediteuren	112.789	218.999
2.4.7.1. Loonheffing	<u>49.268</u>	<u>52.343</u>
2.4.7. Belastingen en premies sociale verzekeringen	49.268	52.343
2.4.8. Schulden ter zake van pensioenen	9.800	10.005
2.4.10.1. Collegegelden	92.754	94.652
2.4.10.5. Vakantiegeld	32.044	30.784
2.4.10.6. Accountantskosten	11.495	9.015
2.4.10.7. Rente en kosten bank	937	387
2.4.10.8. Overige	<u>78.643</u>	<u>33.486</u>
2.4.10. Overlopende passiva	<u>215.872</u>	<u>168.324</u>
	<u>387.729</u>	<u>449.671</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen:

Per balansdatum is het volgende leasingcontract actief:

Leasing fotokopieerapparatuur ad € 6.635,- per jaar.

Dit contract heeft een looptijd van 60 maanden en loopt tot begin 2019.

Met het Dienstenbureau van de CGK is een dienstverleningsovereenkomst gesloten op het gebied van salarisadministratie, financiële administratie en aanvullende financiële managementondersteuning. Het betreft een doorlopende opdracht welke van jaar tot jaar wordt geëvalueerd. De omvang van het contract bedraagt circa € 54.000,- per jaar.

Met Stichting DLO te Wageningen is een detacheringsovereenkomst gesloten inzake het inlenen van ir. W.J.A. Hane-kamp als algemeen bestuurder (0,6 fte).

Voor deze overeenkomst geldt een opzegtermijn van 3 maanden.

De omvang van het contract bedraagt circa € 82.000,- per jaar.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Via een notariskantoor is de universiteit op de hoogte gesteld van een jaarlijkse schenking van € 70.000,- gedurende een periode van 15 jaar. Voor het eerst in 2016. Het betreft bestemde giften voor de predikantsopleiding van de CGK.

12.7 Toelichting resultatenrekening

Baten

	<u>2016</u>	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur	Eur
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1.1 Rijksbijdragen OCW	1.342.972	1.298.795	1.317.039
	<u>1.342.972</u>	<u>1.298.795</u>	<u>1.317.039</u>
	<u>2016</u>	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur	Eur
3.3.4. College- en cursusgelden	249.717	267.295	272.675
	<u>249.717</u>	<u>267.295</u>	<u>272.675</u>
	<u>2016</u>	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur	Eur
3.4 Baten werk in opdracht van derden			
3.4.3. Overige			
3.4.3.3. NGK-participatie	16.634	16.320	16.535
	<u>16.634</u>	<u>16.320</u>	<u>16.535</u>
	<u>2016</u>	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur	Eur
3.5 Overige baten			
3.5.1. Verhuur	-	375	-
3.5.3. Schenking	21.963	-	197.040
3.5.6. Overige	797.707	716.168	742.775
	<u>819.670</u>	<u>716.543</u>	<u>939.815</u>

Lasten

	<u>2016</u>	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur	Eur
4.1 Personeelslasten			
4.1.1.1. Brutolonen en salarissen	1.038.249	1.068.556	1.029.443
4.1.1.2. Sociale lasten	131.877	141.234	126.035
4.1.1.3. Pensioenpremies	151.533	163.771	179.939
4.1.1. Lonen en salarissen	<u>1.321.659</u>	<u>1.373.561</u>	<u>1.335.417</u>
4.1.2.1. Dotatie fonds emeriti	199.885	185.500	487.462
4.1.2.2. Personeel niet in loondienst	46.060	50.500	43.341
4.1.2.3. Overig	67.031	83.200	54.900
4.1.2. Overige personele lasten	<u>312.976</u>	<u>319.200</u>	<u>585.703</u>
	<u>1.634.635</u>	<u>1.692.761</u>	<u>1.921.119</u>

Het gemiddeld aantal fte (exclusief hoogleraren) bedroeg in 2016: 12,8.

(2015: 13,0)

Het gemiddeld aantal fte (inclusief hoogleraren) bedroeg in 2016: 15,8.

(2015: 16,0)

	<u>2016</u>	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur	Eur
4.2 Afschrijvingen			
4.2.2. Materiële vaste activa	<u>42.848</u>	<u>54.348</u>	<u>43.446</u>
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.2. Verzekeringen	8.545	10.500	10.832
4.3.3. Onderhoud	11.698	16.000	13.362
4.3.4. Energie en water	24.531	29.000	19.058
4.3.5. Schoonmaakkosten	33.236	26.000	29.815
4.3.6. Heffingen	11.825	11.000	10.936
4.3.7. Overige	10.379	10.500	9.352
4.3.8. Mutatie voorziening onderhoud	35.000	46.000	46.000
	<u>135.214</u>	<u>149.000</u>	<u>139.355</u>

	<u>2016</u>	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur	Eur
4.4 Overige lasten			
4.4.1. Administratie- en beheerslasten	258.749	243.550	232.136
4.4.2. Inventaris, apparatuur en leermiddelen	95.215	127.250	80.423
4.4.4. Overige	114.733	131.600	109.491
	<u>468.697</u>	<u>502.400</u>	<u>422.050</u>

Specificatie honorarium accountant

4.4.1.1. Honorarium onderzoek jaarrekening	23.685	-	12.100
4.4.1.2. Honorarium andere controleopdrachten	520	-	2.108
4.4.1.3. Honorarium fiscale adviezen	-	-	-
4.4.1.4. Honorarium andere niet-controledienst	-	-	-
Accountantslasten	<u>24.206</u>		<u>14.208</u>

	<u>2016</u>	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	Eur	Eur	Eur
5. Financiële baten en lasten			
5.1. Rentebaten	26.843	34.000	35.191
5.3. Waardeverandering financiële vaste activa/effecten	-7.010	-	-620
5.5. Rentelasten	-	-	-
	<u>19.833</u>	<u>34.000</u>	<u>34.571</u>

Model WNT: Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

Bezoldiging bestuurders

Naam	H.G.L. Peels	W.J.A. Hanekamp	G.C. den Hertog
Functie	rector	algemeen bestuurder	voormalig rector
Duur dienstverband in 2016	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	0,6	1
Gewezen topfunctionaris ?	nee	nee	ja
(Fictieve) dienstbetrekking ?	nee	nee	nee
Individueel WNT-maximum	117.000	70.200	117.000

Bezoldiging

Beloning	102.400	75.761	90.400
Belastbare onkostenvergoedingen	1.860	1.558	1.860
Beloningen betaalbaar op termijn	10.748		0
Subtotaal	115.008	77.319	92.260
Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	115.008	77.319	92.260

Motivering overschrijding	n.v.t.	overgangsregeling	n.v.t.
---------------------------	--------	-------------------	--------

Gegevens 2015

Functie in 2015	rector	algemeen bestuurder	voormalig rector
Duur dienstverband in 2015	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	0,6	1

Bezoldiging 2015

Beloning	100.403	75.761	88.403
Belastbare onkostenvergoedingen	1.860	1.509	1.860
Beloningen betaalbaar op termijn	9.567	0	0
Totaal bezoldiging	111.830	77.270	90.263

Bezoldiging raad van toezicht

Naam	R.W.J. Soeters	K. van Breugel	E.J. van Dijk	T. Loonstra	H.M. Oevermans
Functie	voorzitter	lid	secretaris	lid	lid
Voorzittersclausule van toepassing	ja	nee	nee	nee	nee
Duur dienstverband in 2016	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12

Individueel WNT-maximum	17.550	11.700	11.700	11.700	11.700
--------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Bezoldiging

Beloning	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	162	0	68	0	97
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0
Subtotaal	162	0	68	0	97
Onverschuldigd betaald bedrag					
Totaal bezoldiging	162	0	68	0	97

Motivering overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
---------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Bezoldiging 2015

Beloning	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	177	0	97	0	56
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	177	0	97	0	56

Model E Verbonden partijen

Verbonden partij, meerderderheidsdeelneming (bedragen:x 1 EUR)

Volg-nummer	Statu-taire naam	Juridi-sche vorm	Statu-taire zetel	Contract onder-wijs	Contract onder-zoek	Onroe-rende zaken	Ove-rige	Eigen vermo-gen aan het eind van de periode	Resul-taat	Om-zet	Valt onder Burger-lijk wet-boek 2, artikel 403	Deelna-me percen-tage	Con-soli-datie
-------------	------------------	------------------	-------------------	---------------------	---------------------	-------------------	----------	---	------------	--------	--	-----------------------	----------------

n.v.t.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Volg-nummer	Statu-taire naam	Juridi-sche vorm	Statu-taire zetel	Contract onder-wijs	Contract onder-zoek	Onroe-rende zaken	Ove-rige	Deelname percentage
-------------	------------------	------------------	-------------------	---------------------	---------------------	-------------------	----------	---------------------

n.v.t.

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Volg-nummer	Statu-taire naam	Juridi-sche vorm	Statu-taire zetel	Contract onder-wijs	Contract onder-zoek	Onroe-rende zaken	Ove-rige	Deelname percentage
1	AKZ+	swv	n.v.t.	ja	nee	nee	nee	33,33%

Informa-tiever-schaffing over verbon-den partijen

swv: dit betreft een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid. Zie hoofdstuk 8.5 voor informatie over de verbonden partij

Naast bovengenoemde verbonden partijen wil de TUA de aandacht vestigen op de specifieke situatie dat de TUA onderdeel is van de CGK. De zeggenschap over de TUA berust om die reden uiteindelijk bij de generale synode van de CGK. Een nadere uiteenzetting van deze zeggenschapsverhoudingen staat in hoofdstuk 3.1.

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, beknopt

Volg-nummer	Omschrijving	Toewij-zing kenmerk	Toewij-zing datum	Prestatie afgerond?
-------------	--------------	---------------------	-------------------	---------------------

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, uitgebreid

Volg-nummer	Omschrijving	Toewij-zing kenmerk	Toewij-zing datum	Bedrag van de toewij-zing	Ontvan-gen t/m vorig verslag-jaar	Lasten t/m vorig verslag-jaar	Stand begin verslag-jaar	Ontvangst in verslag-jaar	Lasten in verslag-jaar	Vrijval niet besteed in verslag-jaar	Stand ultimo verslag-jaar	Pres-tatie afge-rond ?
-------------	--------------	---------------------	-------------------	---------------------------	-----------------------------------	-------------------------------	--------------------------	---------------------------	------------------------	--------------------------------------	---------------------------	------------------------

G2A Subsidies met verrekeningsclausule, aflopend

Volg-nummer	Omschrijving	Toewij-zing kenmerk	Toewij-zing datum	Bedrag van de toewij-zing	Ontvan-gen t/m vorig verslag-jaar	Lasten t/m vorig verslag-jaar	Stand begin verslag-jaar	Ontvangst in verslag-jaar	Lasten in verslag-jaar	Te verrekenen ultimo verslag-jaar
-------------	--------------	---------------------	-------------------	---------------------------	-----------------------------------	-------------------------------	--------------------------	---------------------------	------------------------	-----------------------------------

G2B Subsidies met verrekeningsclausule, doorlopend

Volg- nr	Omschrij- ving	Toewij- zing kenmerk	Toewij- zing datum	Bedrag van de toewij- zing	Ontvan- gen t/m vorig verslag- jaar	Lasten t/m vorig verslag- jaar	Stand begin verslag- jaar	Ontvangst in verslag- jaar	Lasten in verslag- jaar	Te verreke- nen ultimo verslag- jaar	Saldo nog te beste- den ultimo verslag- jaar
-------------	-------------------	----------------------------	--------------------------	-------------------------------------	---	--	------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	---	--

Toelichting op de verantwoording van subsidies

Dit model is voor de Theologische Universiteit Apeldoorn niet van toepassing.

Model H Overzicht declaraties van bestuurders

Overzicht vergoedingen aan en declaraties van bestuurders voor instellingen als bedoeld in art. 3 lid 4 Rjo.

	H.G.L. Peels	W.J.A. Hanekamp
Representatiekosten		
Reiskosten binnenland	1.908	5.068
Reiskosten buitenland		
Overige kosten	1.860	
Totaal	3.768	5.068

12.8 Verantwoording notitie helderheid

Voor de TUA zijn vier onderdelen uit de 'Notitie helderheid' van belang:

Uitbesteding (thema 1)

Dit is voor de TUA niet van toepassing.

Investering publiek / private arrangementen (thema 2)

In 2016 zijn door de universiteit geen gelden uit de rijksbijdrage aangewend voor investeringen in private activiteiten welke niet in lijn zijn met de werkzaamheden waarvoor de instelling een rijksbijdrage ontvangt van de overheid.

De TUA biedt niet-studenten – mede vanuit het oogpunt van maatschappelijke betrokkenheid – als contractant de mogelijkheid om colleges te volgen van de in het curriculum opgenomen vakken. De TUA brengt hiervoor een bijdrage per EC in rekening die gebaseerd is op het instellingscollegegeld. Gezien de wijze waarop de colleges zijn georganiseerd, is de TUA in staat deze aan te bieden tegen een vergoeding gebaseerd op de variabele kosten.

Buitenlandse studenten (thema 4)

Per 1 oktober 2016 stonden vijf *Zuid-Koreanen* als student aan de TUA ingeschreven. Daarnaast werd promotiebegeleiding gegeven aan drie studenten uit *Zuid-Korea*, twee uit *Duitsland*, een uit de *Verenigde Staten* en een student uit *Japan*. De TUA onderneemt geen wervingsacties in het buitenland om de opleiding te promoten, degenen die zich aanmelden, komen geheel op eigen initiatief. De TUA heeft in het buitenland een goede naam als een instelling voor klassiek-gereformeerde theologie met een groot accent op de Bijbelse vakken en de kerkgeschiedenis. Gezien de werkdruk van de hoogleraren wordt overigens op verzoeken van met name studenten uit Zuid-Korea terughoudend gereageerd. Alleen wanneer de studieresultaten en de aanbevelingen vanuit het thuisland daartoe aanleiding geven, wordt de student geaccepteerd.

De TUA is door de IND erkend als referent in de zin van artikel 2c van de Vreemdelingenwet, zowel voor de categorie onderwijs als voor wetenschappelijk onderzoek. De contacten met de IND zijn prettig en bevorderen een vlotte administratieve afhandeling voor de aanvragen. Waar mogelijk wordt door de universiteit hulp geboden bij het zoeken van woonruimte, waarbij leden van de plaatselijke kerken zo nodig helpen bij het zich eigen maken van de Nederlandse taal en de gewoonten van de Nederlandse cultuur.

Buitenlandse studenten betalen het instellingscollegegeld.

Maatwerk traject (thema 8)

Ook dit is voor de TUA niet van toepassing.

12.9 Bestuurs- en controleverklaring

Bestuursverklaring

Het college van bestuur bevestigt hierbij dat alle bij het college van bestuur bekende informatie, van belang voor de accountantsverklaring bij de jaarrekening en de bekostigingsgegevens, ter beschikking heeft gestaan aan de instellingsaccountant.

Ir. W.J.A. Hanekamp, voorzitter college van bestuur

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van de Theologische Universiteit Apeldoorn

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Theologische Universiteit Apeldoorn te Apeldoorn gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Theologische Universiteit Apeldoorn op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Theologische Universiteit Apeldoorn zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Barneveld, 19 mei 2017

Van Ree Accountants

w.g.

M.A. Rozendaal RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

12.10 Overige gegevens

Regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In het reglement van de Theologische Universiteit Apeldoorn is de bevoegdheid voor het voeren van beleid toegewezen aan het college van bestuur.

Aan de raad van toezicht is het toezicht en daarmee de vaststelling van de jaarrekening toegewezen.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016

Het resultaat over 2016 kan als volgt worden weergegeven:

Resultaat		167.432
Ten gunste van vereveningsfonds	64.375	
Dotatie ten gunste van profileringsfonds	<u>0</u>	
		<u>- 64.375</u>
		103.057
Private ontvangsten	687.026	
Private uitgaven	<u>262.065</u>	
Per saldo toe te rekenen aan de bestemmingsreserve CGK	424.961	
doch maximaal		<u>103.057</u>
Toe te rekenen resultaat aan de algemene reserve		0

Het college van bestuur stelt met goedkeuring van de raad van toezicht voor om het resultaat 2016 conform bovenstaande verdeling ten gunste van het eigen vermogen te brengen.

Bijlage 1 Samenstelling bestuur en personeel

Raad van toezicht

- Drs. R.W.J. Soeters (voorzitter)
- Mw. drs. E.J. van Dijk (secretaris)
- Prof. dr. ir. K. van Breugel
- T. Loonstra RA
- Mr. H.M. Oevermans

Secundi

- Mr. H. Bruggeman
- P.J. Klumpenaar RA
- Prof. dr. ir. J. Meijer

Curatorium

- Ds. J.G. Schenau (preses tot september)
- Drs. A. van der Zwan (assessor tot september, preses vanaf september)
- Drs. G. van Roekel (secretaris)
- Drs. C. van Atten (assessor vanaf september)
- Ds. C.D. Affourtit (tot april)
- Ds. P.D.J. Buijs
- Drs. L.A. den Butter
- Drs. R. van de Kamp
- Drs. A.P. van Langevelde (vanaf april)
- Ds. H. Polinder

Secundi

- Ds. C.J. Droger
- Ds. H. Fahner
- Ds. W.N. Middelkoop
- Drs. C.A. den Hertog
- Drs. W. van 't Spijker
- Ds. K. Visser
- Drs. M. Visser
- Drs. A. Wagenaar

College van bestuur

- Ir. W.J.A. Hanekamp (algemeen bestuurder, voorzitter)
- Prof. dr. H.G.L. Peels (bestuurder onderwijs/onderzoek, rector tot 21 december)
- Prof. dr. H.J. selderhuis (bestuurder onderwijs/onderzoek, rector vanaf 21 december)

College van hoogleraren

- Prof. dr. G.C. den Hertog Systematische theologie
- Prof. dr. A. Huijgen Systematische theologie (vanaf 1 november)
- Prof. dr. M.J. Kater Praktische theologie (vanaf 1 november)
- Prof. dr. H.G.L. Peels Oude Testament
- Prof. dr. H.J. Selderhuis Kerkgeschiedenis en kerkrecht

Universitair hoofddocenten:

- Prof. dr. A. Huijgen Systematische theologie (tot 31 oktober)
- Prof. dr. M.J. Kater Praktische theologie (tot 31 oktober)
- Dr. M.C. Mulder Nieuwe Testament, Judaïca en Kerk en Israël (vanaf 1 september)

Bijzonder hoogleraren

- Prof. dr. J. Dekker Bijzonder hoogleraar op de Henk de Jong-leerstoel: Bijbelonderzoek en identiteit in Nederlands Gereformeerd perspectief vanuit de Nederlands Gereformeerde Predikantenopleiding
- Prof. dr. A. de Muynck Bijzonder hoogleraar christelijke pedagogiek vanuit Driestar educatief (vanaf 1 september)

College van docenten

Universitair docenten

- Mw. drs. C.T. Boerke (Nederlandse) kerkgeschiedenis
- Drs. B.J. Dikken Godsdienstwetenschap
- Mw. dr. A. Drint Oudtestamentisch Hebreeuws en Bijbels Aramees (tot 20 juni)
- Drs. I.D. Haarsma Filosofie en methodologie
- Drs. A. Heystek Psychologie
- Dr. M.C. Mulder Nieuwe Testament, Judaïca en Kerk en Israël (tot 1 september)
- Mw dr. J.J. Oosterhuis-den Latijn en Grieks
Otter
- Dr. J.W. van Pelt Poimeniek
- Drs. J. van 't Spijker Missiologie, evangelistiek/urban mission en gemeenteopbouw
- Drs. H. de Waard Oudtestamentisch Hebreeuws en Bijbels Aramees (vanaf 1 september)

Gastdocenten

- Dr. T.E. van Spanje Nieuwe Testament (tot 1 juli)
- H. Wijma MLD Persoonlijke en praktische vorming

Logopedist

- Mw. N. Duijzer-Algra

Wetenschappelijk medewerkers

- Mw. P.D. Baarda MA Praktische Theologie
- N.C. Smits MA Systematische theologie
- Drs. H. de Waard Oude Testament (tot 1 september)
- Dr. A. Versluis Geassocieerd onderzoeker Oude Testament

Onderwijsondersteunend personeel

- Dhr. B.J.B. Brunsveld Medewerker administratie
- Dhr. J.E. Bulten Medewerker onderwijs- en studentzaken
- Mw. E.L. Maljaars-de Pagter MA Medewerker communicatie en secretariaat (tot april)
- Mw. N. van der Mijden-Groenendijk Bibliothecharis
- Dhr. M. Rozema Beheerder/pedel
- Mw. J.M. Vierbergen-Hakvoort Medewerker communicatie en secretariaat
- Mw. J.C. van Vliet-Annot MSc Beleidsmedewerker onderwijs
- Mw. J.W. van der Zande-de Roo Universiteitssecretaris en studieadviseur

Bijlage 2

Samenstelling onderzoeksgroepen

In onderstaand overzicht is te zien hoe de drie onderzoeksgroepen zijn opgebouwd. De personen die met een asterisk (*) gemarkeerd zijn, zijn in 2016 gelieerd aan de TUA.

Biblical Exegesis and Theology (BEST)

Programmaleider prof. dr. H.G.L. Peels; adjunct prof. dr. A. Huijgen

Tenured staff

- Dr. K. van Bekkum
- Dr. J.M. Burger
- Prof. dr. J. Dekker*
- Prof. dr. P.H.R. van Houwelingen
- Prof. dr. A. Huijgen*
- Dr. M. Klinker (per 1 september)
- Prof. dr. G. Kwakkel
- Dr. M.C. Mulder*
- Prof. dr. H.G.L. Peels*

PhD-candidates

- Drs. G. van Appeldoorns (per 1 september)
- Drs. A. den Heijer (per 1 september)
- Drs. H. de Waard*

Associate researchers

- Dr. J. Doedens
- Dr. H.R. van de Kamp
- Prof. dr. B. Kamphuis
- Dr. M.H. Oosterhuis
- Dr. T.E. van Spanje* (tot 1 juli)
- Dr. A. Versluis*
- Dr. P.L. Voorberg
- Dr. G. Vreugdenhil

External PhD-candidates

- R.K. Alkema MA
- Drs. D. Bintsarovskiyi
- Drs. C.P. de Boer*
- Drs. W. de Bruin*
- Drs. Ch. Choi
- Dr. R.P. Dodson
- Drs. C. Gunawan

- Drs. H.-S. Kim*
- Drs. C. Lee
- Dr. L. de Lima
- Drs. H. Room
- Drs. B.A.T. Witzier*

Early Modern Reformed Theology (EMRT)

Programmaleider: prof. dr. E.A. de Boer

Tenured staff

- Prof. dr. E.A. de Boer
- Dr. W.A. den Boer
- Prof. dr. H.J. Selderhuis*

Non-tenured staff

- Dr. H.A. Speelman
- Dr. R.T. te Velde

Associate researchers

- Dr. A. Bas

External PhD-candidates

- Drs. H.H. van Alten
- Drs. C.T. Basoski
- Drs. C.H.W. van den Berg*
- Drs. J.T. van den Berg*
- Drs. C.Th. Boerke*
- Drs. C.T. de Groot* (gepromoveerd 14 december 2016)
- Drs. A. van Harten-Tip*
- Drs. S.J. Hong
- Drs. Th. Klöckner*
- Drs. B.S. Koo
- Drs. M.J. Langhout
- Mr. W. Riezebos-Tessemaker*
- P. Roberts MDiv
- Drs. J.-H. Soepenbergh
- Drs. P.D. Spies*

Reformed Traditions in Secular Europe (RTSE)

Programmaleider prof. dr. S. Paas

Tenured staff

- Prof. dr. Th. Boer
- Prof. dr. A.L.Th. de Bruijne
- Drs. J.J.A. Colijn
- Dr. A. van der Dussen*
- Prof. dr. G.C. den Hertog*
- Prof. dr. M.J. Kater*
- Prof. dr. R. Kuiper
- Prof. dr. S. Paas
- Dr. J.H.F. Schaeffer
- Drs. J. van 't Spijker*

Non-tenured staff

- Dr. D. van Keulen

PhD-candidates

- Drs. J.A.G. Bosman
- Drs. J.M. de Jong
- Drs. A.M. de Jonge
- Drs. K. Tamminga

Endowed professors

- Prof. dr. G. Harinck

Associate researchers

- Dr. J.P. de Vries

External PhD-candidates (joint doctorates)

- Drs. S. van den Heuvel (ETF)

Bijlage 3

Samenstelling diverse universitaire gremia

Bibliotheekcommissie

Prof. dr. H.J. Selderhuis (voorzitter)
Dr. C.T. de Groot
J. van Limbeek
Mw. N. van der Mijden-Groenendijk (bibliotheecaris)
N.C. Smits MA
Drs. H. de Waard

Examencommissie

Prof. dr. M.J. Kater (voorzitter)
Dr. H. Geertsema (extern lid)
Drs. A. Heystek (vanaf 8 juni)
Prof. dr. H.J. Selderhuis (tot 8 juni)
Dr. D. Timmerman (secretaris)
Mw. J.W. van der Zande-de Roo
Mw. drs. C.T. Boerke (ambtelijk secretaris)

Opleidingscommissie

Prof. dr. A. Huijgen (voorzitter)
Mw. J.C. van Vliet-Annot, MSc
J.H. Biewenga (tot 1 september)
A.D.L. van Heteren MA
Mw. M.G. Overbeeke (vanaf 1 september)
J.P. van Rossum
Dr. T.E. van Spanje (tot 1 juli)
Drs. H. de Waard (vanaf 1 september)
Mw. F.N. de With
Mw. J.W. van der Zande-de Roo

Universiteitsraad

Voor de geleding 'onderwijs en onderzoek': drs. J. van 't Spijker (voorzitter) en dr. J.J. Oosterhuis-den Otter (secretaris)
Voor de geleding 'ondersteunend personeel': J.E. Bulten en M. Rozema (reservelid)
Voor de geleding 'studenten': P.D. Dekker, F. Hazeleger, mw. A.E.L. Bosker-Staller (reservelid tot 1 september), A.T. Trouwborst (reservelid vanaf 1 september) en W.J. van de Velde (vanaf 1 september)

Bijlage 4

Overzicht output

Mw. drs. P.D. Baarda

Vakpublicaties

Artikel in tijdschrift

- 'Perspectief op zelfontplooiing', *Psyche & Geloof* 27 (2016) 2, 101-106.

Andere resultaten

Conferentie – deelname

- 'Leren lijden' (Lemion® en Boom uitgevers), Lunteren, 23 november 2016.

Mw. drs. C.Th. Boerke

Populariserende publicaties

Boek

- *De morgenster van Wittenberg. Het leven van Käthe Luther* (Houten: Den Hertog, 2016).

Hoofdstuk in boek

- 'Orthodox protestant in reststijl. Christelijke Gereformeerde Kerk Dordrecht', in: Museum Catharijneconvent en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (ed.), *Kerkinterieurs in Nederland* (Zwolle: WBOOKS, 2016), 306-309.

Andere resultaten

Overig – vertaalwerk

- Martin Luther, 'De vrijheid van een christen (1520)', in: Herman J. Selderhuis (red.), *Luther verzameld*, deel I (Utrecht: Kok, 2016), 408-451.
- Martin Luther, 'De hoofdsom van het christelijke leven. Preek over 1 Tim. 1:5-7', in: Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther verzameld*, deel II (Utrecht: Kok, 2016), 1053-1081.

Lezing – populair

- 'Desiderius Erasmus (1469-1536), christen-humanist tussen twee vuren' (drie lessen in het kader van de Vormingscursus 2015-2016), 16 januari, 6 februari, 13 februari en 27 februari 2016.
- 'De onbekende Luther. Martin Luther (1483-1546) als pedagoog, predikant en pastor' (drie lessen in het kader van de Vormingscursus 2016-2017), 3 september, 24 september, 15 oktober, 5 november, 12 november, 26 november en 17 december 2016.
- 'Geleerd en gelovig: Desiderius Erasmus (1469-1536)', reformatieavond gezamenlijke kerken Opende, 28 oktober 2016.
- 'Luther als echtgenoot en vader', jaarvergadering mannen- en vrouwenvereniging CGK Zwijndrecht, 9 november 2016.

Bijdrage aan dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'Erasmus, humanist of toch niet', *Kerkblad voor het Noorden*, 28 april 2016, 3-4.
- 'Erasmus, humanist of toch niet? (2)', *Kerkblad voor het Noorden*, 13 mei 2016, 3-4.
- 'Kerkinterieurs in Nederland. Christelijke Gereformeerde Kerk Dordrecht', *Catharijne*, magazine van Museum Catharijneconvent Utrecht 2016/3, 42-43.

Wetenschappelijke publicaties

Artikel – Non-refereed

- 'Nicht "zu weit", (...) sondern zu wenig weit'. Dietrich Bonhoeffers Reaktionen auf das Entmythologisierungsprogramm Rudolf Bultmanns, *Zeitschrift für Dialektische Theologie* 32/2 (2016), 109-142.

Boek

- *De kracht blijkt pas in zwakheid. Dietrich Bonhoeffers reactie op het ontmythologiseringsprogramma van Rudolf Bultmann*, Apeldoornse Studies 66 (Apeldoorn: TUA, 2016).

Hoofdstuk in boek

- "'Lex orandi, lex agendi"! Karl Barths Darstellung des christlichen Lebens als Aufgabe der Lehre von der Versöhnung', in: Georg Plasger e.a. (eds.), *Karl Barth als Lehrer der Versöhnung (1950 – 1968). Vertiefung – Öffnung – Hoffnung. Internationales Symposium vom 1. bis 4. Mai 2014 in der Johannes a Lasco Bibliothek Emden* (Zürich: Theologischer Verlag, 2016), 381-400.

- 'Der Ruf in den Gehorsam des Evangeliums. Dietrich Bonhoeffer und Hans Joachim Iwand zur rechten Predigt des Gesetzes', in: Michael Basse & Gerard den Hertog (eds.), *Dietrich Bonhoeffer und Hans Joachim Iwand: Kritische Theologen im Dienst der Kirche*, Forschungen zur Systematischen und Ökumenischen Theologie 157 (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2017), 85-102.

Vakpublicaties

Artikel in tijdschrift

- 'Bronnen, waterbakken en woestijnen. Over omgang met de traditie', *Wapenveld* 66/4 (2016), 36-40.

- 'Wat geloven wij werkelijk? Jan Taeke Bakker' (1924-2012)', *Kontekstueel* 31/1 (2016/2017), 14-16.

- 'Een levend hart en nieuwe ogen. De betekenis van Bonhoeffers verblijf in Amerika en Engeland voor zijn leven en denken', *Soteria* 33/3 (2016), 6-16.

- 'Kroniek "Vaste grond?"', *Kontekstueel* 31/2 (2016/2017), 27-30.

- 'De Tweede Wereldoorlog en de kerken in Europa'. Focusbespreking van J. Bank, *God in de oorlog. De rol van de Kerk in Europa 1939-1945* (Amsterdam: Balans, 2015), *Theologia Reformata* 59 (2016), 268-274.

- 'Reflexen', *Theologia Reformata* 59 (2016), 391-400.

Populariserende publicaties

Boek

- *Bonhoeffer voor leken. Getuige van een kostbaar evangelie* (Barneveld: De Vuurbaak, 2015).

Bijdrage aan dagblad, weekblad, kerkblad of tijdschrift

- 'Leven en sterven bij het licht van de Heidelberger Catechismus', *Ambtelijk Contact* 55/1 (2016), 14-16.

- 'Het heil is uit de joden, wist Karl Barth, en daar leefde hij ook naar'. Bespreking van: Karl Barth, *De verkiezing van de gemeente. Paragraaf 34 uit de Kirchliche Dogmatik*, vertaald en bezorgd door Wessel H. ten Boom (Zoetermeer: Boekencentrum, 2016), *Friesch Dagblad*, 2 maart 2016.

- 'Wat is Jezus' geheim? Bijbelstudie naar aanleiding van Lukas 2:40 en 52', *Wapenveld* 66/2 (2016), 8v.

- 'Keuzes maken. Kroniek', *Kontekstueel* 30/5 (2015/2016), 27-30.

- 'Wie is mijn moeder en wie zijn mijn broers? Bijbelstudie naar aanleiding van Mattheüs 12:46-48', *Wapenveld* 66/3 (2016), 6-8.

- '... niet alleen anderen, maar ook mij ... Meditatie over Handelingen 15,11', *De Kerkklok* 67/15 (2016), 3.

- 'Elkaar zoeken als kerken is prima, maar ga niet samen als het windstil is', *Friesch Dagblad*, 5 oktober 2016 (ook in *Christelijk Weekblad*, 28 oktober 2016, 14).

- 'Toekomst gereformeerde gezindte zaak van roeping', *Reformatorisch Dagblad*, 12 november 2016.

- 'De verkondiging van de kracht en de komst van Christus', preek over 2 Petrus 1:16-19', *Uit de Levensbron* 86/1 (2017), 1-9.

- 'Miskotte over de Bijbelse basis', bespreking van K.H. Miskotte, *Bijbels ABC* (Utrecht: Kok, 2016), *Reformatorisch Dagblad*, 8 december 2016.

- 'Joanne Liu' (artikel 'Wie bewonderde u in 2016?'), *Nederlands Dagblad*, 31 december 2016, 17.

- 'Ars moriendi: living and dying in the light of the Heidelberg Catechism', *Lux Mundi* 35/4 (2016), 4-6.

Andere resultaten

Recensie

- Recensies van Karl Barth, *Vorträge und kleinere Arbeiten 1930–1933*, hg. von Michael Beintker, Michael Hüttenhoff und Peter Zoicher [Karl Barth-Gesamtausgabe, Band 49] (Zürich: Theologischer Verlag, 2013); Michael Weinrich, *Die bescheidene Kompromisslosigkeit der Theologie Karl Barths. Bleibende Impulse zur Erneuerung der Theologie* [Forschungen zur systematischen und ökumenischen Theologie 139] (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2013); Friedrich W. Horn, Ulrich Volp und Ruben Zimmermann in Zusammenarbeit mit Esther Verwold (Hg.), *Ethische Normen des frühen Christentums. Gut – Leben – Leib – Tugend. Kontexte und Normen neutestamentlicher Ethik / Contexts and Norms of New Testament Ethics. Band IV* [Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament 313] (Tübingen: Mohr, 2013); Wim Dekker, *Tegendraads en bij de tijd. Verder in het spoor van Bonhoeffer* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2015), *Theologia Reformata* 59 (2016), 72v; 80vv; 86vv.
- Recensie van G. Hunsinger, *Evangelical, Catholic, and Reformed: Doctrinal Essays on Barth and Related Themes* (Grand Rapids MI: Eerdmans, 2015), in: *Tijdschrift voor Theologie* 56/1 (2016), 1, 97.
- Recensie van Guido de Graaff, *Politics in Friendship. A Theological Account* (London etc.: Bloomsbury T&T Clark, 2014), *Theologia Reformata* 59 (2016), 430v.
- Recensie van Susanne Hennecke, *Karl Barth in den Niederlanden. Teil 1: Theologische, kulturelle und politische Rezeptionen (1919-1960)* [Forschungen zur systematischen und ökumenischen Theologie 142] (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2014), *Journal of Reformed Theology* 10/4 (2016), 381-383.

Redactie boek

- Samen met Michael Basse, 'Vorwort', in: Michael Basse & Gerard den Hertog (eds.), *Dietrich Bonhoeffer und Hans Joachim Iwand: Kritische Theologen im Dienst der Kirche*, Forschungen zur Systematischen und Ökumenischen Theologie 157 (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht), 2016, 5v.

Lezing – academisch

- 'Forgiveness – but how about the victims?', Comeniusconferentie, Komárno, Slowakije, 20-23 april 2016.
- 'Can sinners make a just war? Some reflections on Nigel Biggar's *In Defence of War*', conferentie *Just peace / Just war* van onderzoeksgroep BEST van TUA & TUK, Apeldoorn, 24 juni 2016.
- 'Bonhoeffer's sermon on Psalm 58 (1937) and his Confession of Guilt of the church in the Ethik (1941)', paper internationaal Bonhoeffercongres, Bazel, 6-10 juli 2016.
- 'An den Frieden Glauben. Das theologische Fundament von Iwands Engagement für den Wiederaufbau Europas', Iwand Symposium, Heidelberg, 26 augustus 2016.

Lezing – vakmatig

- 'De ethiek van Bonhoeffer', CSFR, Amsterdam, 20 januari 2016.
- 'Baas in eigen brein?', CSFR, Utrecht, 10 maart 2016.
- 'Herbronning in een overgangstijd', lustrum CSFR, Wageningen, 14 mei 2016.
- 'Toekomst gereformeerde gezindte', Stichting Kampen 1854, Kampen, 11 november 2016 ('Over de toekomst van een onbestaanbare verlegenheid: de gereformeerde gezindte', <http://www.kampen1854.nl/images/Toekomst1.pdf>).
- 'Vermaak', CSFR, Rotterdam, 14 december 2016.

Lezing – populair

- 'Bonhoeffer en het verzet tegen Hitler', vwo 6 Lodensteincollege, Amersfoort, 17 februari 2016.
- 'De dialoog tussen kerk en Israël', Protestantse Kerk, Amersfoort, 2 maart 2016.
- 'Dietrich Bonhoeffer: getuige van een kostbaar evangelie', uitreiking Bonhoeffer Award, Dordrecht, 8 april 2016.
- 'Tweeërlei genade', bezinningsdag kerkenraden CGK en GKV Rotterdam, Capelle, 8 oktober 2016.

Congres – Medeorganisatie

- Barth-Tagung, De Glind, 29 februari-2 maart 2016 (mede-organisatie en deels leiding).
- Comeniusconferentie, Komárno, 20-23 april 2016 (mede-organisatie, lezing en deels leiding).
- 'Just peace / Just war', conferentie onderzoeksgroep RTSE van TUA & TUK, Apeldoorn, 24 juni 2016 (mede-organisatie, lezing en deels leiding).
- Iwand-Symposium, Heidelberg, 25-27 augustus 2016 (hoofdverantwoordelijkheid voor de organisatie, lezing en deels leiding).
- Credart-conferentie, Driebergen, 28-29 oktober 2016 (mede organisatie en deels leiding).

Congres – Deelname

- Bijeenkomst Werkgroep Theologische ethiek, 11 april 2016.

- Comeniusconferentie, Komárno, 20-23 april 2016.
- Conferentie McDonald Center Oxford 'Everyday Ethics', 24-25 mei 2016.
- 'Just peace / Just war', conferentie onderzoeksgroep RTSE van TUA & TUK, Apeldoorn, 24 juni 2016.
- Deelname en paper internationaal Bonhoeffercongres Bazel, 6-10 juli 2016.
- Iwand-Symposium, Heidelberg, 25-27 augustus 2016.
- Deelname Conferentie IZB & PThU Groningen rond ethicus prof. dr. Samuel Wells, 26-27 september 2016.

Varia

- 'Identiteit en de tijdgeest. Een interview met prof. dr. G.C. den Hertog', *De Civitate* 67/1 (2016), 1, 7-9.

Prof. dr. A. Huijgen

Andere resultaten

Recensies

- 'Open voor God', bespreking van: Hans Burger & Jan Spijker (eds.), *Open voor God. Charles Taylor en christen-zijn in een seculiere tijd*. TU-Bezinningsreeks (Barneveld: Vuurbaak, 2014), *Nader Bekeken* 23/9 (2016), 250-251.
- Bespreking van: Almatine Leene & Wim Markus, *Dogmatiek voor iedereen. Weten wat je gelooft* (Zoetermeer: Jes!, 2016), *De Weeker* 125/20 (2016), 17.
- 'Traditie overheerst in dogmatisch overzicht', n.a.v. Michael Allen & Scott R. Swain, *Christian Dogmatics. Reformed Theology for the Church Catholic* (Grand Rapids MI: Baker Academic, 2016), *Reformatorisch Dagblad*, 29 december 2016, 14-15.

Redactie boek

- Herman J. Selderhuis & Arnold Huijgen (eds.), *Calvinus Pastor Ecclesiae. Papers of the Eleventh International Congress on Calvin Research*, *Reformed Historical Theology* 39 (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2016).

Lezing – academisch

- 'Theologie en pedagogiek', netwerkbijeenkomst theologen en pedagogen, Driestar Educatief, 11 mei 2016.

Lezing – vakmatig

- 'Tussen Kersten en Keller. Het geestelijk arsenaal van staatkundig-gereformeerde politiek', Groenkring SGP, Den Haag, 2 juni 2016.
- 'Een pedagogiek van de hoop? De christelijke leraar als toekomstgerichte pedagoog', Colon scholenkoepel, Middelburg, 29 september 2016.
- 'Richting kiezen. De identiteit van reformatorisch onderwijs vandaag en morgen', Guido de Bres, Rotterdam, 19 december 2016.

Bijdrage in dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'Feestmaal' (column), *De Waarheidsvriend*, 6 januari 2016.
- 'Heb uw naaste lief' (ingezonden), *De Groene Amsterdammer*, 7 januari 2016.
- 'Beperk theologisch debat niet tot studeerkamer', *Reformatorisch Dagblad*, 21 januari 2016.
- 'Gesloten' (column), *De Waarheidsvriend*, 5 februari 2016.
- 'Onkritisch licht op Paulus en reformatoren' (recensie van: Michael Allen & Jonathan A. Linebaugh (eds.), *Reformation Readings of Paul. Explorations in History and Exegesis* (Downers Grove, Ill: IVP Academic, 2015)), *Reformatorisch Dagblad*, 11 februari 2016.
- 'Wal en schip' (column), *De Waarheidsvriend*, 4 maart 2016.
- 'Lachen' (column), *De Waarheidsvriend*, 1 april 2016.
- 'Theologie' (column), *De Waarheidsvriend*, 29 april 2016.
- 'Afgezaagd' (column), *De Waarheidsvriend*, 27 mei 2016.
- 'Herbronnen, niet herkauwen', *Reformatorisch Dagblad*, 3 juni 2016.
- 'Haggis' (column), *De Waarheidsvriend*, 24 juni 2016.
- 'Wat mensen ervaren, daar gaat het om' (ingezonden), *NRC*, 8 juli 2016.
- 'Mondigheid', *De Waarheidsvriend*, 29 juli 2016.
- 'Droom kan brengen bij geschreven woord', *Reformatorisch Dagblad*, 31 augustus 2016.
- 'Kerkwinter', *De Waarheidsvriend*, 9 september 2016.
- 'Christelijke leraar biedt hoop', *Reformatorisch Dagblad*, 29 september 2016.
- 'Babyboem', *De Waarheidsvriend*, 7 oktober 2016.
- 'Wijzen', *De Waarheidsvriend*, 4 november 2016.

- 'Lijstjes', *De Waarheidsvriend*, 2 december 2016.
- 'Reformatorisch onderwijs moet richting kiezen', *Reformatorisch Dagblad*, 23 december 2016.
- 'Waarom God mens werd', *De Wekker*, 23 december 2016.
- Weblogs: theologenblog op site *Reformatorisch Dagblad* en *Nederlands Dagblad*:
 - 'Studeerkamer middenin de samenleving', 20 januari 2016.
 - 'Binding aan belijdenis geen belemmering academische vrijheid', 5 april 2016.
 - 'Ruimte voor revitalisering op zijn Schots', 7 juni 2016.
 - 'Dromen van ex-moslims', 23 augustus 2016.

Prof. dr. M.J. Kater

Populariserende publicaties

Hoofdstuk in boek

- 'Welkom bij de Heiland – kinderen in de Bijbel' (hoofdstuk 1) en 'Geplaatst in het huisgezin van God – kinderen in de gemeente' (hoofdstuk 2), in: M.J. Kater e.a., *Kinderen voor de Koning. Geloofwaardig opvoeden in gezin, kerk en op school* (Apeldoorn: De Banier, 2016), 8-48.

Andere resultaten

Recensies

- 'Een boek mét Hoek. Afscheidsbundel GB-hoogleraar geeft blijvend stof tot nadenken', recensie van: M. van Campen & P. Vergunst (eds.), *Jan Hoek. Theoloog tussen preekstoel en leerstoel* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2015), in: *De Waarheidsvriend*, 19 februari 2016, 8-9.

Redactie boek

- M.J. Kater e.a., *Kinderen voor de Koning. Geloofwaardig opvoeden in gezin, kerk en op school* (Apeldoorn: De Banier, 2016).

Bijdrage aan tv of radio

- Enkele korte interviews over 'Dans en drama in de eredienst' en 'Prediking als het Woord van God', Groot Nieuws Radio, 24 november en 8 december 2016.

Lezing – Academisch

- 'Promises as Paradoxes? Preaching, Receiving, and Believing: Being Deceived or Decisive?' (paper) [wordt opgenomen in peer-reviewed volume], conferentie *Societas Homiletica*, Stellenbosch, 11-16 maart 2016.
- 'De betekenis van het geweten in de praktische theologie', bijeenkomst docenten North West University/theologie, Potchefstroom, 18 maart 2016.

Lezing – Vakmatig

- Tweedaagse Catechetencursus Driestar Educatief, Gouda 6 en 7 juni 2016.
- Tweedaagse Preekcursus (samenwerking TUA en Areopagus), Mennorode, 8 en 9 september 2016.
- 'De exclusiviteit van het christelijke geloof', Pieter Zandt Academy Kampen, 14 april 2016.
- 'Preaching Plain and Practical – The Art of Prophesying', studiedagen Hersteld Hervormd Seminarie, 7 januari 2016.
- 'The Case and Cure of a Deserted Soul – Joseph Symonds', studiedag Stichting Studie van de Nadere Reformatie, 16 januari 2016.
- 'Tolerantie, een christelijke deugd?', CSFR, Rotterdam, 20 januari 2016.
- 'Geestelijke groei', Depositum Custodi-studenten, Utrecht, 19 februari 2016.
- 'Geschonken en gewantrouwd gezag', symposium *Machtige Media*, Driestar Educatief (lectoraat), Gouda, 25 mei 2016.
- 'Inside Out – Some Remarks on the Social Relevance of the Reformed School From our Confessional Basis', International Conference of Reformed Education, Lunteren, 27 september 2016.
- 'Laat de kinderen tot Mij komen' - een bijbelse visie op kinderen, de plaats van kinderen in Gods verbond', symposium *Kind en geloof* (DE, LCJ, TUA, Evangeliestek), Gouda, 29 september 2016.

Lezing – Populair

- 'Het christelijk geloof: uniek en exclusief?!', cursus AKZ+, Kampen, 28 september 2016.
- 'De exclusiviteit van het christelijke geloof', online cursus van drie videolessen voor AKZ+, 27 oktober 2016. www.weetwatjegeloof.nl
- 'Talentontwikkeling...“voor elkaar“? Het perspectief van het Koninkrijk der hemelen', studiedag Wartburg College Rotterdam, 4 januari 2016.
- 'Theocratie en tolerantie, harmonie of conflict?', SGP-jongeren, Woerden, 28 januari 2016.

- 'School van het verlangen', Raad van Toezicht Pieter Zandt, Kampen, 31 maart 2016.
- 'Media en gezag van ambtsdragers', kerkenradenavond Jacobus Fruytier College, Apeldoorn, 13 oktober 2016.

Bijdrage in dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'Zwaar en menigmaal misdreven - over de prediking van zonde en genade', *De Wekker* 125/3 (5 februari 2016), 8-9.
- "'Niet dat wij ..., maar dat Hij"- enkele gedachten bij de toe-eigening van het heil', *De Wekker* 125/17 (19 augustus 2016), 6-8.
- 'Gezag ten dienste van "elkaar"', *De Wekker* 125/20 (30 september 2016), 6-8.
- 'De Bijbel is geen grabbelton', over 'The Holy Quran Experiment', *Reformatorisch Dagblad*, 2 januari 2016, Katern Puntkomma, 17.
- 'Overschreeuw de angst niet - apologetiek van de Emmaüsweg', *Reformatorisch Dagblad*, 2 april 2016, Katern Puntkomma, 17.
- 'Gezag: geschonken en gewantrouwd', *Reformatorisch Dagblad*, 22 augustus 2016, Katern Puntkomma, 8.
- 'Tolerantie motiveert tot apologetiek', *Reformatorisch Dagblad*, 22 oktober 2016, Rubriek Weerwoord, 15.

Conferentie – organisatie

- Internationaal congres John Owen. Tussen Orthodoxie en Moderniteit, 31 augustus-2 september 2016, TUA.

Conferentie – deelname

- Internationaal congres van Societas Homiletica, Stellenbosch, 11-16 maart 2016.

Dr. M.C. Mulder

Wetenschappelijke publicaties

Non-refereed artikel in tijdschrift

- 'The "presentation" of the Infant Jesus in Luke 2:22-24', *Unio cum Christo* 2/2 (oktober 2016), 83-96.

Populariserende publicaties

Boek

- Michael Mulder e.a., *Hoezo Israël? Gespreksstof voor bijbelkringen* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2016).

Hoofdstuk in boek

- 'Het gebed als eredienst van het hart', in: Michael Mulder e.a., *Hoezo Israël? Gespreksstof voor bijbelkringen* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2016), 13-21.
- 'Leven met de Thora', in: idem, 22-29.
- 'Leren van Israëls feesten', in: idem, 30-38.
- 'Kerk en Israël, blijvend verbonden?', in: idem, 41-49.
- 'Hoop voor Israël, gegronde verwachting?', in: idem, 50-57.

Bijdrage aan dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'Goede vrijdag en Pesach', *De Wekker* 125/6 (18 maart 2016), 8-10.
- 'Jezus' sterven op Pesach heeft diepe betekenis', *Reformatorisch Dagblad*, 12 april 2016.
- 'Het woord uit Gods hart', *De Wekker* 125/11 (27 mei 2016), 6-9.

Andere resultaten

Overig – vertaalwerk

- Martin Luther, 'Dat Jezus Christus Joods is van geboorte (1523)', in: Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther Verzameld*, deel I (Utrecht: Kok, 2016), 618-644.
- Martin Luther, 'Over de Joden en hun leugens (1543)', in: Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther Verzameld*, deel I (Utrecht: Kok, 2016), 645-663.

Lezing – academisch

- Respons op prof. dr. Peter Tomson, 'De toestand in Judea AD 50-60 en de brieven van Paulus, tijdens de themabijeenkomst van het Studiosorum Novi Testamenti Conventus op 6 juni te Utrecht.

Lezing – vakmatig

- 'Paulus lezen met de Reformatoren', workshop studiedag 'Reformatie en Israël', Apeldoorn, 11 mei 2016.
- 'Belang en actualiteit van de (her)oriëntatie op Joodse liturgische wortels', studiedag ETF, Leuven, 21 mei 2016.

Lezing – populair

- 'Visies op Israël', Prov. Werkgroep PKN Overijssel, 4 februari 2016.
- 'Pesach en Pasen', CGK Lelystad, 24 maart 2016.
- 'Hoop voor Israël?', Parousiagemeente Almere, 31 oktober 2016.
- 'Kloppend getuigenis, historische en kerugmatische dimensies van de woordgroep *martus/marturein* in het Nieuwe Testament', open TUA-dag, 12 november 2016.
- 'Verbonden met Israël', CGK Putten, 1 december 2016.

Bijdrage aan dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- Weblogs: theologenblog op site *Reformatorisch Dagblad* en *Nederlands Dagblad*:
 - 'Kijk eens naar je eigen traditie vanuit de bronnen', 1 januari 2016.
 - 'Thora als brug tussen christenen en joden', 26 januari 2016.
 - 'Wij zijn met meer', 25 maart 2016.
 - 'Krijgen antisemitisme en christenvervolging dezelfde aandacht?', 31 mei 2016.
 - 'Archeologie werpt licht op tijd van Jezus', 23 augustus 2016.

Gastcollege binnenland

- 'Over rabbijnse hermeneutiek (leesregels van Hillel, vergeleken met Paulus' schriftgebruik)', gastcollege in kader van NT, Kampen.
- 'Over Joods en christelijk lezen van OT/Tenach', gastcollege in kader van een themaweek OT, Kampen.

Gastcollege buitenland

- Colleges over 'Joodse hermeneutiek', 'Middot van Hillel', 'Verhouding Kerk en Israël', Potchefstroom, Zuid-Afrika, 4-11 april 2016.
 - Twee colleges aan vijfde- en zesdejaars: 'Rabbinic Hermeneutics compared to the New Testament. Hillel's seven Middot'.
 - College aan zesdejaars: 'Spoken to us. Listening to a Christian and Jewish Reading of the Old Testament'.
 - Lezing voor academische staf op vrijdagmiddagforum: 'To mysterion touto... Exegetische reflecties op de betekenis van verbonden te zijn met Israël'.

Congres – Deelname

- 'Geloof, wet en verlossing bij Jezus en Paulus: de Reformatiethematiek en de christelijk-joodse verhouding' / 'Faith, Law, and Redemption in Jesus and Paul: Reformation Themes and Christian-Jewish Relations', symposium van de PKN, Lunteren, 7-8 november 2016.
- Studiedag 'The Jewish Paul and Christianity', georganiseerd door de PThU aan de VU, Amsterdam, 9 november 2016.

Onbekend

- Organisatie en leiding studiereis voor 17 theologen en predikanten in Jeruzalem met als thema 'Defining "Israel" in Jewish and Christian Traditions', 16-23 juni 2016.

Mw. dr. J.J. Oosterhuis-den Otter

Andere resultaten

Lezing – Academisch

- 'Authorship of Four Pseudo-Chrysostomian Homilies on Job (CPG 4564, BHG 939d-g)', conferentie 'John Chrysostom and Severian of Gabala: Homilists, Exegetes and Theologians', Katholieke Universiteit, Leuven, 7-9 november 2016.

Congres – Deelname

- 'John Chrysostom and Severian of Gabala: Homilists, Exegetes and Theologians', Katholieke Universiteit Leuven, 7-9 november 2016.
- Lustrumcongres van de Stichting Oudchristelijke Studiën 'Tradities en transformaties', 23-24 september 2016.

Wetenschappelijke publicaties

Artikel – refereed artikel in tijdschrift

- 'Een slachtoffer heeft JHWH in het Noorderland (Jer. 46:10)', *In die Skriflig* 50/3 (2016), a1999.
- 'Een spade dieper. De worsteling om de Schrift recht te doen', *Theologia Reformata* 59/3 (2016), 216-232.

Hoofdstuk in boek

- (met K. van Bekkum) 'Revelation, History and Religious Plurality - Old Testament Studies from the Apeldoorn/Kampen Reformed Perspective', in: K. Spronk (ed.), *The Present State of Old Testament Studies in the Low Countries. A Collection of Old Testament Studies Published on the Occasion of the Seventy-Fifth Anniversary of the Oudtestamentische Werkgezelschap* (Leiden: Brill, 2016), 30-46.

Populariserende publicaties

Hoofdstuk in boek

- 'Maak u gereed', in: Werkgroep Gereformeerd Appel (ed.), *Om Christus' wil. Kerkelijke eenheid in overdenkingen en gebeden* (Den Haag: Quantas, 2016), 153-155.

Bijdrage aan dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- Weblogs: theologenblog op site *Reformatorisch Dagblad* en *Nederlands Dagblad*:
 - 'Je naam in de prullenbak', 1 maart 2016.
 - 'Instorten of samenwerken', 28 juni 2016.
 - 'Duizelingwekkend', 20 september 2016.
 - 'Het alfabet een Joods geschenk?', 30 november 2016.

Andere resultaten

Redactie boek

- Eric Peels e.a. (eds), *Playing with Leviathan. Interpretation and Reception of Monsters from the Biblical World* (Themes in Biblical Narrative. Jewish and Christian Traditions, Vol. 21) (Leiden: Brill, 2017).
- Eric Peels e.a. (eds.), *Leviathan* (combideel Apeldoornse Studie en TU-Bezinningsreeks) (publicatie eind 2017).
- Eric Peels e.a. (eds.), *Sola Scriptura. Biblical and Theological Perspectives on Scripture, Authority, and Hermeneutics* (publicatie verwacht in 2017).

Bijdrage aan tv of radio

- Radio-/video uitzending, *Reformatorische Omroep*, 7 maart 2016.
- 'Hoe is de populariteit van "The Passion" te verklaren?', interview RTL-radio, 21 maart 2016.

Varia

- Lid benoemingsadviescommissie (BAC) voordracht dr. A.L.H.M. van Wieringen als hoogleraar OT aan de Tilburg School of Theology (UvT), 22 juni 2016.
- Academic assessment of prof. dr. J. le Roux, Department of Old Testament Studies, Faculty of Theology, University of Pretoria, in kader National Research Foundation South-Africa, 16 augustus 2016.
- Bijdragen aan GTU-rapport *Samen verder, in Zijn dienst*, 7 november 2016.

Lezing – vakmatig

- 'Bekering in het OT', in kader predikantencursus 'Storen-de woorden', Areopagus / IZB, 8 september 2016.

Lezing – populair

- 'De God van het OT – heilig is Hij', AKZ+-lezing, Apeldoorn, 18 mei 2016.
- 'Apologetiek', toespraak TUK-ontmoetingsdag, Kampen, 24 september 2016.
- 'God, geweld en de Bijbel', dubbele workshop TUK-ontmoetingsdag, Kampen, 24 september 2016.
- 'God en geweld', gastles vwo-6 Greijdanuscollege, Zwolle, 9 november 2016.
- 'Godsbeeld OT', workshop open TUA-dag, Apeldoorn, 12 november 2016.

Bijdrage in dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'Bouwplan GTU krijgt steeds meer vorm', interview in: *TU Magazine*, maart 2016, 6-9.

Congres – Deelname

- Conferentie Chr. Geref. Predikanten, Mennorode, 17 mei 2016.
- Conferentie European Association for Biblical Studies, Leuven, 16-20 juli 2016.

Dr. J.W. van Pelt

Populariserende publicaties

Bijdrage aan dagblad, weekblad, kerkblad of tijdschrift

- 'Het huisbezoek', *Ambtelijk Contact* 55/4 (2016), 5-13.

Prof. dr. H.J. Selderhuis

Wetenschappelijke publicaties

Artikel – refereed artikel in tijdschrift

- 'Die Bedeutung der Reformation Luthers für die kirchenrechtliche Entwicklung in den Niederlanden', *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte* 133, Kanonistische Abteilung 102 (Wien e.a.: Savigny Verlagsgesellschaft, 2016), 381-405.

Artikel – non-refereed artikel in tijdschrift

- 'Niederländer an Ruhr und Rhein', in: Martin Grimm & Johannes Schilling (eds.), *Region Ruhr. Orte der Reformation* 28 (Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, 2016), 39-42.

Hoofdstuk in boek

- 'Luther in den Niederlanden', in: Mariano Delgado & Volker Leppin (eds.), *Luther: Zankapfel zwischen den Konfessionen und 'Vater im Glauben'?*, Studien zur christlichen Religion und Kulturgeschichte 21 (Freibourg: Academic Press; Stuttgart: Kohlhammer, 2016), 229-240.
- 'Das Trientbild der Protestanten', in: Peter Walter & Günther Wassilowsky (eds.), *Das Konzil von Trient und die katholische Konfessionskultur 1563-2013* (Münster: Aschendorff, 2016), 107-122.
- 'Commemorating the Reformation in "Post-Christian" Europe?', in: Thomas Albert Howard & Mark A. Noll (eds.), *Protestantism after 500 years* (Oxford: Oxford University Press, 2016), 190-207.
- 'Kultur und Gesellschaft im niederländischen Calvinismus des 16. und 17. Jahrhunderts', in: Bernd-Jochen Hilberath e.a. (eds.), *Vielfältiges Christentum. Dogmatische Spaltung-kulturelle Formierung-ökumenische Überwindung?* (Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, 2016), 89-103.

Non-refereed congresbijdrage

- "'We Are Always Heading Towards Death". John Calvin on Death and Dying', in: Herman J. Selderhuis & Arnold Huijgen (eds.), *Calvinus Pastor Ecclesiae. Papers of the Eleventh International Congress on Calvin Research* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2016), 109-121.

Populariserende publicaties

Boek

- *Luther. Een mens zoekt God* (Apeldoorn: De Banier, 2016).

Bijdrage aan dagblad, weekblad, kerkblad of tijdschrift

- 'Trouwen in de kerk?', *Zicht. Tijdschrift voor gereformeerd zicht op politiek en maatschappij* 42/1 (2016), 19-22.
- 'Heinrich Bullinger - Pleitbezorger van kerk en verbondstheologie', *Woord & Dienst* 65/4 (april 2016), 36-37.
- Tweewekelijkse recensierubriek in *Reformatoisch Dagblad*.
 - 'Grote preken en kleine predikanten', 9 januari 2016.
 - 'Verstand gebruiken is nog geen geloof verliezen', 23 januari 2016.
 - 'Kunnen we terug naar de situatie van vóór 1517?', 6 februari 2016.
 - 'Lutherlegenden hebben een lang leven', 20 februari 2016.
 - 'Pasen niet vroeg dit jaar', 5 maart 2016.
 - 'Boodschappers van kruis en opstanding', 19 maart 2016.
 - 'Uiteenlopende reacties op naderende ondergang', 2 april 2016.
 - 'De Bijbel in het nieuws', 16 april 2016.

- 'Sporen van de Tweede Wereldoorlog', 30 april 2016.
- 'Aandacht voor de Heilige Geest', 14 mei 2016.
- 'Luther bracht een aflaat die zijn weerga niet kende', 28 mei 2016.
- 'Wat doet dat met je?', 11 juni 2016.
- 'Tolerantie blijft een weerbarstig thema', 25 juni 2016.
- "'De geleerden de verkeerden'", 3 september 2016.
- 'Katharina von Bora was echt niet de ideale vrouw', 17 september 2016.
- 'Boodschap van Wittenberg ging de hele wereld rond', 1 oktober 2016.
- 'Puriteinen blijven in de belangstelling staan', 15 oktober 2016.
- 'Vijfhonderd jaar hervormd, protestants, luthers of gereformeerd', 29 oktober 2016.
- 'Twee "heilige" Maartens', 12 november 2016.
- 'Interesse voor religieus leven in Oost-Europa', 26 november 2016.
- 'Gods Woord houdt stand, onze uitleg niet altijd', 10 december 2016.
- 'Tussen geboorte en stervensuur', 24 december 2016.

Andere resultaten

Redactie boek

- Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther Verzameld*, deel I en II (Utrecht: Kok, 2016).

Bijdrage aan tv of radio

- Columns over Luther voor Reformatorische Omroep:
 - 'Wat moet je met de Reformatie vandaag?', 23 april 2016.
 - 'De schaduwkanten van Luther', 28 mei 2016.
 - 'De legenden van Luther', 25 juni 2016.
 - 'Vieren of herdenken?', 5 november 2016.
 - 'De vrijheid van een christen', 3 december 2016.

Overig – vertaalwerk

- 'De 95 stellingen (1517)', in: Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther verzameld*, deel I (Utrecht: Kok, 2016), 35-45.
- 'De Babylonische gevangenschap van de kerk', in: Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther verzameld*, deel I (Utrecht: Kok, 2016), 301-407.
- 'Aansporing om het sacrament van het lichaam en bloed van onze Here te gebruiken (1530)', in: Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther verzameld*, deel II (Utrecht: Kok, 2016), 902-930.
- 'Luthers Testament (1541)', in: Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther verzameld*, deel II (Utrecht: Kok, 2016), 1159-1162.

Lezing – academisch

- 'Remembering the Reformation', workshop University of Edinburgh, 29 januari 2016.
- 'The Impact of Erasmus' Biblical Work on the Reformation', conference *Ad Fontes, ad Futura. Erasmus' Bible and the Impact of Scripture*, Houston Baptist University, 25-27 februari 2016.
- "'The foreigner in your midst"- Biblical, historical and legal perspectives until today', conference *Tolerating Strangeness: Migration and Aggression in Europe*, Johannes a Lasco Bibliothek, Emden, 17-20 februari 2016.
- 'The Reformation on marriage and divorce', conference Kosin University, Pusan (Zuid-Korea), 2 mei 2016.
- 'From Exile to Prison. Theological Reflections on Calvin's Letters to prisoners', conference *Tribute to Miklós Bethlen (1642-1716): Sources, Genres, and Scribal Habits of Early Modern Prison Literature*, Miskolc (Hungary), 18-20 mei 2016.
- 'Calvins Ämterlehre', Tagung Theologischer Arbeitskreis Reformationsforschung, Meissen, 1-3 september 2016.
- "'... and yet be loth to die". Death and dying in the theologies of Richard Baxter and John Owen', conference Southern Baptist Theological Seminary, Louisville KY, 19-20 mei 2016.
- 'The Heart of the Matter: Luther's Concept of Change' (paper), international conference *The Challenges and Cultures of Change in Transylvania, 16th to 18th Centuries*, Babes-Bolyai University, Cluj-Napoca/Kolosvár, Romania, 9 december 2016.
- 'Plurality and Unity within 16th Century Dutch Calvinism', lezing International RefoRC, workshop in het kader van *The Reformation - a Rise of Pluralism in Europe?*, Freie Universität, Berlin, 9 november 2016.

Lezing – vakmatig

- 'De relevantie van de Moderne Devotie', studiedag gereformeerde docenten godsdienst, Deventer, 12 april 2016.
- 'Wittenberg ist näher als Genf – Luther in den calvinistischen Niederlanden', lezing Martin-Luther-Forum Ruhr, Gladbeck, 23 mei 2016.

Lezing – populair

- 'Reformatie vandaag!', gemeenteavond CGK en GKV, Emmen, 13 april 2016.
- 'Luther. Een mens zoekt God', Duitse ambassade, Den Haag, 4 juli 2016.
- 'Luther. A Man searching for God', Reformed-Evangelical Church, Singapore, 23 september 2016.
- 'Luthers Theology in context', Reformed Evangelical Church, Jakarta, 26 september 2016.
- 'Luther in Ommen', PKN, Ommen, 4 oktober 2016.
- '500 jaar Reformatie en de kerk vandaag', PKN, Vriezenveen, 5 oktober 2016.
- 'Reformatie en onderwijs', Studium Generale Driestar, Gouda, 7 oktober 2016.
- 'Luther: Theology and Biography', drie lezingen United Reformed Church, Calgary, 21-22 oktober 2016.
- 'Luther. Een mens zoekt God', PKN, Nijkerk, 26 oktober 2016.
- '500 jaar Reformatie en de kerk vandaag', GKV, Zwijndrecht, 27 oktober 2016.
- 'Reformatie op de grens', lezing tijdens dagtocht Vormingswerk, Hasselt, 5 november 2016.

Bijdrage aan dagblad, weekblad, kerkblad of tijdschrift

- 'Update kerkorde', *De Wekker* 125/9 (29 april 2016), 12-15.
- "'Elke dag verlies ik meer vreugde aan Erasmus'", artikel in *Katern Kruispunt van het Reformatorisch Dagblad*, 12 mei 2016, 4.

Gastcollege buitenland

- 'Eschatologische Vorstellungen im 16. Jahrhundert', college en seminar tijdens de Reformierte Sommeruniversität 'Christliche Hoffnung in der Perspektive der Reformierten Theologie', Johannes a Lasco Bibliothek, Emden, 21-26 augustus 2016.
- 'Post-Reformation Theology', intensive course Reformed-Evangelical Seminary, Jakarta, 26-30 september 2016.
- 'Theology of the Reformation', intensive course Hapdong Theological Seminary, Suwon, Zuid-Korea, 14-18 november 2016.

Congres – Organisatie

- 'Church at the time of the Reformation', The Sixth Annual RefoRC Conference, hosted by the University of Copenhagen, Faculty of Theology, 26-28 mei 2016.
- 'Renaissance-Humanismus, Bibel und Reformbewegungen des 15. und 16. Jahrhunderts und ihre Bedeutung für das Werden der Reformation. Eine RefoRC-Tagung zum Jubiläum des Novum Instrumentum 1516-2016 von Erasmus von Rotterdam', Internationale Konferenz, Johannes a Lasco Bibliothek, Emden, 14-16 september 2016.

Congres – Mede-organisatie

- Studiedag 'Reformatie en Jodendom', TUA, 11 mei 2016.
- Reformierte Sommeruniversität 'Christliche Hoffnung in der Perspektive der Reformierten Theologie', Johannes a Lasco Bibliothek, Emden, 21-26 augustus 2016.

N.C. Smits MA

Wetenschappelijke publicaties

Hoofdstuk in boek

- "'Gut genug dessen Risse zu decken". Die Metapher des Lückenbüßers aus soteriologischer Perspektive bei Hans Joachim Iwand, Karl Barth und Dietrich Bonhoeffer', in: M. Basse & G.C. den Hertog (eds.), *Dietrich Bonhoeffer und Hans Joachim Iwand – Kritische Theologen im Dienst der Kirche* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2016), 165-188.

Andere resultaten

Recensie

- Recensie van R. David Nelson (ed.), *Indicative of Grace — Imperative of Freedom: Essays in Honour of Eberhard Jüngel in His 80th Year* (London: Bloomsbury T&T Clark, 2014), *Journal of Reformed Theology* 10/2 (2016), 24-25.

Lezing – populair

- 'Van Fruytier naar TUA: Terugblik op een waardevolle eenzijdigheid', voor godsdienstdocenten van de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap te Apeldoorn, 18 januari 2016.

Drs. J. van 't Spijker

Andere resultaten

Recensie

- Michael W. Goheen, *Introducing Christian Mission Today: Scripture, History and Issues* (Downers Grove: InterVarsityPress, 2014), *Theologia Reformata* 59/1 (2016), 82-83.

Bijdrage in dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'De troonrede van Jezus – preek voor Hemelvaartsdag' (n.a.v. Hand. 1:9), *Uit de Levensbron* 85/4 (2016), 128.
- 'Waar het Woord is, is een weg', *De Wekker* 125/9, 29 april 2016, 16.
- 'Het lichaam van de zoekende Heiland', *De Wekker* 125/13, 24 juni 2016, 6.

Drs. H. de Waard

Andere resultaten

Recensie

- Boekbespreking van M.J. Paul e.a. (eds.), *Bijbelcommentaar Psalmen II – Prediker* (SBOT 8); M.J. Paul e.a. (eds.), *Bijbelcommentaar Hooglied – Jesaja* (SBOT 9); M.J. Paul e.a. (eds.), *Bijbelcommentaar Hosea – Maleachi* (SBOT 12), *Theologia Reformata* 59 (2016), 290-2.

Bijdrage aan dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'Bijbel vrouwvriendelijk boek', *Reformatorsch Dagblad*, katern Puntkomma, 13 februari 2016, 15.
- 'Sluit je niet af voor moeilijke vragen', *Reformatorsch Dagblad*, katern Puntkomma, 23 april 2016, 17.
- 'Werd Manasse echt bekeerd?', *Reformatorsch Dagblad*, katern Puntkomma, 2 juli 2016, 15.
- '1 Johannes 5:7 niet echt, wel waar', *Reformatorsch Dagblad*, katern Puntkomma, 12 november 2016, 15.

BIJZONDER HOGLERAREN

Prof. dr. J. Dekker

Wetenschappelijke publicaties

Refereed congresbijdrage

- 'What Has David to Do With It? The Promise of a New Covenant in the Book of Isaiah' (IOSOT, Stellenbosch, 5 september 2016).

Vakpublicaties

Artikel in tijdschrift

- 'Jesaja en de *doxa* van Jezus. Kanttekeningen bij de vertaling van Joh. 12:41 in de Bijbel in Gewone Taal', *MAW* 35/1 (2016), 3-7.
- 'A Christian reading of the Book of Isaiah', *Lux Mundi* 35/1 (2016), 7-8.

Populariserende publicaties

Hoofdstuk in boek

- 'Grenzen doorbroken' (Jesaja 19,18-25), in: *Gereformeerd Appèl, Om Christus' wil. Kerkelijke eenheid in overdenkingen en gebeden, jubileumbundel ter gelegenheid van 25 jaar Gereformeerd Appèl* (s.l.: Gereformeerd Appèl, 2016), 202-205.

Bijdrage aan dagblad, weekblad, kerkblad of tijdschrift

- Weblogs: theologenblog op site *Reformatorsch Dagblad* en *Nederlands Dagblad*:
 - 'Jesaja en de wapens van Boko Haram', 19 januari 2016.
 - 'De beestenwereld van Jeroen Bosch en Jesaja', 8 maart 2016.

- 'Geloofshelden met geheugenverlies', 24 mei 2016.
- 'Geef Afrikaanse Bijbelwetenschap meer ruimte', 9 september 2016.
- 'Donald en David', 14 oktober 2016.
- 'De monsters van onze angst' (Jesaja 51,9-16), *Onderweg* 2/19 (15 oktober 2016), 28-29.

Andere resultaten

Recensie

- Hans de Wolf & Pieter Niemeijer (eds.), *Oog voor eigenheid: genre als blikrichting voor bijbellezers* (Barneveld: Vuurbaak, 2015), *Theologia Reformata* 59/1 (2016), 61-62.
- Bob Becking, *Zonder monsters gaat het niet. Een geschiedenis van Leviathan* (Vught: Skandalon, 2015), *Theologia Reformata* 59/2 (2016), 160-161.
- Christoph Schwöbel (ed.), *Gott – Götter – Götzen. XIV. Europäischer Kongress für Theologie (11. – 15. September 2011 in Zürich)* [Veröffentlichungen der Wissenschaftlichen Gesellschaft für Theologie, 38] (Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, 2013), *Theologia Reformata* 59/4 (2016), 427-429.

Redactie boek

- J. Dekker e.a. (eds.), *Playing with Leviathan. Interpretation and Reception of Monsters from the Biblical World* (Themes in Biblical Narrative 21) (Brill: Leiden, februari 2017).
- J. Dekker e.a. (eds.), *Spelen met Leviatan*, Apeldoornse Studies / TU-bezinningsreeks, Barneveld (planning: 2017).

Lezing – vakmatig

- 'Begrijpend Bijbellezen', C.S.V. Alpha, Enschede, 31 oktober 2016.

Bijdrage aan dagblad, weekblad, kerkblad of tijdschrift

- 'Ornitheologie (3): Gevleugelde woorden over de Pelikaan', *Ficedula* 45/1 (2016), 15-17.
 - 'Ornitheologie (4): Gevleugelde woorden over de Ooievaar', *Ficedula* 45/2 (2016), 5-7.
- [Ficedula is het kwartaalblad van de Twentse Vogelwerkgroep, een ornithologisch blad dat landelijk wordt gelezen en waarin ik een serie verzorg over vogels in de Bijbel]
- 'Wij laten ons graag verrassen door nieuwe studenten', NGP-blog voor lokale kerkbladen Ned. Geref. Kerken, juni 2016.

Gastcollege buitenland

- 'Théologie de l'Ancien Testament: le Serviteur dans le livre d'Ésaïe', 30 uur gastcolleges aan de Masteropleiding van de Faculté de Théologie Evangélique "Shalom", N'Djamena (Tsjaad), 4-15 januari 2016.

Congres – Mede-organisatie

- NGP-studiedag voor predikanten, 29 januari 2016.

Congres – Deelname

- BEST-preconference over het verbond, Apeldoorn, 30 maart 2016.
- NGK-predikantenconferentie, Tull en 't Waal, 24 mei 2016.
- Boekpresentatie Marjo Korpel & J.C. De Moor, *Adam, Eva en de Duivel. Kanaänitische Mythen en de Bijbel* (Vught: Skandalon, 2016), Amsterdam, 24 mei 2016.
- Studiedag OTW, Kampen, 27 mei 2016.
- IOSOT-conferentie, Stellenbosch, 4-9 september 2016.
- Studiedag OTW, Nijmegen, 6 oktober 2016.

Prof. dr. A. de Muynck

Wetenschappelijke publicaties

Boek

- *Tijd voor verlangen. Persoonsvorming als toetssteen voor bevindelijke pedagogiek*. Apeldoornse Studies 67 (Apeldoorn: Theologische Universiteit, 2016).

Vakpublicaties

Artikel in tijdschrift

- 'Verlangen als basis voor bevindelijke pedagogiek', *Sophie* 6/6 (2016) 28-33.

Andere resultaten

Bijdrage in dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'Christelijke pedagogiek neemt tijd voor verlangen', *Reformatorisch Dagblad* 46/209 (2 december 2016), Rubriek PuntKomma, 7-8.
- 'Barmhartigheid, burgerschap en broederschap', *Tertio. Christelijk Opinieweekblad* 17/870 (12 oktober 2016), 9-11.

NGP-KERNDOCENTEN

Dr. A. van der Dussen

Andere resultaten

Inaugurele of rectorale rede

- 'Voorwaarts leven. Over de voorlopigheid van de goede schepping', rede bij de opening van het academisch jaar van de TUA, 5 september 2016.

Overig – vertaalwerk

- Vertaling uit het Latijn van Luthers 'Preek over de tweevoudige gerechtigheid', in: Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther Verzameld deel I* (Utrecht: Kok, 2016), 46-57.

Lezing – vakmatig

- 'De kerk als contrastgemeenschap', voor de Nederlands Gereformeerde predikanten, 29 januari 2016.
- 'Christelijk omgaan met homoseksualiteit', voor theologiestudenten NGK in 2003, bewerkt in 2016.
- 'Theologie als wijsheid', uitwerking van de toespraak bij de viering van 10 jaar NGP op 27 november 2015.
- 'De Bijbel als Woord van God', voor theologiestudenten NGK in 2003, bewerkt in 2015.

Lezing – populair

- 'Hoe lezen wij de Bijbel?', workshop voor de kerkenraad van NGK Nunspeet, 3 september 2016.

Bijdrage in dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'Over een bekend liedje en een dik rapport', blog over hermeneutiek in Ned. Geref. kerkbladen (voorjaar 2016).

Dr. C.T. de Groot

Wetenschappelijke publicaties

Dissertatie

- *Erasmus Sarcerius' Pastorale 1559 en de vorming van predikanten in de zestiende eeuw* (Apeldoorn: Labarum Academic, 2016).

Vakpublicaties

Hoofdstuk in boek

- 'Die Homiletik Melanchthons', in: Andreas J. Beck (ed.), *Melancthon und die Reformierte Tradition*. Refo500 Academic Studies 6 (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2016), 77-88.

Populariserende publicaties

Hoofdstuk in boek

- 'Een wolkje als eens mans hand', in: *Om Christus wil. Jubileumbundel ter gelegenheid van 25 jaar Gerefomeerd Appèl*, redactie Werkgroep Gereformeerd Appèl (2016), 120-123.
- 'Strijden tegen de tijdgeest', in: *Om Christus wil. Jubileumbundel ter gelegenheid van 25 jaar Gerefomeerd Appèl*, redactie Werkgroep Gereformeerd Appèl (2016), 214-216.

Andere resultaten

Overig – vertaalwerk

- Vertaling uit het Latijn van Luthers 'Enkele troostrijke aansporingen uit het heilig woord van God (1530)', in: Herman J. Selderhuis (ed.), *Luther Verzameld II* (Utrecht: Kok, 2016), 1114-1119.

Lezing – vakmatig

- 'Christus verkondigen vanuit elk Schriftgedeelte?', AKZ-symposium 'Keller Preken', Noorderkerk Amsterdam, 30 september 2016.
- 'Christus preken vanuit heel de Schrift', PEP-cursus, Kampen, 18 november 2016.

Lezing – populair

- 'Een goed begin is het halve werk', referaat bij de opening van het schooljaar van de CNS-scholen in Nunspeet, 23 augustus 2016.

Bijdrage in dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- 'Woordkerk', *OnderWeg*, 29 oktober 2016, 36-37.
- Interview over 'kinderen aan het avondmaal', *OnderWeg*, 10 december 2016, 12-15.
- 'Samen zie je méér', column in *Nunspeet huis aan huis*, januari 2016.
- 'Laat de klant koning zijn', *Nunspeet aan huis*, februari 2016.
- 'J.C. †', *Nunspeet aan huis*, april 2016.
- 'Vrijheid van meningsuiting?', *Nunspeet aan huis*, juni 2016.
- 'God en Pokémon', *Nunspeet aan huis*, september 2016.
- 'Leren we onze kinderen onzin?' *Nunspeet aan huis*, november 2016.
- 'Veranderde rituelen bij de uitvaart', *Friesch Dagblad*, 20 augustus 2016, 9.

Ds. P.A. Strating

Andere resultaten

Bijdrage in dagbladen, weekbladen, kerkbladen, en algemene tijdschriften

- Diverse artikelen, *Onderweg*.

Bijlage 5

Relatie onderwijs en onderzoek

	Eigen onderzoek in het onderwijs	Participatie studenten in onderzoek	Uitwerking interactie onderzoek en onderwijs voor het onderzoek
C.T. Boerke	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
J. Dekker	In 2016 heeft de docent in het keuzevak 'Jesaja als vijfde evangelie' en in het NGP-vak 'Kritisch en gelovig bijbel-lezen' (= Bijbelonderzoek en identiteit) eigen onderzoek kunnen verwerken. Bij het keuzevak 'Jesaja' kwamen aan de orde: het gebruik van Jesaja in het NT, het verhardingsmotief uit Jesaja 6, het thema Sion in Jesaja, en schriftgeleerde profetie in Jes. 56-66. Enkele gepubliceerde resultaten van zijn onderzoek fungeerden als tentamenstof: een artikel over auteurschap en eenheid van het boek Jesaja (uit: <i>Nieuwe en oude dingen</i>) en zijn inaugurele rede uit 2014 over een christelijke kijk op God in het boek Jesaja.	In 2016 heeft zijn student-assistent een deelonderzoek voor hem uitgevoerd, met het oog op de voorbereiding van een paper voor de IOSOT-conferentie 2016 in Stellenbosch.	In algemene zin stimuleren de vragen van de studenten en de opnieuw gebleken waardering voor het keuzevak 'Jesaja als vijfde evangelie' de docent om met enthousiasme verder te gaan met zijn onderzoek.
G.C. den Hertog	In het onderwijs komt impliciet en in de keuzevakken expliciet het onderzoek van de docent naar voren. De presentaties, papers en vragen van de studenten hebben de docent opgescherpt en tot verder onderzoek aangezet.	De presentaties, papers en vragen van de studenten hebben de docent opgescherpt en tot verder onderzoek aangezet. Daarnaast heeft het college 'Milieuethiek' een student ertoe gebracht een bachelorscriptie over een verwant thema te schrijven.	De presentaties, papers en vragen van de studenten tijdens en naar aanleiding van de colleges hebben de docent opgescherpt en tot verder onderzoek aangezet.
A. Huijgen	De docent geeft zijn onderzoek een plek in het onderwijs door aan het speerpunt van zijn onderzoek (Triniteit & Oude Testament) een keuzevak te wijden en door resultaten van zijn onderzoek op te geven als verplichte literatuur bij de colleges en tentamens. Bijvoorbeeld bij Symboliek over Heidelbergse Catechismus en Nederlandse Geloofsbelijdenis en bij Dogmatiek 6.	Studenten participeren in het onderzoek: (a) door een onderzoeksstage rondom Triniteit & Oude Testament; (b) door verkenning van een nieuwe onderzoeksrichting duurzaamheid; (c) door uitwerking van onderzoek in het kader van een studentassistent.	Het onderwijs over Triniteit en Oude Testament heeft geresulteerd in aanscherping van de onderzoeksresultaten.
M.J. Kater	Met enige regelmaat legt de docent studenten een tekst voor die hij wil publiceren	Studenten die een masterscriptie willen schrijven, worden gestimuleerd dat te doen op een van de	De colleges praktische homiletiek zijn een voortdurende stimulans tot onderzoek op

	(essay, artikel e.d.). Daarnaast brengt eigen onderzoek met zich mee dat de inhoud van de colleges daardoor beïnvloed worden. Concreet is te noemen: de verhouding van <i>lex orandi</i> en <i>lex credendi</i> , de theologie van 'de Stem' in relatie tot homiletiek (horen naar, gehoorzamen aan, menselijk spreken en de stem van God etc.).	onderzoeksgebieden homiletiek, te weten 'leren in de gemeente' en thema's uit de brief aan de Hebrëen die gerelateerd zijn aan de prediking/liturgie.	het terrein van de homiletiek, en dat van aanverwante (hulp)wetenschappen. Verder stellen studenten vragen die stimuleren tot verder onderzoek.
M.C. Mulder	In de colleges Nieuwe Testament 2 en 3 werd een deel van het onderzoek naar het schriftgebruik van Paulus ook in 2016 vruchtbaar gemaakt. Het onderzoek dat verricht werd voor de themabijeenkomst van het Studiosorum Novi Testamenti Conventus kon worden ingezet in de colleges Judaica. Datzelfde geldt van het vertaalwerk voor de Luther-bundel (zie output). Binnen het Centrum voor Israël studies (CIS) waren er ook in 2016 verschillende conferenties en ontmoetingen in Israël die van directe betekenis zijn voor het onderwijs, zowel in de bachelor als in de master. De output in het boek 'Hoezo Israël?' was valorisatie van onderzoek, maar kon ook worden ingebracht in de colleges Judaica op bachelor-niveau. Vrucht van onderzoek dat verricht werd voor de bundel <i>Playing with Leviathan</i> werd aangeboden als keuzevak.	De betrokkenheid van masterstudenten bij de colleges van de Major Nieuwe Testament is groot. Door vragen te stellen en eigen presentaties voor te bereiden, geven ze de docent aanzetten in eigen onderzoek. Dit was in 2016 met name gericht op de verhouding van kerk en Israël en op hermeneutische implicaties van het schriftgebruik van Paulus.	Op het gebied van het Nieuwe Testament moet de docent nog een nieuw onderzoeksvoorstel indienen, waar hij aan werkt. De interactie met studenten op colleges draagt daar aan bij. In het kader van de colleges Judaica en Kerk en Israël staat deze interactie al langer op de agenda en blijft de kenniscirculatie, een essentiële doelstelling binnen het Centrum voor Israël studies, van grote betekenis voor de docent, zowel in onderwijs als onderzoek. Dat kwam o.m. uit in de voorbereiding op een studiereis naar Israël begin 2017 met studenten, in 2016 voorbereid met studenten zelf.
J.J. Oosterhuis-den Otter	Het eigen onderzoek van de docent speelt indirect een rol in het onderwijs. Een voorbeeld hiervan is de doorwerking van de beoordeling van tekstvarianten in de tekst van het Nieuwe Testament.	N.v.t.	N.v.t.
H.G.L. Peels	Het eigen onderzoek brengt de docent in bij de diverse Oudtestamentische-vakken, met name exegese en hermeneutiek OT, en verder in de masterspecialisa-	Met de vaststelling van onderwerpen voor exegesescripties en vooral mastertheses stuurt de docent waar mogelijk in het kader van zijn eigen Jeremia-onderzoek en Godsbeeld-onderzoek. Via de	Vanuit de wisselwerking (inbrengen eigen onderzoek bij studenten, hetzij in de pre-publicatie of de post-publicatiefase) ontvangt de docent goede feedback die hem helpt

	<p>tiecolleges. Voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bij Exegese OT E-jaar is besproken de exegese van Jer. 51:59-64 (onderdeel van het Jeremia-commentaar in wording, ook separate publicatie in artikel (Fs Hofman) - bij Hermeneutiek OT werd ook gebruikgemaakt van een recente discussie over 'de God van het Oude Testament' met prof. C. Houtman, gepubliceerd in het septembernummer 2016 van <i>Theologia Reformata</i>. 	<p>begeleiding van deze schriftelijke werkstukken krijgt hij stimulanzen en input voor het eigen onderzoek. Dit geldt <i>a fortiori</i> voor de PhD-studenten, drie van hen zijn bezig met een proefschrift over een tekst/thema uit Jeremia (Jeremia 52; The theme of shame/disgrace with Jeremiah; The vulnerability of God in the book of Jeremiah).</p>	<p>eigen werk te verbeteren of te verhelderen. Met name de gesprekken met MA II- en PhD-studenten zetten extra aan tot nader onderzoek of kritisch bezien van eigen werk. Gunstig werkt ook het laten nakijken, voor inzending, van eigen publicaties door studenten.</p>
H.J. Selderhuis	<p>De docent vertelt de studenten over wat hij aan nieuwe dingen vindt en wat dat betekent.</p>	<p>Enkele MA-II studenten zijn betrokken bij twee editieprojecten.</p>	<p>Studenten leren wetenschappelijker naar teksten en gegevens te kijken. Zelf wordt de docent door de studenten voor de vraag naar de relevantie van zijn onderzoek gesteld.</p>
N.C. Smits	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
J. van 't Spijker	<p>Ook in 2016 maakte de docent verschillende elementen van zijn dissertatie-onderzoek naar de verhouding van kerk en zending vruchtbaar voor zijn onderwijs. Bij de colleges over Bijbelse fundering en geschiedenis van de zending (A-jaar), kwamen aspecten van de zendingsgeschiedenis vanuit het historische deel van het onderzoek aan bod; bij de colleges over Urban Mission (B-jaar) speelt de verschuivende verhouding van de kerk tot de urbane samenleving een rol; bij de colleges over de communicatie van het evangelie in een seculiere samenleving (D-jaar) komt in mindere mate het onderzoek mee. Dat is wel weer het geval in het laatste jaar waar het missionaire van de kerk expliciet thema van de colleges is en verschillende ecclesiologische aspecten aan de orde komen (<i>missionaire kerk anno-nu</i>).</p>	<p>Net als in voorgaande jaren participeerden de studenten in het onderzoek door het kritisch bespreken van recente missionaire literatuur op het vlak van de missionaire ecclesiologie. Ten behoeve van op te geven masterscripties werden zoveel mogelijk thema's gekozen die verwant zijn met het onderzoek van de docent. Deze thema's vormen in zekere zin excursen van de hoofdthematiek van het onderzoek.</p>	<p>In 2016 vond net als in voorgaande jaren met name in de begeleiding van masterstudenten interactie plaats tussen het onderzoek en het onderwijs. In gezamenlijke reflectie naar aanleiding van bestudeerde literatuur en in het denkproces rond scriptiewerk vindt er over en weer uitwisseling en beïnvloeding plaats.</p>
A. Versluis	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
H. de Waard	<p>Bij Hebreeuws en Aramees kan nauwelijks sprake zijn van integratie van eigen onderzoek in het onderwijs.</p>	N.v.t.	<p>Vragen van studenten stimuleren de docent om juist ook de theologische aspecten van zijn onderzoeksthema's in</p>

Bij Inleiding Exegese Oude Testament (tekstkritiek) komt de tekstgeschiedenis van het OT aan de orde, een thema dat direct raakt aan het onderzoek van de docent naar de verschillende tekstvormen van Jeremia. Voor Oude Testament 2 (geschiedenis van het oude Israël) is het nuttig dat de docent, i.v.m. de redactie van het boek Jeremia, onderzoek doet naar de (post-)exilische periode; ballingschap en terugkeer behoren tot de centrale thema's van dat vak.

het oog te houden (zijn onderzoek zelf is vooral tekstueel/historisch).

A. van der Dussen, C.T. de Groot en P.A. Strating (kerndocenten NGP)

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

Bijlage 6

Promotiebegeleiding

Prof. dr. A. Baars

Promotor

- J. van 't Spijker, 'Missionair gereformeerd vandaag'.

Prof. dr. G.C. den Hertog

Promotor

- B.A. Belder, 'Studie naar de christelijke ethiek van Oliver O'Donovan'.
- M. Bergsma, over ' "Christendom" in de crisis. Een onderzoek naar radicale theologische heroriëntatie en maatschappelijk engagement bij H.J. Iwand met het oog op kerk-zijn in de 21^e eeuw'.
- Ch. Chung, 'Verzoening bij H. Bavinck, G.C. Berkouwer en H. Wiersinga, met bijzondere aandacht voor de receptie van Anselmus'.
- T. Ishihara, 'Ascese bij O. Noordmans en vreugde bij A.A. van Ruler'.
- C. Leonard, Gordon Spykman's "New Paradigm": The Revealing Word as the Basis for a Three-Factor View of Reality'.
- G.M. van Meijeren, 'Wilhelm Link: De bevrijding van de theologie uit de filosofie'.
- S.-J. Park, 'Trinität und Monotheismus als politisches Problem. Eine systematisch-theologische Untersuchung zum trinitarischen Denken'.
- N.C. Smits, 'Verzoening bij H.J. Iwand en E. Jüngel'.
- A. Staemmler, 'Die Verheißung der Erlösung. Eschatologische Aspekte in Karl Barths, "Kirchlicher Dogmatik"'.
- P.L.D. Visser, 'Theologie van het gewone leven. De verbinding tussen het geestelijke leven en het wereldlijke leven, aan de hand van K.H. Miskotte en Ch. Taylor'.

Prof. dr. T.M. Hofman

Promotor

- C.P. de Boer, 'Onderzoek naar de interpretatie van Psalm 110 door de nieuwtestamentische auteurs' (samen met prof. dr. H.G.L. Peels).
- B.A.T. Witzier, 'Spiritus Interpres. Een onderzoek naar de hermeneutische implicaties van het nieuwtestamentische spreken over het verlichtende werk van de Heilige Geest' (samen met prof. dr. H.G.L. Peels).

Prof. dr. A. Huijgen

Leescommissie elders

- Isomi Saito, *The Divine Adoption in the Confessions of the Reformation Period* (VU Amsterdam, 19 december 2016).

Prof. dr. M.J. Kater

Beoogd promotor

- P.D. Baarda, 'Een psychologische en theologische kijk op flourishing'.
- A.A.F. van der Weg, 'Typologische prediking uit het Oude Testament'.

Dr. M.C. Mulder

Promotor elders

- Tweede begeleider promotie Rhett Dodson, 'Abraham and the Riches of Christ: The Pauline Concept of Inheritance' (TUK Kampen).

Promotorschap TUA

- Begeleiding W de Bruin: 'De val van Babylon. Een exegetisch onderzoek naar de communicatieve strategie in Openbaring 18'.
-

Leescommissie elders

- F.P. Viljoen, *The Torah in Matthew*, 25 januari 2016 (RUN Nijmegen).
- A.J. van den Herik, *Een woonplaats voor de Heilige. Onderzoek naar de strekking en relevantie van Ezechiël 40-48 vanuit een christelijk-theologische optiek*, 16 december 2016 (VU Amsterdam).

Prof. dr. H.G.L. Peels

Promotor

- C.P. de Boer, 'Onderzoek naar de interpretatie van Psalm 110 door de nieuwtestamentische auteurs' (samen met prof. dr. T.M. Hofman).
- W. de Bruin, 'De val van Babylon. Een exegetisch onderzoek naar de communicatieve strategie in Openbaring 18' (begeleider is dr. M.C. Mulder).
- H.-S. Kim, 'Shame and disgrace in Jeremiah and Ezekiel'.
- H. de Waard, 'Jeremia 52: plaats en functie' (samen met prof. dr. B.E.J.H. Becking).
- B.A.T. Witzier, 'Spiritus Interpres. Een onderzoek naar de hermeneutische implicaties van het nieuwtestamentische spreken over het verlichtende werk van de Heilige Geest' (samen met prof. dr. T.M. Hofman).

Promotor elders

- B. Dubbink, 'Our God is a Consuming Fire. Subtitel: A Cognitive Linguistic Study of the Hebrew Root qn' (samen met prof. dr. G. Kwakkel).
- M.M. Elie, 'La portée de l'expression 'Elohê haššamayim comme titre de YHWH dans la littérature biblique de l'époque perse' (samen met prof. dr. Weanzana Nupanga).
- A.J.. van den Herik, *Een woonplaats voor de Heilige. Onderzoek naar de strekking en relevantie van Ezechiël 40-48 vanuit een christelijk-theologische optiek*, 16 december 2016 (VU, Amsterdam) (samen met prof. dr. G. van de Brink).

Copromotor elders

- B.J. Heusinkveld, 'De betere mens. Een medisch-ethisch kader voor mensverbetering vanuit christelijk perspectief' (VU Amsterdam).

Externe examiner

- C. Jooste, 'Die opvoeding van kinders in die boek Deuteronomium' (NWU Potchefstroom, Zuid-Afrika).

Prof. dr. H.J. Selderhuis

Promotor

- C.H.W. van den Berg, 'Biografie Anton Engelbrecht (1485-1558)'.
- J.T. van den Berg, 'De Dordtse Kerkorde in verleden, heden ne toekomst'.
- C.T. Boerke, 'De rechtvaardiging in In epistolam B. Pauli apostolic ad Rhomanos Adnotationes (1525/26) van Johannes Oecolampadius (1482-1531)'.
- C.T. de Groot, *Erasmus Sarcerius' Pastorale (1559) en de vorming van predikanten in de zestiende eeuw* (Apeldoorn: Labarum Academic, 2016) (promotie 14 december 2016).
- A. van Harten-Tip, 'De voorgeschiedenis van de Dordtse Kerkorde'.
- Th. Klöckner, 'Der Geschichtsbegriff von Heinrich Altling'.
- P.D. Spies, 'Het belang van de Classis van Tiel tussen 1579 en 1816 voor de opbouw van de Gereformeerde Kerk in de Nederbetuwe'.
- L. Terpstra, 'De soteriologie van Martin Bucer en Melchior Hoffman'.
- W. Riezebosch, 'Huwelijkse voorwaarden: De verhouding van de visie van de reformatorische/gereformeerde kerken op huwelijk, echtscheiding en andere relatievormen tot het burgerlijk recht in de maatschappij van de 21^e eeuw'.

Promotorschap elders

- Peter Raven, 'De rechtspositie van de predikant' (VU Amsterdam).

Prof. dr. J. Dekker

leescommissie elders:

- A.J. van den Herik, *Een woonplaats voor de Heilige. Onderzoek naar de strekking en relevantie van Ezechiël 40-48 vanuit een christelijk-theologische optiek*, 16 december 2016 (VU, Amsterdam)

Bijlage 7

Colleges, symposia en andere bijeenkomsten

Data	Docent/sprekers	Bijeenkomst
21 januari	Prof. dr. G. Harinck, dr. S. Hennecke, prof. dr. G.C. den Hertog, dr. D. van Keulen, prof. dr. A.L. Molendijk, prof. dr. R.H. Reeling Brouwer, prof. dr. G. Plasger en dr. W. Veen	Studiedag 'Een kleine eeuw Barthereceptie in Nederland', georganiseerd door onderzoeksgroep RTSE samen met de Vorbereitungsausschuss van de Nederlandse Barthtagung.
21 januari	Dr. A. Niemeijer	Lezing voor studentenvereniging PFSAR over 'Grenzen aan de technologie in de zorg'.
30 januari	J. Bakker, dr. K. van Bekkum, drs. W.C. van der Horst, prof. dr. M.J. Kater en drs. W.H. de Vries	Studiebijeenkomst in het kader van AKZ+ over 'Kampvuurkerk? Positieve verhalen over de kerk'. Samen met De Nieuwe Koers en Uitgeverij Vuurbaak.
5 februari	Mw. dr. A. Drint	Leesgroep Hebreeuws voor belangstellenden.
23 februari	Dr. C. Waerzeggers	Lezing voor het genootschap Ex Oriente Lux over 'De Babylonische ballingschap: nieuwe inzichten uit spijkerschrifttabletten'.
26 februari	Dispuut ZEH	Filmavond van het dispuut 'Zending, Evangelisatie en Hulpverlening' met een documentaire over een zendingsgemeenschap uit de zeventiende eeuw.
11 maart	J.A.G. Bosman MA, dr. A.L. van Ommen en dr. J.H.F. Schaeffer	Studiebijeenkomst in het kader van AKZ+ over 'Lijden en liturgie. Plaats geven aan gebrokenheid in de eredienst'.
17 maart	Prof. dr. G. Glas	Lezing voor studentenvereniging PFSAR over 'Grenzen aan de mens'.
22 maart	D. de Bruijne, mw. J.W. van der Zande-de Roo,	Presentatie over de TUA tijdens een gemeente-avond in de CGK te Ermelo.
6 april	Prof. dr. M.J. Kater, dhr. M. Rozema en mw. J.W. van der Zande-de Roo	Ontvangst van een groep gemeenteleden uit de CGK te Aalten voor rondleiding door en informatie over de TUA.
9 april	Ir. W.J.A. Hanekamp, prof. dr. H.G.L. Peels	Ambassadeursdag. Ontvangst van onze ambassadeurs voor informatie en ontmoeting.
12-14 april	Drs. C.T. Boerke, dr. A. van der Dussen, W.J. van Gent, prof. dr. G.C. den Hertog, drs. P. Hoogstrate, prof. dr. M.J. Kater, mw. T.E. Noort, ds. J. Overeem, prof. dr. F. van der Pol, prof. dr. H.J. Selderhuis, N.C. Smits MA, dr. D. Timmerman, mw. F.N. de With	Themadagen te Apeldoorn en Hasselt over het thema 'Wat is reformatorisch? Actuele thema's gelezen vanuit Luther'.
13 april	M. Rozema, drs. J. van 't Spijker en mw. J.W. van der Zande-de Roo	Ontvangst van een vrouwenvereniging uit de CGK te Sliedrecht voor rondleiding door en informatie over de TUA.
14 april	Leden werkgezelschap	Nieuwtestamentisch werkgezelschap.
19 april	A.D.L. van Heteren en mw. F.N. de With	Voorlichting over theologie studeren, samen met TUK en ETF, voor studenten van de Evangelische Hogeschool Amersfoort.

19 april	Prof. dr. P.W. van der Horst	Lezing voor het genootschap Ex Oriente Lux over 'Porphyrius van Tyrus over het Jodendom'.
30 april	Grote groep TUA-studenten	TUA-studenten zetten zich in voor Apeldoorners in het kader van stichting Present Apeldoorn. Er zijn tuinen en woningen opgeknapt.
11 mei	Prof. dr. E.A. de Boer, dr. S. Hiebsch, prof. dr. P.H.R. van Houwelingen, prof. dr. H.M. Kirn, dr. M.C. Mulder en dr. B.T. Wallet	Studiedag 'Reformatie en Israël', georganiseerd samen met Deputaten Kerk en Israël van de CGK, in het kader van het Refo500 Bijbeljaar.
2 juni		Afscheidsbijeenkomst met E-jaarsstudenten. Tevens afsluiting van de colleges 2015/2016.
3 juni	Rabbijn J.J.P. Boosman	Gastcollege in het kader van het vak Judaïca.
6 en 7 juni	Prof. dr. M.J.Kater e.a.	Cursus 'Predikant als leraar: Leren en leefwereld in catechese', georganiseerd door Driestar educatief in samenwerking met de TUA en de PThU.
8-10 juni	Prof. dr. M.J. Kater en ds. J.G. Schenau	Retraite admittante masterstudenten te Elspeet. Ds. Schenau vertegenwoordigde het curatorium en heeft een inleiding gehouden over de preekpraktijk; prof. Kater heeft een inleiding gehouden over 'Pathos in de prediking'; de deelnemers hebben drie preekvoorstellen gemaakt (OT: 1 Kon. 19:1-8, NT: Luk. 13: 24-25, en HC: zondag 33).
24 juni	Dr. Th.A. van Baarda, prof. dr. N. Biggar, drs. J.P. van Bruggen, prof. dr. A.L.Th. de Bruijne, prof. dr. G.C. den Hertog, prof. dr. M. Hofheinz en dr. G. Witte-Rang	Studiedag onderzoeksgroep RTSE over 'Just peace / just war?'
21-26 augustus	Prof. dr. dr. h.c. M. Beintker, prof. dr. M. Freudenberg, prof. dr. A. Huijgen, prof. dr. G. Plasger, prof. dr. H.J. Selderhuis	Reformierte Sommeruniversität te Emden (D) over 'Christliche Hoffnung im Horizont der Reformierten Theologie', georganiseerd samen met de Westfälische Wilhelms-Universität Münster en de Johannes a Lasco Bibliothek Emden.
25-30 augustus	Dr. M.J. Kater, mw. dr. J.J. Oosterhuis-den Otter, prof. dr. H.G.L. Peels, Tj. Wijnsma MA, leden onderwijsondersteunend personeel en studenten	Introductieweek voor nieuwe studenten.
31 augustus-2 september	Prof. dr. A.J. Beck, prof. dr. J.R. Beeke, prof. dr. H. van den Belt, dr. J.M. Burger, prof. dr. I.J. Davidson, prof. dr. K.M. Kapic, prof. dr. M.J. Kater, prof. dr. C. Trueman en prof. dr. W. van Vlastuin	Internationale conferentie 'John Owen: Between Orthodoxy and Modernity'.
September en oktober	Dr. R.J.A. Doornenbal, prof. dr. M.J. Kater, dr. H.D. Peels en prof. dr. B. van den Toren	Vier colleges apologetiek in het kader van AKZ+ voor leerlingen van eindexamenklassen havo en vwo van het Greijdanus College in Zwolle en Scholengemeenschap Pieter Zandt in Kampen.
5 september	Dr. A. van der Dussen, prof. dr. H.G.L. Peels, prof. dr. H.J. Selderhuis en drs. A. van der Zwan. M.m.v. de TUA-cantorij.	Opening van het academisch jaar 2016-2017. Rede door dr. A. van der Dussen over 'Voorwaarts leven. Over de voorlopigheid van de goede schepping'. Tevens presentatie van de tweedelige publicatie 'Luther verzameld' en een terugblik op het achterliggende jaar.

8 en 9 september	Prof. dr. M.J. Kater en dr. P.J. Visser	Predikantencursus 'Storende woorden in de prediking'. Georganiseerd door Areopagus (IZB) in samenwerking met de TUA.
27 september	Dr. G. van der Kooij	Lezing voor het genootschap Ex Oriënte Lux over 'Tell Balata (Sichem): van historische stad tot archeologisch erfgoed'.
29 september	Dhr. P. Rietveld	Lezing voor het dispuut Zending, Evangelisatie en Hulpverlening over Wycliffe Bijbelvertalers.
30 september	Mw. M. van den Berg-van Blenk, ds. W.J.C. Blijderveen, dhr. C.M. Codée, mw. drs. G.L. Fokkema-van Drongelen, ds. K.J. Kaptein, prof. dr. M.J. Kater, dr. A. Kunz, drs. L. Snoek, dhr. A. Vaders, mw. J.C. van der Veer, mw. drs. E. van de Werfhorst en mw. L.J. Zwoferink-den Besten	Symposium 'Kind en geloof', georganiseerd samen met Driestar hogeschool, Bond van hervormde zondagscholen en Evangeliestek.
30 september	Mw. M.G. Overbeeke	Een student van de TUA vertegenwoordigt middels een stand de TUA op het symposium 'Kind en geloof' te Gouda.
30 september	Prof. dr. A. Baars, dr. W.A. den Boer, dr. J.R. Douma, dr. C.T. de Groot, mw. P. Vervoorn en dr. P.J. Visser	Studiebijeenkomst in het kader van AKZ+ over 'Geloof overbrengen in een sceptische tijd'. Samen met PEP (TUK) en Uitgeverij Van Wijnen.
7 oktober	Prof. dr. A.C. Plantinga (video-interview), dr. J.M. Hans Burger, B.D. Hengstmengel MSc MA LLM, dr. G.H. Labooy, dr. ir. G.J. de Ridder, N.C. Smits MA, dr. R.T. te Velde en dr. P. de Vries	Studiebijeenkomst in het kader van AKZ+ over 'Geloven in God zonder bewijs. De betekenis van Alvin Plantinga voor filosofie, theologie en kerk'. Samen met Stichting voor Christelijke Filosofie, Abraham Kuyper Center for Science and the Big Questions (VU Amsterdam), PEP (TUK) en Uitgeverij Brevier.
10 oktober	Ds. G. Drayer en drs. J. van 't Spijker	Ontvangst van een groep buitenlandse predikanten (afkomstig uit CGK-zendingsgebieden) voor een rondleiding door en informatie over de TUA, in het kader van de Generale Synode.
10 oktober	Leden studiegezelschap	Bijeenkomst SOTAK (studiegezelschap Oude Testament Apeldoorn en Kampen).
14 oktober	J. Bakker BA, dr. K. van Bekkum, L. Borgdorff, dr.h.c. W.J. Otten en Chr. Wiman BA	Studiebijeenkomst in het kader van AKZ+ over 'Liefde heette mij welkom. Christian Wimans "Mijn heldere afgrond" in het licht van poëzie en theologie'. Samen met PEP (TUK) en literair tijdschrift <i>Liter</i> .
29 oktober	J.M. Overbeeke	Een student van de TUA vertegenwoordigt middels een stand de TUA op het LCJ jeugdappel 16+ te Aalsmeerderbrug.
3 november	Dr. J.C.W.J. Beenakker	Lezing voor studentenvereniging PFSAR over 'De verbinding tussen wetenschap en geloof'.
7 november	Ir. W.J.A. Hanekamp en prof. dr. H.G.L. Peels	Presentatie GTU-rapport 'Samen verder, in Zijn dienst' aan studenten, docenten en overige medewerkers.
12 november	Prof. dr. G.C. den Hertog, prof. dr. A. Huijgen, prof. dr. M.J. Kater, dr. M.C. Mulder, prof. dr. H.G.L. Peels, drs. J. van 't Spijker en dr. D. Timmerman. M.m.v. de TUA-cantorij	Open TUA-dag met als morgenthema 'Getuigen' en 's middags een inblikje in het theologisch onderzoek van hoogleraren en docenten. Tevens presentatie TUA-spellenbox t.b.v. de studiereis naar Israël.

12 november	Mw. A. van Kruistum en mw. T.N. de With-Hoekman	TUA-studenten vertegenwoordigen de TUA middels een stand op het 16+ jeugdappel van het HJW te Doorn.
22 november	UR-studentleden	Debatmiddag over het GTU-rapport, voor studenten georganiseerd door de studentgeleding van de UR.
28 november	Drs. H. Visser	Gastcollege in het kader van het vak Persoonlijke en praktische vorming over zijn werk als Bijbelvertaler/missionair werker in Botswana
29 november	Dr. R. Strootman	Lezing voor het genootschap Ex Oriente Lux over 'Van falende staat naar kalifaat: ISIL, Palmyra en het Westen'.
1 december	Mw. J.W. van der Zande-de Roo	Presentatie over de TUA voor leerlingen van Scholengemeenschap Pieter Zandt in Kampen.
2 december	Prof. dr. A. de Muynck, prof. dr. H.G.L. Peels en drs. L.N. Rottier	Inauguratie van prof. dr. A. de Muynck als bijzonder hoogleraar op de door Driestar educatief aan de TUA gevestigde bijzondere leerstoel 'Christelijke pedagogiek' met een rede over "'Tijd voor verlangen". Persoonsvorming als toetssteen van bevindelijke pedagogiek'.
13 december	Drs. A. van der Zwan	Installatie van dr. A. Huijgen en dr. M.J. Kater als hoogleraar systematische theologie resp. praktische theologie.
14 december	Drs. C.T. de Groot	Promotie op dissertatie 'Erasmus Sarcerius' Pastorale (1559) en de vorming van predikanten in de zestiende eeuw' (promotor: prof. dr. H.J. Selderhuis).
14 december	Dr. ir. G.J.E. Rutten	Lezing voor studentenvereniging PFSAR, in het kader van 112 ^e dies, over de aard en oorsprong van natuurwetten, in relatie tot het bestaan van God.
20-24 december	Mw. H. Bom en H. de Koning	Interactieve tentoonstelling 'Kerst met Luther' in het kader van Refo500, georganiseerd door TUA-studenten.
21 en 22 december	Prof. dr. J. Dekker, prof. dr. G.C. den Hertog, prof. dr. A. Huijgen, prof. dr. M.J. Kater, dr. M.C. Mulder, J. van den Os, J.P. van Rossum, prof. dr. H.J. Selderhuis, G. van Vliet en J. van Vulpen	Integratiecolleges over 'Verbond'.
21 december	Ir. W.J.A. Hanekamp, prof. dr. H.G.L. Peels en prof. dr. H.J. Selderhuis. M.m.v. de TUA-cantorij.	Rectoraatsoverdracht van prof. dr. H.G.L. Peels aan prof. dr. H.J. Selderhuis. Tevens terugblik op het oude jaar en vooruitzicht op wat komt.

Bijlage 8

Nevenactiviteiten en vertegenwoordigingen van de hoogleraren en docenten

Wie	Wat
Hoogleraren	
Prof. dr. G.C. den Hertog	Vertegenwoordiger van de TUA in (en tweede voorzitter van) de Oost-Europa-commissie van de Nederlandse theologische Faculteiten Lid stuurgroep Cred-Art (Christelijke geloofsartikelen) binnen Noster Lid Wetenschappelijke Adviesraad Instituut voor Cultuurethiek Voorzitter van de 'Vorstand' van de Hans Joachim Iwand-Stiftung te Beienrode (Dld.) Lid van het organiserend comité van de Deutschsprachige Niederländische Barth-Tagung Lid redactie <i>Theologia Reformata</i> Lid redactie <i>Zeitschrift für Dialektische Theologie</i> Lid Advisory Board van <i>Journal of Reformed Theology</i> (JRT) Lid van de Editorial Advisory Board van <i>Acta Theologica</i> (Bloemfontein, Zuid-Afrika) Lid International Reformed Theological Institute (IRTI) Lid Werkgroep Theologische Ethiek van de Onderzoeksschool Ethiek Curator voor de Stichting Leerstoel verhouding jodendom-christendom Protestantse Theologische Universiteit Lid Internationaler Ökumenischer Arbeitskreis evangelischer und katholischer Theologen (ÖAK)
Prof. dr. A. Huijgen	Lid resonansgroep lectoraat christelijk leraarschap, Driestar Educatief Gouda Secretaris van het Presidium of the International Congress on Calvin Research Lid Deputaten Buitenlandse kerken Lid raad van toezicht Eleos (bezoldigd)
Prof. dr. M.J. Kater	Lid van de <i>Societas Homiletica</i> (internationaal) Lid <i>Homiletisch Werkgezelschap</i> (Nederland) Lid raad van toezicht Driestarcollège te Gouda (bezoldigd) Catecheet CGK Urk-Maranatha (bezoldigd) Onderzoeker tolerantieproject Guido de Brès stichting (bezoldigd) Bijzonder onderzoeker aan theologische faculteit van de North West University (NWU, Potchefstroom) Studieleider/docent module 1 en 2 cursus Weten & Belijden (Scholengemeenschap Jacobus Fruytier Apeldoorn) (bezoldigd)
Prof. dr. H.G.L. Peels	Lid Adviesraad IFES-Nederland Lid Adviesraad Forum-C Lid Adviesraad St. De Nationale Synode Lid redactie <i>Theologia Reformatica</i> Lid Advisory Board <i>In die Skriflig</i> (Zuid-Afrika) Advisor (incidenteel) van <i>Old Testament Essays</i> (Zuid-Afrika) Advisor (incidenteel) <i>Acta Theologica</i> (Zuid-Afrika) Member Board of Directors Greenwich School of Theology Research fellow Department Old Testament, University of the Free State, Bloemfontein, Zuid-Afrika Senioronderzoeker Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER) Lid studiekering OT Apeldoorn-Kampen (SOTAK) Lid Oudtestamentisch Werkgezelschap Nederland en België (OTW) Lid Society of Biblical Literature (SBL) Lid European Association of Biblical Studies (EABS) Lid Fachgruppe Arbeitsgesellschaft Altes Testament (FAGAT) Lid Tyndale Fellowship, Cambridge Voorzitter Vooraziatisch-Egyptisch genootschap 'Ex Oriente Lux', afd. Apeldoorn Lid World Reformed Fellowship Lid International Association for the Promotion of Christian Higher Education (IAPCHE) Lid Begeleidingscommissie Revisie NBV Lid Adviesraad Instituut voor Cultuurethiek

Prof. dr. H.J. Selderhuis Directeur Refo500 (bezoldigd)
 Wetenschappelijk curator Johannes a Lasco Bibliothek Emden (bezoldigd)
 Bestuurslid Stichting Synagoge Enschede
 Bestuurslid Gesellschaft für die Geschichte des reformierten Protestantismus
 Ledenraad verzekeringsmaatschappij Donatus
 Senioronderzoeker Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)
 Referent FWO-Brussel
 Eindredacteur *Journal of Early Modern Christianity* (De Gruyter)
 Redactielid *Reformation and Renaissance Review*
 Co-editor *Princeton Theological Studies*
 Editor *Studies in Early Modern Religious Reforms* (Springer)
 Redactielid *Martin Bucers Deutsche Schriften* (Kommission zur Herausgabe)
 Hoofdredactie boekenreeks *Reformed Historical Theology* (Vandenhoeck & Ruprecht)
 Hoofdredactie boekenreeks *Refo500 Academic Studies* (Vandenhoeck & Ruprecht)
 Redactie Melancthon-Schriften der Stadt Bretten
 Hoofdredactie boekenreeks *Geschiedenis en Theologie* (Utrecht: Kok)
 Redactielid wetenschappelijke boekenreeks *Kunst und Konfession* (Regensburg: Schnell+Steiner)
 Praesidium International Congress on Calvin Research (President)
 Lid Wissenschaftlicher Beirat Institut für Europäische Geschichte Mainz
 Lid Wissenschaftlicher Beirat Melancthon Akademie Bretten
 Kuratoriumsmitglied Martin Luther Stiftung Erfurt
 President Reformation Research Consortium (RefoRC)
 Member Advisory Board Davenant Trust
 Chair 'Graces', academisch netwerk Korea
 Adviseur interdisciplinary research group 'Reformation Theology and Confessional Culture', University of Aarhus, Denemarken
 Lid Wissenschaftlicher Beirat Ausstellung Ruhmuseum Gelsenkirchen, Reformation und die Vielfalt der Religionen

Bijzondere hoogleraren

Prof. dr. J. Dekker Predikant NGK Enschede (bezoldigd)
 Lid Oudtestamentisch Werkgezelschap Nederland en Vlaanderen (OTW)
 Lid European Association of Biblical Studies (EABS)
 Lid Society of Biblical Literature (SBL)
 Lid Vereniging tot Bevordering van de kennis van het Hebreeuws
 Lid vereniging Ex Oriente Lux
 Gastdocent aan de Faculté de Théologie Evangélique 'Shalom' te N'Djamena (Tsjaad)
 Tutor bij Greenwich School of Theology (voor Franstalige studenten)
 Voorzitter Raad van Identiteit Geref. Scholengemeenschap Greijdanus te Zwolle
 Voorzitter Lokale werkgroep A Rocha Enschede (Christians in Conservation)

Prof. dr. A. de Muynck Lector Christelijk leraarschap Driestar educatief te Gouda (bezoldigd)

Docenten en wetenschappelijk medewerkers

Mw. drs. P.D. Baarda Voorzitter vrouwenvereniging CGK Zeist
 Lid redactie *Ambtelijk Contact*
 Psycholoog Driestar educatief (bezoldigd)

Mw. drs. C.Th. Boerke Secretaris deputaten kerkelijke archieven van de CGK
 Lid Commissie Vormingswerk CGK, vanaf 23 maart voorzitter
 Secretaris SKAM: Stichting Kerkelijke Afgevaardigden Museum Catharijneconvent

Dr. M.C. Mulder Docent Kerk en Israël, Nieuwe Testament aan CHE (bezoldigd).
 Directeur Centrum voor Israëlstudies (bezoldigd).
 Extraordinary Professor NT aan de North-West University van Potchefstroom, in samenwerking met Greenwich School of Theology
 Lid Protestantse Raad voor kerk en Israël
 Lid Overlegorgaan Joden en Christenen
 Bestuurslid van de Stichting Evangelische Toerusting Afrika (EvTA)
 Voorzitter Stichting Steun Gereformeerde Kerken in Frankrijk (SSGKF)

Mw. dr. J.J. Oosterhuis-den Otter Lid Onderzoeks Instituut Klassieke Oudheid Studiën (Oikos)
 Lid Vereniging van Oudchristelijke Studiën
 Lid Association Internationale d'Etudes Patristiques (A.I.E.P.)

Dr. J.W. van Pelt Predikant CGK Oud-Beijerland (bezoldigd)

N.C. Smits MA Lid Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)
Lid Cred-Art (Christelijke geloofsartikelen) binnen Noster

Drs. J. van 't Spijker Adviseur van cluster Bezinning en Toerusting van deputaten evangelisatie van de CGK
Adviseur deputaten buitenlandse zending CGK
Vertegenwoordiger van de TUA in stichting *Promise* (Foundation for the Promoting of Reformed Missiology and Ecumenics), met als functie treasurer
Secretaris bestuur Stichting Trans World Radio Nederland & België
Voorzitter vestigings-medezeggenschapsraad Greijdanus-college Meppel

NGP-kerndocenten

Dr. A. van der Dussen Predikant NGK Eindhoven (bezoldigd)
Lid van de 'Board of Advisors' van de Academic Chair *Church in the context of Islam* (prof. dr. Bernhard Reitsma, VU Amsterdam)

Dr. C.T. de Groot Predikant NGK Nunspeet (bezoldigd)
Lid Homiletisch Werkgezelschap (Nederland)

Ds. P.A. Strating Predikant NGK Den Haag (bezoldigd)
Lid redactie *Onderweg*

Bijlage 9

Lijst van gebruikte afkortingen

AKZ+	Kennisplein voor geloof, kerk en theologie dat uitgaat van de Theologische Universiteiten van Apeldoorn en Kampen en Hogeschool VIAA in Zwolle.
BEST	Biblical Exegesis and Theology (onderzoeksgroep)
bhv	Bedrijfshulpverlening
BKO	Basiskwalificatie Onderwijs
BSA	Bindend Studieadvies
CGJO	Christelijke Gereformeerde Jeugdwerk Organisatie
CGK	Christelijke Gereformeerde Kerken
Codo	College van docenten
CIS	Centrum voor Israëlstudies
Coho	College van hoogleraren en universitair hoofddocenten
Cura	Curatorium
CvB	College van Bestuur
CWB	Commissie Wetenschapsbeleid
EC	European Credit (studiepunt)
e.d.	En dergelijke
ELO	Elektronische Leeromgeving
EMRT	Early Modern Reformed Theology (onderzoeksgroep)
etc.	Etcetera
ExC	Examencommissie
Fs	Feestbundel
GB	Gereformeerde Bond
GS	Generale Synode
GTU	Gereformeerde Theologische Universiteit
HGJB	Hervormd-Gereformeerde Jeugdbond
HJW	Hervormd Jeugdwerk
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOSOT	International Organization for the Study of the Old Testament
LCJ	Landelijk Contact Jeugdwerk
LOWI	Landelijk Orgaan voor Wetenschappelijke Integriteit
MA II	De tweede fase van de master
MOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MoU	Memorandum of Understanding (samenwerkingsovereenkomst)
NGK	Nederlands Gereformeerde Kerken
NGP	Nederlands Gereformeerde Predikantenopleiding
NLU	Netwerk Levensbeschouwelijke Universiteiten
NSE	Nationale Studenten Enquête
NT	Nieuwe Testament
n.v.t.	Niet van toepassing
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OC	Opleidingscommissie
OCW	(ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OER	Onderwijs- en Examenregeling
o.m.	Onder meer
OT	Oude Testament
PEP	Permanente Educatie Predikanten
PFSAR	Per Fidem Studiumque Ad Rostra (studentenvereniging TUA)
PhD	Doctor of Philosophy
PTHU	Protestantse Theologische Universiteit

RvT	Raad van Toezicht
RTSE	Reformed Traditions in Secular Europe (onderzoeksgroep)
SKO	Seniorkwalificatie Onderwijs
TUA	Theologische Universiteit Apeldoorn
TUK	Theologische Universiteit Kampen
t.w.	Te weten
UHD	Universitair hoofddocent
UR	Universiteitsraad
USA	United States of America
UvH	Universiteit voor Humanistiek
WNT	Wet Normering Topinkomens
VS	Verenigde Staten
VSNU	Vereniging van Samenwerkende Nederlandse universiteiten
WHW	Wet Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek
ZA	Zuid-Afrika
ZEH	Zending, Evangelisatie & Hulpverlening (dispuut studentenvereniging PFSAR)